

GUNNAR EDMAN

Att bara vara

Evangelium i rymdåldern

Det är drygt fyrtio år sedan originalupplagan av

Att bara vara

kom ut.

Jörgen Edelgård tog initiativet till och utförde arbetet

med att scanna texten för denna nyutgåva.

Varmt tack, Jörgen, för din stora generositet!

Stefan och Thomas Edman

Att bara vara

Original

Copyright © 1971 Gunnar Edman

Verbum

Digital version

Version 1, juni 2015

Copyright © 2015

Stefan Edman & Thomas Edman

Vem var Gunnar Edman?

Gunnar Edman föddes 1915 i Marstrand i Bohuslän. Här växte han upp med pappa Axel, mamma Alva och lillasyster Ingrid.

Havet och människorna i den lilla ö-staden inspirerade honom i hans tidiga böcker, bl a debutsamlingen *Charis* (1936). Här skrev han också romanerna Georg diktaren, *Genom nålsögat* och *Skandalen. Men vid sjätte timmen*, en bok om Guds död, kom 1951 (nyutgåvor 1962 och 1980) och väckte stor uppmärksamhet.

I sin ungdom gjorde Gunnar en dramatisk resa från kämpande ateism till en humanistisk kristen tro, öppen för reflektion och omprövningar. Detta kom sedan att prägla hans liv, böcker och mediaframträdanden.

År 1949 bosatte sig Gunnar med hustru Norma och oss pojkar i Ljungskile. Från författarlyan på Villa Charis (nåd, kärlek) – med utsikt över fjorden och de blånande Orustbergen – fortsatte han sitt intensiva författarskap. Han var också på deltid lärare i livsåskådning och litteratur på folkhögskolan. Och satte sig på orgelpallen i bygdens kyrkor och på Åh stiftsgård så ofta han fick möjlighet – musik var en annan av hans passioner!

Gunnar blev känd för att bearbeta livsfrågor på ett både personligt och filosofiskt, teologiskt sätt – i böcker som *Skuggbild och verklighet*, *Att bli över*, *Den skingrade mosaikens bild* och *Barnet buret bär den vuxne*. Hans omtyckta krönikor, Vårt behov av tröst, i 1970-talets Söndags-Expressen finns samlade i ett antal pocketböcker, tryckta i flera upplagor, bl a *Du med livet*, *Närvaro* och *Någon behöver dig*. "Författaren är något av en själasörjare och biktfar för hela det vilsna Sverige", skrev en recensent.

Gunnar Edman uttryckte också sin passion för det bohuslänska landskapet och naturen, bl a i böckerna *Ett solvarv* och *Solbågens färd*. Bonniers Litterära Magasin, BLM, lovordade hans "djupstämda naturskildringar i vilka han inte finner sin överman någonstans i dagens svenska dikt". I sin kanske mest lästa bok *Den stora bejakelsen* visar han hur vi människor behöver både vetenskap, poesi, musik, andlighet och varandras gemenskap för att på ett djupare plan förstå tillvaron och oss själva. Om detta samtalade han ofta med författarvänner som Harry Martinson och Tomas Tranströmer.

Gunnar skildrade också 20-talets Marstrand i *Emil i mystiska huset* och *Emil har något i kikarn*; de kan med behållning läsas av både unga och äldre. På 1960-talet fanns det rentav planer på att göra biofilm av dem.

Sammanlagt skrev Gunnar Edman ett 35-tal böcker. Många av dem finns på bibliotek och kanske även vissa antikvariat.

När detta skrivs, år 2015, skulle vår käre far ha varit 100 år! Vi aktualiserar då hans rika, inspirerande gärning med utställningar, denna nyutgåva av *Att bara vara*, *Skuggbild och verklighet* samt boken om *Emil i mystiska huset* (i pocket).

Stefan Edman Thomas Edman

Att lyssna till Gunnar Edman

Under något decennium från mitten av 1960-talet var jag styrelseledamot i Kristna Ashramrörelsen. Namnet kommer från en österländsk gemenskapsform och betyder "ledigt från arbete" – se gärna vidare på www.kristnaashram.se. Indienmissionären E. Stanley Jones var av den uppfattningen att kyrkans former var alltför västerländska och lånade denna idé, som sedan visade sig fungera alldeles utmärkt bl a hos oss i Sverige.

Både Stanley Jones och Gunnar Edman var talare under Ashram på Sjöviks Folkhögskola under en vecka i juni ett antal år i slutet av 1960-talet och några år in på 1970-talet. Gudsmannen Stanley Jones var redan då en levande legend, men det var Gunnar Edmans framträdanden som gjorde ett outplånligt intryck på mig. När jag för snart ett år sedan gick igenom min digra boksamling återfann jag några av hans böcker. Jag kan fortfarande höra hans röst och på nytt fångas av hans tankar och uttryck. Jag har varit aktiv i förlagsbranschen och började omedelbart fundera på hur jag skulle kunna låta fler få del av Gunnars visdom och pedagogik. Jag kontaktade Stefan Edman och resultatet har Du nu framför Dig.

Gunnar Edman öppnade en dörr in till ett nytt rum där djup andlighet och intellektuellt tvivel kunde umgås och föra mig vidare i en egendomligt kreativ process. När jag nu återvänder till hans texter i *Att bara vara* är de lika levande som någonsin. Jag kan bara hoppas att fler än jag upplever detsamma även i vår tid, mer än fyrtio år efter bokens utgivning.

Jörgen Edelgård

Den digitala versionen – e-boken

*Original*et till den löpande texten är ett exemplar av *Att bara vara*, 1971.

Texten är scannad, ett uppslag i taget, och därefter identifierad, teckentolkad, av ett OCR-program (Optical Character Recognition). Boken tillkom före personatorernas intåg, så den första utmaningen var att skapa en digital version av texten.

Bibelcitaten är centrala och därför inlagda som en service till läsaren så att man inte ska behöva "slå upp" dem vare sig i en tryckt bibel eller i digital version. I den tryckta utgåvan finns gott om hänvisningar till bibelställen men få är återgivna i klartext. I denna digitala version har de bibeltexter det hänvisas till i varje kapitels inledning lagts in på plats i sin helhet. Bibelställen det refereras till i löpande text är i de allra flesta fall inlagda som fotnoter. Jag utgåt från att *Att bara vara* kommer att läsas på läsplatta.

Bibelöversättning: *Att bara vara* är skriven i en tid då 1917 års bibelöversättning i stort sett var den enda som användes och det är också den Gunnar Edman "vilar på" och ofta citerar. Att valet ändå har fallit på Bibel 2000 för hänvisningar till bibeltext är uppfattningen att en nutida översättning ligger i linje med vad dagens intresserade läsare föredrar.

I denna första version är författarens texter helt identiska med den tryckta upplagan och inte i något avseende redigerade. Trots att många bibelcitater i löpande text är från Bibel 1917 bör detta inte bli något större bekymmer för en intresserad läsare.

Om boken blir mottagen med samma entusiasm och tacksamhet som Gunnar Edman mötte, både som författare och föreläsare, ligger en varsam redigering nära till hands, liksom publicering även i renodlade e-boksformat. För denna utgåva gäller ett fast format, Acrobat PDF-fil 150x200 mm. Sidstorleken är en kompromiss men bör fungera på de flesta läsplattor.

Jörgen Edelgård

INNEHÅLL

Vem var Gunnar Edman?	3		
Att lyssna till Gunnar Edman	5		
Den digitala versionen – e-boken	6		
Tillvaron dubbelexponerad	8	Det gudomliga nollläget	81
Världen mognar för Kristus	11	Den nya människan	87
Glädjebudbärarens steg	14	Riktningvisaren	90
Vätekornets värld och vetekornets	17	Hela förklaringen	93
Låt oss sjunga med seraferna	20	Den levandegörande spegeln	96
Förstår du tecknet?	23	Skriv ner dina fordringar	99
Trons nyckel	26	Att tala som honungsbin	102
Datorer och profetior	29	Som tornsvalan	105
Nytaget foto av Kristus	32	Vår osynliga medmänniska	108
Världen i blyxtbelysning	35	Bejakelse – ordet som smakar glädje	111
Förenklingen	38	Möblera med osynliga ting	114
Febertörst intill Gud	41	Det långa perspektivet	117
Intervju med ängeln Gabriel	43	Myt eller verklighet	120
Det ohejdbara	46	Djupglädje	123
Brödsbrytelse på kafe	49	Kratta löv	126
Genom stängda dörrar	52	Låt krukan stå	129
Fallskärmshoppet	55	Kapernaum-Kana, tur och retur	132
Bildernas bild	58	Blockering och cirkulation	135
Kristussolen	61	Osynliga ting till ögonmärke	138
Bönens grund	64	Att överleva döden	141
Resonansen	69	Det fungerar!	144
Dubbelmosaister	72	Evigheten – finns den?	147
Enfaldig	75		
Om jag vore Gud	78		

²⁵Tecken skall visa sig i solen och månen och stjärnorna, och på jorden skall hedningarna gripas av ångest och rådlöshet vid havets och vågornas dån.

²⁶Människor skall förgås av skräck i väntan på vad som skall komma över världen, ty himlens makter skall skakas. ²⁷Då skall man få se Människosonen komma på ett moln med makt och stor härlighet. ²⁸När allt detta börjar, så räta på er och lyft era huvuden, ty er befrielse närmar sig."

²⁹Han gav dem en liknelse: "Se på fikonsträdet och alla andra träd. ³⁰När de börjar knoppas, då förstår ni av er själva att nu är sommaren nära. ³¹På samma sätt vet ni när ni ser detta hända att Guds rike är nära. ³²Sannerligen, detta släkte skall inte förgå förrän allt detta händer. ³³Himmel och jord skall förgå, men mina ord skall aldrig förgå.

³⁴Var på er vakt så att inte era sinnen fördunklas av omåttlighet och dryckenskap och livets bekymmer, annars överraskas ni av den dagen ³⁵som av en snara, för den skall komma över alla som bor på jorden. ³⁶Håll er vakna hela tiden och be att ni får kraft att undfly det som väntar och kan stå upprätta inför Människosonen."

Han berättade, hur han fördes till förintelseläget, men undkom gasningen. Fick arbeta vid lastkajen, dit dödstransporterna anlände för vidarebefordran till krematorieugnarna. Här är hans berättelse, om trädet och Kristusdrömmen, fritt återgiven.

'Jag sitter en dag på banvallen. Sista lastbilen med hopfösta människor, fulla av skräck och ångest, har åkt iväg. Rökplymen ur den höga skorstenen breder ut sig. Den skymmer solen, som blir ett rött inflammerat sår på himlen. Askan av tusentals människor regnar över det grå dödsläget. Bödlarna leker med sina läderpiskor. Skrattar.

Solen lyser igen. Och plötsligt faller min blick på den höga poppeln strax intill, det enda träd som skonats i det grå dödsriket. Mitt i den namnlösa destruktiva ondskan reser sig trädet som en mild grön protest av liv.

Jag bara stirrar på det. Bladen viskar som en källa. Som ett tilltal. Tro på mig, viskar det. Jag har solen på min sida, jag har universum på min sida, Verkligheten på min sida. Tro på mig.

Molnet av människostoft regnar över barackerna. Motströms mot ondskan går trädet upp och ställer sig på min sida. Livets träd. Mot Dödens skorsten. Solen mot askan. Den ljusa strålningen mot den mörka. Vilka väldigheter i tillvaron! Och med ens blir det alldeles klart för mig, *att världen rymmer en ondskan som är större än människan*. Men att mot den står en livets makt som är ännu starkare.

Från den stunden fick jag nytt mod att leva. Gick ofta till trädet, som till en helgedom. Kunde även se dess höga spira från min barack. Det hade solen på sin sida, universum på sin sida. Det arbetade också för mig. Att jag i nära tre år höll ut, tackar jag trädet för ...

Ska jag erkänna att jag ibland bad i trädets namn. Även för bödlarna i detta grå helvete. För djupt in mig visste jag nu: det finns en kosmisk ondskan. Det är förklaringen! Men universum – solen, trädet – är tecknet på en kosmisk godhet som är starkare. Till den bad jag. I den hade poppelns krona sitt fäste, sög näring ur tillvarons skapande hjärta.

Kronan av tjock dödsrök som välldes ur skorstenen hade inte fäste i någonting, var utan förbindelse med liv. Sådan är ondskan, utan fäste i någonting annat än sig själv. Vanmäktig. Den kan breda ut sig över hela jorden. Men är bara rök, illusion. Kan förmörka allt med sitt dödsregn. Men söker förgäves rota sig i Verkligheten. I Verkligheten står trädet rotat, solen, universum. Men det onda svävar i evigt tomrum. En evig lögn.

Mina tankar var ofta hos trädet. En vinterdag faller jag i sömn på min brits och drömmer om det. Drömmer att det är vår, att trädet knoppas. Då börjar skorstenen bolma värre än någonsin, breder ut sitt dödsmoln över världen, förmörkar solen. En ohygglig ångest kommer över alla. Men röken bara sjunker och sjunker, *ner till botten av intet*, utan fäste i något. Och trädet, som står rotat i ljuset, i världsalltet, lyser fram igen. Som om det övergående heta mörkret fått trädet att hastigt mogna, så lyser den fulla sommaren i det. Jag tycker solen har flyttat in i det, och att den ser på mig, är ett strålande ansikte som ser på mig, att hela trädet är *Människosonen som sträcker ut sina armar mot hela världen*.

Då vaknar jag. Av att min kamrat på britsen stirrar på mig. Hans skelettmagras ansikte hänger över mig. Döden stirrar ur det. Men det strålande ansiktet från

drömmen flimrar ännu så starkt att jag liksom ser hans ansikte i det, och till hans häpnad frågar: Är det du, Herre?

Efter den dagen var för mig alla ansikten i lägret på samma sätt dubbelexponerade: Är det du, Herre? Hela tillvaron i dödsriket var dubbelexponerad. Djupt in i mig visste jag det: att det knoppande Trädet, att Solen, att Kristi ansikte fanns där, så nära, så genomskinligt nära, och starkare än allt, på väg att 'uppenbaras' för hela världen ...'

²Johannes fick i sitt fängelse höra om Kristi gärningar, och han skickade några av sina lärjungar ³för att fråga honom: "Är du den som skall komma, eller skall vi vänta på någon annan?" ⁴Jesus svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser: ⁵att blinda ser och lama går, spetälska blir rena och döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud. ⁶Salig är den som inte kommer på fall för min skull."

⁷När de hade gått började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden? ⁸Nej. Vad gick ni då ut för att se? En man i fina kläder? Men de som bär fina kläder finns i kungapalatsen. ⁹Vad gick ni då ut för att se? En profet? Ja, och jag säger er: en som är mer än profet. ¹⁰Det är om honom det står skrivet: Se, jag sänder min budbärare före dig, han skall bereda vägen för dig."

Någonstans, jag minns inte var, har en konstnär gjort en väldig 'fixerings mosaik'. Den föreställer skapelsen, jord och sol, människor, djur, växter och stjärnhimlen. Men *på ett bestämt avstånd* framträder för åskådaren ur de otaliga fasetternas brytningar konturen av en lysande 'kosmisk' Kristus.

När Johannes Döparen sände frågan till Jesus: 'Är du den som skulle komma?' är Jesus ännu bara en fasett i världsskeendet. Johannes undrar: Vågar jag läsa in Messias i hans person? Han vågade; och Jesus växer för honom, till dess Johannes känner sig ovärdig att ens 'lösa hans skorem'. Petrus förstod samma fixeringsbild: 'Du är Messias.' Men först efter pingsten växer Jesus för honom också till hela världens Frälsare.

Jesus växer. Det är hans hemlighet: himmelriket är det minsta av frön på väg att bli världsträdet. Alla dimensioner finns i honom. De utlöses efter hand. Det är profetians dolda poäng att världen mognar för Kristus, och Kristus för världen. Som två oliknämninga poler utövar de en växande dragningskraft på varandra, Kristus och hans anti, antivärld, antimänniska – antikrist. Polariseringen växer.

Ty han är utmaningen till 'den gamla människans' värld. Han är Alternativet och efterträdaren till den, en ny skapelse. Allteftersom människans värld ut-

vecklas, hennes möjligheter går i dagen, uppenbarar Kristus *parallellt* alltmer av Alternativets dolda dimensioner. Han växer för vår blick. Det är en del av hans 'återkomst' intill dess att världen får se honom.

Tekniskt upplever människan i dag sin situation som global. Men hon saknar varje inre motsvarighet till sin nya situation. En samhällstänkare skriver; 'Världen är en, men hur ska människan nå fram till en sann världsidentitet?' Vem väntar vi på? Världen är mogen för Kristus. Kristi Kropp, mänskligetskroppen, är enda Alternativet: ovanför sociala, politiska och religiösa tillhörigheter är den ensam om att kunna ena och förena alla.

Vi har fått ett 'socialt världsmedvetande', sägs det. Teoretiskt, ja: vi vet att vi alla på jorden är varandras medmänniskor och inte motmänniskor. Men vem handlar därefter? Den självförnekelse, som en sådan 'revolutionär' bejakelse av andra kräver, kan endast förverkligas genom Kristus: att vi, drivna av honom, igenkänner hans bild i varje människa. Och handlar därefter. Världen mognar för Kristus.

Forskarna säger: universum är vävt i ett stycke, allt hör samman med allt. Miljön för den mänskliga individen är varken mer eller mindre än – universum! Betyder: vår tillhörighet är kosmisk. Hur skall människan kunna leva upp till en sådan kallelse, att 'kosmiskt medveten' förvalta skapelsen, livet på vår planet? Endast genom att gå in i Alternativet, ikläda sig Kristus, som uppenbarat den kosmiska människan: barn av Fadern, han som 'gjort himmel och jord'. Världen mognar för Kristus.

Kristus ensam är vuxen världens situation. I ett allt klarare *negativ* vittnar allt för Kristus. Vi är på rätt avstånd för att se att alla fasetter tänts i hans bild i fixeringsbilden. De sänder våldsamt, de gnistrar och flammar till dess att han stiger ut ur bilden 'såsom ljungelden när den lyser från himlens ena ända till den andra'.

Men detta upptäcker vi när det nästan är för sent, när avståndet, avståndstagandet från honom växer för varje dag genom människans olycksvarslande manövrer att i egen regi söka styra en värld som Kristus ensam är vuxen.

Ja. Men det hör också till hans dolda dimensioner att han utmanat människan och dramatiserat historien fram till ett slutgiltigt För eller Emot Honom.

Vad väntar vi på? Ska vi förbida någon annan, ännu en Mao, ännu en Nixon, ännu en ... Hur vi än manipulerar människan och världen, mognar de hastigt och *definitivt* för Kristus. För varje drag av Vilddjuret som framträder i världens nuva-

rande system, framträder parallellt – som i mosaikens hemlighetsfulla brytningar – nya drag hos den alltmer Ofrånkomlige.

Vad ska vi göra tills den Ofrånkomlige kommer? Förkunna honom dag och natt! I alla riktningar, på alla plan, personliga, sociala, kosmiska. Vad väntar vi på?

²²Sedan gick Jesus och hans lärjungar till Judeen, och där stannade han en tid med dem och döpte. ²³Också Johannes döpte; det var i Aïnon nära Salim, där det var gott om vatten, och folk kom dit och blev döpta. ²⁴Johannes hade nämligen ännu inte satts i fängelse. ²⁵Ett par av Johannes lärjungar kom att diskutera reningsbruken med några judar, ²⁶och de gick till Johannes och sade: "Rabbi, han som var tillsammans med dig på andra sidan Jordan och som du vittnade om, han döper nu själv, och alla kommer till honom." ²⁷Johannes svarade: "Ingen får något som inte ges honom från himlen. ²⁸Ni kan själva vittna om att jag sade: 'Jag är inte Messias utan har blivit utsänd att gå framför honom.'" ²⁹Brudgum är den som har bruden. Brudgummens vän, som står och hör på honom, gläder sig åt brudgummens röst. Den glädjen har nu blivit min helt och fullt. ³⁰Han skall bli större och jag bli mindre."

³¹Den som kommer ovanifrån står över alla. Den som kommer från jorden tillhör jorden och talar jordiskt. Den som kommer från himlen ³²vittnar om vad han har sett och hört, och ingen tar emot hans vittnesbörd. ³³Den som tar emot hans vittnesbörd erkänner därmed att det Gud säger är sant. ³⁴Ty den som Gud har sänt talar Guds ord; Gud ger Anden utan att mäta. ³⁵Fadern älskar Sonen och har lagt allt i hans hand. ³⁶Den som tror på Sonen har evigt liv. Men den som vägrar att tro på Sonen skall inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom.

Det fortplantar sig en ton av glädje genom söndagens alla texter. Glädje är ordet med det höga svängningstalet. Så högt, menar en poet, att 'det inte längre kan uppfattas i världen'. Det låter sannolikt.

Ty glädje över något är bejakelse av något. 'Men jag kan inte bejaka nånting', sa en ung människa. 'Inte världen. Och inte människorna. Inte ens mej själv. Jag förstår bara Nejet. Såsom världen ser ut.'

Ändå sjunger alla texterna på ett stort Ja. I episteln börjar det: fängelset i Rom. Paulus i väntan på sin dödsdom, i färd med glädjeförsändelsen, brevet till Filippi: 'Glädjen eder i Herren alltid.' Med apostelns ord stämmer profetens i öknen. Johannes, 'brudgummens vän, gläder sig storligen'. Och i hans ökenberg ekar det

samstämmigt från tidigare tusenåriga glädjeberg: 'Stig upp på ett högt berg, Sion, du glädjens budbärrinna.' Ty 'ljuvliga äro glädjebudbärrarens steg när han kommer över bergen'. 'Ja, bristen ut i jubel, I Jerusalems ruiner.'

Så förstärks resonansen från text till text. Och denna föraning om en stor glädje, löftena om den, profeternas hjärtklappning av förväntan går till sist in i centrum, i uppfyllelsen: 'De gärningar Fadern har sänt mig att fullborda.' Till vad ändamål? 'För att min glädje skall bo i eder, och för att eder glädje skall bliva fullkomlig.'

I en värld som ser ut som vår? Det är orimligt. Omöjligt.

Men det är ur öknen det sjunger. Det är ruinerna som ska jubla. Det är fängelseväggarna, själva dödsdomshotet, bekymren och problemen, mörkret, smärtan, vanmakten, som ska skakas av den stora bejakelsen. Just det är hemligheten med 'glädjen i Herren'. Att i en värld, som vrider sig i vändor under Nejets våld, kunna bekänna sig till ett Ja, stå på den sjungande klippan.

Vilken klippa?

Glädjebudbärrarenssteg – genom många sekler vandrar de, vandrar som löften, som förväntningar. Till sist är de framme. Går allesammans in i Hans steg, sjunger mot Jerusalems gatstenar, på Galileens vägar, i Getsemane örtagård, upp för Via dolorosa. Där, i det yttersta väglösa mörkret, stannar de, uppsamlade i de korsspikade fötterna, över klippan som sjunger sitt eviga Nej till Nejet, till synden och satan, och sia eviga Ja till livet, till Fadern, Kärleken. 'Guds löften, så många de äro, ha i honom fått sitt Ja.' Alla glädjeberg klingar in i Golgata. Vårt berg, ditt och mitt: 'där syndernas förlåtelse är, där är liv och salighet'.

Men ingen saligbet kan stå still. Nu går glädjen ner i våra fötter. Nu är det vi som ska stå för glädjebudbärrarens steg i en glädjelös värld. Stegen som säger ja i en värld som står på Nej, de många förnekelseernas värld, verklighetsflyktens, dödsdriftens, depressionernas, ångestens värld. I den ska våra steg sjunga på Guds eviga Ja. På Kristus.

Gör de det? Kan du bejaka dig själv? Det är förutsättningen. Om Kristus lever i dig, om Han får bejaka dig, kan du bejaka dig själv. Då går del med dig som med Paulus i Rom: i själva fängelset, i dess väggar, som för dig heter bekymmer, trosmörker, kanske sjukdom, daglig sorg över egen synd, och över världens onska, vända för framtiden, går vibrationerna från Golgata in, djupglädjen i Gud. Mörkret står kvar, men 'lyser såsom dagen'. Fängelseväggarna står kvar. Men de svänger, ibland nästan ohörbart, av ett stort Ja: '*Herren är nära.*'

Först från den ja-klippan, din identitet i Kristus, kan du bli en livsbejakare i nej-sägarnas värld, kan 'du bejaka din nästa såsom dig själv'. Ibland ställföreträdande dela hennes Nej, för att på kärlekens smygvägar omärkligt ställa hennes liv på ett ja, om också litet som en ärta. Du kan det därför att ditt eget liv står på Ja.

Men ska vi inte gråta med dem som gråta, sucka med pessimisterna, skaka på huvudet med dem som är skakade av världens ondska, gå medströms, stryka medhårs, därför att vi alla är medskyldiga?

Nej! Vi är förlåtna. Därför går vi motströms. Därför är vi glädjebudbärare i en glädjelös värld. Det är fängelseväggarna som ska skaka. Det är ruinerna som ska jubla.

¹²Sedan talade Jesus till dem och sade: "Jag är världens ljus. Den som följer mig skall inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

Gud är ljus, säger Skriften. Och Gud sade: Varde ljus, och det vart ljus. 'Finns det ett skaparprogram för världen, så är det ljusets', försäkrar en fysiker. Och Gud sade: Varde ljus. Och materien slog rot. Universum började pulsera. Ett oavbrutet skeende, förvandlingar av energi, ty 'all materia rör sig på gränsen till förvandling'.

Också på denna jord är minsta gnuttu liv rotad i ljuset. Solen är ljuskraftverket, som driver allt grönt liv, vilket i sin tur producerar allt syre och är ämnesbas för alla levande varelser. Om mikroben, fisken, fågeln, gräset och människan gäller, att 'av ljus är du kommen'.

'Vad är din skapade värld, du världens Herre?' utbrister en mystiker, och svarar: 'En ljusets klädnad är den, vävd i ett stycke, en mantel av strålar som du sveper dig i.' Det är bokstavligen sant. Gud uttalade Ordet, och det vart. Och 'världen hänger ännu fast vid hans andedräkt': ljuset.

Detta ungefär råkar jag säga till en ung människa. Men hon skakar på huvudet: 'Nu berättar du sagor. Vilken söndagsskolberättelse om kosmos! Om det är sant vad du säger om Gud och världen, hör vi människor inte till världen. Då är vi utanför, en antivärld. Och kanske är vi det?'

Och så kommer det, det svarta motdraget, vår utantillläxa om världens onda mörker: förintelselägren, de kalla krigerna och de heta, kapprustningen, förstörelsen av elementen, fattigfolkens förnedring, kyrkornas svek, spänningarna mellan raser, nationer, uppladdningen av fruktan, dödsdriften och verklighetsflykten, allt i väntan på 'vätekorntet som faller i jorden så hon dör'.

Bibeln själv kommer svartsynen till hjälp: Står det inte skrivet att 'mörker övertäcker jorden', att 'hela världen är i den ondes våld'? Hans fingeravtryck har märkt det mesta. Till och med syreatomerna vi andas är märkta. Bäckarna vänder inför den förgiftade sjön, sägs det. Och en dag skall 'solen mista tredjedelen av sitt ljus' – står det inte skrivet så? Helt begripligt: på grund av stoftmolnen efter at-

omkriget! Och ändå obegripligt, fullständigt obegripligt, när du talar om Gud och ljuset. Finns det ett program för världen, så är det mörkrets ...

Vad svarar vi? Motsägelsen kan ingen kringgå. Från första till sista kapitlet är bibeln skriven i den motsägelsen. Jesus kom för att fånga hela dess stötkraft. Den sprängde honom. Se Jesus i frestelserna, se honom i Getsemane, på korset. Läs Psaltaren 22! Han och hans ord söndersprängdes av Motsägelsen. Just det är vetekornet 'i jorden'.

I sanning gäller om honom 'av ljus är du kommen', av andestrålning född: 'Det heliga som varder fött skall kallas Guds Son.' Men som *Människosonen*, som kropp och själ, står han vidöppen för det ondas mörka strålning. Mörkret focuserar all sin kraft på denna vita punkt: Jesu liv. Hur upplever han det? Såsom 'frestad i allting'. På grund av *sin renhet* är han ensam om att uppleva det onda ända till botten. 'Dock utan synd', utan att någonsin bejaka det. Men för att avvisa det, avstöta det ur sig själv måste han göra sig alltmer mottaglig för ljuset, uppbåda all kärlek, Gud ända till botten: Guds totala själv-utgivelse! Innan det onda har uttömt sina sista krafter på honom, och segern är 'fullbordad'.

Men under detta uppbåd sker det oerhörda, att Skaparen blottlägger sitt hjärta, blödande. Förstår vi denna 'rödförskjutning' i det gudomliga ljuset, från skaparljus till golgataljus, från 'världarnas ljus' till 'Jag är världens ljus': Guds ljus transformerat för att i allt passa en ond värld.

För att kunna besegra det onda på ort och ställe! Ty 'Ordet vart kött'. Det betyder: Guds ljus hopväxt med människa. Först där, 'i syndigt kötts gestalt', kunde det exponera sig helt för det onda, 'frestas' av det ('Gud kan icke frestas av något ont') och förinta det. Först där kunde Guds ljus utlösa sina innersta djup, lida sig fram till en ny hittills okänd strålningsform av sig själv: Offret, Återlösningen. Den Kärlek som 'uthärdar allting'. Den Kärlek som frigör en ny Gravitation: 'När Människosonen har blivit upphöjd skall han draga alla till sig.' Gravitationen som drar hela skapelsen in mot Skaparens hjärta; och som närsomhelst kan rulla ihop den gamla 'manteln av strålar' (Heb 1:10-12)^a och ge materien impulsen till den yttersta förvandlingen: nya himlar och en ny jord.

Allt ur det söndersprängda Vetekornet.

^a ¹⁰Du, Herre, lade i tidens början jordens grund, och himlarna är dina händers verk.

¹¹ De skall förgås, men du förblir. De skall alla nötas ut som en mantel,

¹² du skall rulla ihop dem som en klädnad, ja, som en mantel skall de bytas ut.'

Men du är densamme, dina år har inget slut.

I dess oändliga uppståndelse-expansion, Veteaxet Kristus, den kosmiske Kristus, rör sig i dag Motsägelsens värld, alla mörker, alla 'vätekorn', all död, för att i tur och ordning berövas sin makt, så att korsets Gud kan 'uppfylla allt' och till sist 'bli allt i alla'.

Om inte vi, lidande med Kristus, går allt djupare in i denna Motsägelse och bearbetar den med Vetekornets seger, har vi ingenting att säga Vätekornets värld, människorna i mörkret, vilkas ljus Han är: *'Världens ljus.'*

¹Det är då kung Ussia dog såg jag Herren. Han satt på en hög och upphöjd tron, och hans mantelsläp fyllde templet. ²Serafer stod ovanför honom, var och en med sex vingar: med två vingar skyldde de ansiktet, med två skyldde de kroppen och med två flög de. ³Och de ropade till varandra:

Helig, helig, helig
är Herren Sebaot!

Hela jorden är full av hans härlighet.

⁴Ropet kom trösklarna att skaka i sina fästen, och templet fylldes av rök. ⁵Jag sade:

Ve mig! Jag är förlorad,
ty jag har orena läppar
och jag bor bland ett folk med orena läppar,
och mina ögon har sett
Konungen, Herren Sebaot.

⁶En av seraferna flög fram till mig med ett glödande kol som han hade tagit från altaret med en tång. ⁷Med det vidrörde han min mun och sade: "När detta vidrör dina läppar blir din skuld borttagen och din synd sonad." ⁸Och jag hörde Herrens röst. Han sade: "Vem skall jag sända, vem vill vara vår budbärare?" Jag svarade: "Jag, sänd mig!"

Genom att utforska världen ner i minsta atom, skreven sekelskiftesförfattare, skall det bli klart att där 'icke givs plats för någon Gud'. I dag svarar en fysiker: 'Efter femtio års intensiv forskning har vi fått in ett universum i vår bild så fullt av gåtor att vi för dess beskrivning måste erkänna vår hjärnas begränsning. Forskarna har hamnat inte i en Slumpens sandhög utan i en överintelligent Skapares verkstad.'

Något liknade säger en nobelpristagare i en intervju: 'Varje gång vi kommer underfund med nya fakta, lär vi oss uppskatta det mysterium som fakta inte kommer åt. Vetenskapens inställning skiljer sig inte mycket från den som utmärker författarens till skapelseberättelsen i första Mosebok.'

Nya fakta strömmar miljontals in varje dag. Men nästan alla försvinner i lärda avhandlingar eller i tekniska tillämpningar, från nya mediciner till rymdkapslar.

De går upp i människans verk. Och då upphör 'mysteriet' att sända. Praktexemplet är de tolv miljoner moment som möjliggör en månraket. Se människans verk! Men vad är dessa tolv miljoner moment annat än lika många anpassningar till världsalltets lagar.

Människan, efteraparen, skymmer Skaparen. Och ändå, ju fler fakta om skapelsen hon finner desto starkare måste ju mysteriet stråla som inga fakta kommer åt. Från forskningens tusen olika håll närmar vi oss också en sådan inhlick i skapelsen att intet annat återstår än tillbedjan, såsom i dagens text: 'Helig, helig, helig är Herren Sebaot: hela jorden är full av hans härlighet.'

Nyss gav mig en forskarvän en liten 'tvärvetenskaplig skiss' för att bevisa att uttrycket i åttonde psaltarpsalmen 'Du gjorde honom (människan) nästan till ett gudaväsen', redan kunde avse vår fysiska ställning i kosmos.

Kom först ihåg (säger han) att dina sinnen uppfattar endast en biljondel av världen omkring dig. Men om du hade organ att uppfatta hur kosmos fungerar, om du i ett enda fyr- eller femdimensionellt panorama kunde se vad som samverkar för att du ska kunna ta ett enda andetag, skulle du häpna. Där finns bokstaveligen ingen gräns för de skeenden som utlöser det enda andetaget hos dig: det sammanfaller med hela universum! Ungefär som när vinden fyller hela seglet och varje atom i segelduken vibrerar med alla de andra atomerna för samma vind, så är du – ett stoftgrand i världsalltet – ändå varje sekund fylld av hela den kosmiska andningen. Därför att kosmos är vävt i ett stycke. Som seglet: allt hänger samman. Som vinden i seglet: allt påverkar allt.

Tag en enda cell i din kropp, som består av 60 biljoner celler! Varje sådan liten byggsten om 20 my (tusendels millimeter) gnistrande av hemligheter, 'strukturer och ultrastrukturer', är i sig själv en hel värld. Men i din kropps vintergata av celler fungerar alla med olika uppgifter i ett fullkomligt ofattbart samspel. Ständig nyskapelse av celler pågår i dig. Genom den helt fantastiska 'genetiska koden', avläser via 'budbärrarmolekylerna' varje ny cell under bildning modercellens 'text' och kan så bevara dess identitet. Och hela din kropp bevara sin identitet från år till år!

En gång låg den i det befruktade ägget. Där låg hela du: bortåt 1 biljon ärftliga informationsenheter på ett fysiskt orimligt litet utrymme av cirka 20 tusendels millimeters radie! I sanning ett 'mysterium som fakta inte kommer åt'.

Men (fortsätter han) din kropps identitet är kosmisk! Med otaliga livstrådar är den invävd i 'det ekologiska systemets världsväv'. Du är osynligt sammanvuxen

med alla element, med jord, luft, sol, strålningar, magnetfält, galaxer. Fast du inte märker det går du bokstavligen klädd i hela världsalltet. Det är din 'kosmiska' kropp. Vill du bejaka dig själv, måste du bejaka allt. Är din kropp dig kär måste du älska hela skapelsen. Och detta kan din hjärna fatta! Detta kan du, ensam bland alla varelser, bli medveten om och begrunda! I sanning: 'nästan till ett gudaväsen gjorde du honom'.

På denna insikt finns blott ett enda svar, serafernas: 'Helig, helig, helig, är Herren Sebaot; hela jorden är full av hans härlighet.'

¹På tredje dagen hölls ett bröllop i Kana i Galileen, och Jesu mor var där. ²Jesu och hans lärjungar var också bjudna till bröllopet. ³Vinet tog slut, och Jesu mor sade till honom: "De har inget vin." ⁴Jesu svarade: "Låt mig vara, kvinna. Min stund har inte kommit än." ⁵Hans mor sade till tjänarna: "Gör det han säger åt er." ⁶Där stod sex stora stenkärl för vattnet till judarnas reningsceremonier; vart och ett rymde omkring hundra liter. ⁷Jesu sade: "Fyll kärlen med vatten", och de fyllde dem till brädden. ⁸Sedan sade han: "Ös upp och bär det till bröllopsvärden", och det gjorde de. ⁹Värden smakade på vattnet, som nu hade blivit vin. Eftersom han inte visste varifrån det kom – men det visste tjänarna som hade öst upp vattnet – ropade han på brudgummen ¹⁰och sade: "Alla andra bjuder först på det goda vinet och på det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu." ¹¹Så gjorde Jesus det första av sina tecken; det var i Kana i Galileen. Han uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom.

De många 'tecken' Jesus gjorde, hur ska de förstås? Som olika fasetter av Inkarnationen, av att 'Ordet vart kött', inbrytningen, instrålningen av Guds verklighet i vår verklighet. En solstråle bryter sig i vattnet: det ena elementet står fyllt av det andra, vattnet av ljuset. Kan du märka övergången, skarven eller sömmen mellan dem? Så älskade Gud världen, så sände Gud sin Son 'född av kvinna', så vart Ordet kött. Som när övertjänaren i vår text 'smakade på vattnet' och fick smaken av vin i sin mun: det var vin! Vem märkte övergången, 'undret'?

Bröllop alltså, gäster, mat, vin. Och bland gästerna Jesus. Inbjuden. Men i en bestämd 'stund' kommer omkastningen, att gästen delar värdskapet. Vattnet börjar rodna av den gudomliga Närvaron, smaka vin. Bokstavligen. Ty hans ord har börjat blanda sig med våra ord. Maria: 'Gör vadhelst han säger till er.' Då blandar sig hans liv med vårt. Med våra bekymmer, brister: 'De har intet vin.' Tomma krukor. 'Fyll dem med vatten!' Hans ord bland våra ord, hans verklighet går in i vår verklighet, som solstrålen i vattnet. Och 'övertjänaren smakade på vattnet som nu blivit vin'. Förstår du tecknet?

Hans övergång, hans eviga ingång i vår värld, märkte vi det? Nej, den dörren slöt sig bakom honom för alltid till en hel vägg: hans verklighet sammanfaller med vår, hans liv är inbyggt i vårt, alltsedan Maria inte kunde märka hur vatten blivit vin, hur hennes mänskliga kropp växte med Guds verklighet ini sig. Gud 'i människogestalt'. Utan skarv, utan söm.

Endast Evig Kärlek kan göra något sådant, utge Sig Själv. För oss. loss. Vi står mest för vrångbilden. En mor älskar sin son. Också hon 'blandar sig i'. Men inte som ljus i vatten. Snarare så att hon kräver, binder, gör honom till fånge i sin allkrävande 'kärlek'. Guds Kärlek är motsatsen: allutgivande. Söker icke sitt. Kräver intet. Tvingar aldrig. Blandar sig i – ja, som ljuset i vattnet. Endast dikterad av sitt oerhörda och gudomliga vanvett, att göra oss fria, fria från alla tvång, bindningar, från lagen, jaget, världen. Som vaxet utger sig själv som näring åt den fritt dansande lågan, offrat, nersmält, förvandlat till låga och dess fria identitet som låga. Så ungefär, fast tiotusen gånger finare, vill Guds Kärlek, som ensam kan skapa det nya livet, vinet, i oss, göra det så underbart tvångsfritt som vore det ur oss själva, på vårt eget initiativ, 'källan av evigt liv' sprang upp.

Därför väntar Kärleken: 'min stund är ännu icke kommen'. Väntar på vad? På den tomma krukans. Tecknet att livet fattas oss. Vad gör vi då? Fyller den till brädden med vad vi har, kommer till honom med hela vårt liv, från botten upp till ytan. Såsom han en gång varit bräddfylld av samma 'oss', när 'han kom i människogestalt'. Och såsom gudomlig Ande fick hans människoliv att likt vatten rodna och sötma sig till evigt livs saliggörande vin, så låter han detsamma ske med dig och mig nu. När han får blanda sina ord med våra: 'Gör vadhelst han säger.' Vad säger han? Kom. Bed. Tro på mig. Vad då tro? Att han är i dig mer än du själv är i dig. Såsom vinet var i vattnet, såsom vattnet på hans ord var vin.

Eller vad tänkte du när du inbjöd honom som gäst. Att du skulle bjuda honom på något? Prestera något religiöst, fromhet, kyrklighet, moral, 'kristendom'. En roll, trodde du, inför honom. Då väntar han tills hans stund kommer. Väntar på den tomma reningskrukans, den på all fromhet tömda krukans. Fyll den! säger han. Med vad? Med vatten, bara vatten: med hela ditt mänskliga syndiga oförvandlade liv. Som Maria med sin kropp, sin själ, sitt allt. Människan Maria. Människan du och jag. Totalt. För att han skall genomlysa dig med sin totalitet, sitt gudomliga allt: 'har utgivit Sig Själv för mig'. Som solen genomlyser vattnet. Som vaxet smälter in i lågan.

Gör sedan som övertjänaren, som 'smakade på vattnet'. Du vet vad du själv 'smakar', alltifrån moderlivet har den smaken gått in i dig, med ständiga tillsatser av dig själv, dig själv, dig själv: egenheter, svårigheter, fruktan, fromhet etc etc. Den skarpa och ändå intiga jagsmaken, ända in i benstommen. 'Den förfärliga intetsägande smaken av mänskligt liv' (Becket).

Men nu, sedan du kom med detta liv till honom, märker du att Han redan kommit med Sig Själv till dig. Det intetsägande vattnet rodnar och sötmar sig till Guds närvaros vin i dig. Djupglädjen, saligheten. I allting, i kropp, själ, arbete, fritid, svårigheter, liv, död: smaken av Gud.

Och han 'smakade på vattnet, som nu blivit vin'. Förstår du tecknet?

¹När han gick ner från berget följde stora folkskaror med honom. ²Då kom en spetälsk fram och föll ner för honom och sade: "Herre, vill du, så kan du göra mig ren." ³Jesus sträckte ut handen, rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!" Genast blev mannen ren från sin spetälska. ⁴Men Jesus sade till honom: "Säg det inte till någon, men gå och visa upp dig för prästen och ge det offer som Mose har bestämt. Det blir ett vittnesbörd för dem."

En officers tjänare botas

⁵När han gick in i Kafarnaum kom en officer fram till honom och bad om hjälp: ⁶"Herre, min tjänare ligger förlamad där hemma och har svåra plågor." ⁷Jesus sade: "Skall då jag komma och bota honom?" ⁸Officeren svarade: "Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak. Men säg bara ett ord, så blir pojken frisk." ⁹Jag är själv en som står under befäl, och jag har soldater under mig, och säger jag till den ene: Gå, så går han, och till den andre: Kom, så kommer han, och säger jag till min tjänare: Gör det här, så gör han det." ¹⁰Jesus blev förvånad och sade till dem som följde honom: "Sannerligen, inte hos någon i Israel har jag funnit en så stark tro. ¹¹Jag säger er att många skall komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket. ¹²Men rikets egna barn skall kastas ut i mörkret utanför. Där skall man gråta och skära tänder." ¹³Och till officeren sade Jesus: "Gå. Du trodde och det skall ske." Och i det ögonblicket blev pojken frisk.

Vår text demonstrerar trons nyckel, den som låser upp Guds rike för oss. Ur replikerna i texten kan vi få fram den. Låt oss från ännu en trostext låna en enda sats, som ord intill ord visar oss själva 'axet' i trons nyckel. När vi vrider om den nyckeln griper fyra ord samtidigt in i låset och öppnar dörren: 'Salig är du som trodde att det skulle fullbordas som blev dig sagt ifrån Herren.' Elisabets ord till Maria.

De fyra orden är salig, trodde, fullbordas, sagt. Något är dig 'sagt', ett ord, ett löfte från Herren. Om detta sägs att det 'fullbordas', att det övergår från ord till verklighet. Det sker. Och Gud står för skeendet (jfr 'Säg allenast ett ord, och min tjänare bliver frisk'). Först i det tredje ledet kommer människan in i bilden:

du som 'trodde'. Hur står det ledet i förhållande till de andra två leden? Det är på människan deras utlösning hänger. Människans vilja länkas in i Guds handlande: ingenting sker förrän människan fogat sitt ja till vad Gud har sagt, Marias ja: 'Ske mig såsom du har sagt.' Då först sker det. Och då träder det fjärde ledet i kraft: 'salig'. I det som då sker, Guds handlande med människan på hennes eget ja, blir människan salig, hon får del i 'den ende salige Gudens' väsen och vara.

Ty den aktive, initiativtagaren, den ende som kan skapa, är Gud. Han ensam har livets alla källor inom sig själv. Om honom heter det ju: 'Han sade, och det vart, han bjöd, och det stod där.' Gud uttalar en tanke, och se där står den som verklighet, som fullbordat ord. 'Varde ljus, och det vart ljus.'

Men i människan ville han lyfta upp en skapad varelse i nivå med sig själv, till sin medskapare, sin 'avbild', som det heter. Vad gör han då? Han fortsätter att skapa eftersom det är hans väsen att skapa. Men nu låter det så här: Gud sade – och så håller han tillbaka förverkligandet. Han säger sitt Varde – men väntar med dess fullbordan. För nu talar han till någon, talar 'mun mot öra' till den enda varelse som kan lyssna på honom, människan. Det är hennes särart, hennes utvaldhet, att hon kan lyssna till vad Gud säger och sedan ta ställning till hans ord. Bejaka eller motsäga det. Och först på hennes ja fullbordar Gud sitt ords skapande handling.

Och om det endast finns En som i bokstavlig mening kan skapa: 'Han bjöd, och det stod där', är ju detta den högsta likhet med Skaparen en människa kan nå upp till, att Han delar, halverar sitt skapande ord mellan sig och henne. Att han ger henne del i sin egen frihet, håller tillbaka sitt skapande ords fullbordan, tills hon utlöser det med sitt amen: 'Ske mig såsom du har sagt.' Ty 'såsom du tror, så må det ske dig'.

Endast Kärleken kan göra en så fantastisk uppfinning som trons nyckel, att inte blott på låtsas utan i full realitet lyfta upp en skapad varelse i nivå med Skaparen. Hela frälsningshistorien, från Abraham till Kristus följer denna trons väg. Skaparen, utlämnad åt människan, kastad mellan hennes ja och nej, går tålmodigt allt längre in i människans värld, allteftersom hon öppnar för honom med sitt ja. De samarbetar. Fram till den fullkomliga medskapargärningen som erbjuds Maria: att dela sin vilja och sin skapade kropp med Skaparen: 'Det heliga som varder fött skall kallas Guds Son' – tills hon svarar: 'Ske mig såsom du har sagt.' *På hennes ja, hennes jas svindlande tunna tråd, hängde hela världens framtid.*

Jesus nämner Abraham i vår text. I Abrahams liv utformas trons nyckel. 'Gud sade' – Abraham fick ett löfte om en son. Men då var det redan mänskligt omöjligt, hans hustru Sara var för gammal. Dock, 'där intet hopp fanns hoppades Abraham ändå och trodde, att vad Gud hade lovat var han ock mäktig att hålla'. Och Isak föddes. Löftessonen. Men så följer det ännu orimligare: Offra din son, Abraham! Och vi ser Abraham gå upp för Moria berg. I varje steg finns ett ja och ett nej. Men länge fostrad i trons livsmönster går han allt djupare in i sitt ja. Hur kan han? Han vet att vad Gud har sagt – löftet om världsvid välsignelse genom Isak – står där redan som verklighet. Fast ännu osynligt. Det väntar på människan, på medskaparens amen för att bli synligt: 'Om du trodde, skulle du få se ...' (Läs de oerhörda verserna i Heb 11:17-19!)^a

Och nu gäller det dig och mig. 'Ordet är dig nära', säger aposteln. Därmed har han sagt: den gudomliga Verkligheten är dig nära! Ty när vi gör som Abraham, som Maria, som hövitsmannen gjorde: bejakar ordet, så sker det. När vi säger vårt amen till det, fullbordas det på oss. Gud kan bara skapa, och skapa verklighet: 'Han sade och det vart.' Men inför dig stannar han, uttalar sitt varde, sina löften över dig. Hans löftesord vibrerar av outlöst otålig Verklighet. Vad väntar de på? Din medverkan, ditt amen. Din bejakelse, din lovsång (2 Kor 1:20)^b. Då 'överskyggar' de dig – såsom Maria – med sin Verklighet.

Ty 'så som du tror, så må det ske dig'. Och 'salig är du som trodde'.

^a ¹⁷I tro bar Abraham fram Isak som offer när han sattes på prov. Sin ende son var han beredd att offra, han som hade tagit emot löftena ¹⁸och till vilken Gud hade sagt: Det är Isaks ättlingar som skall föra ditt namn vidare. ¹⁹Han sade sig att Gud hade makt att till och med uppväcka döda. Från de döda fick han också, bildligt talat, sonen tillbaka.

^b ²⁰Ty alla Guds löften har fått sitt ja genom honom. Därför säger vi också genom honom vårt Amen, Gud till ära.

Jesus hos Symeon och Hanna i templet

²²När tiden var inne för deras rening enligt Moses lag tog de honom till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren – ²³det står nämligen i Herrens lag att varje förstfödd av mankön skall helgas åt Herren – ²⁴och för att offra två turturduvor eller två unga duvor, så som det är föreskrivet i Herrens lag.

²⁵I Jerusalem fanns en man vid namn Symeon, som var rättfärdig och from och som väntade på Israels tröst. Helig ande var över honom, ²⁶och den heliga anden hade uppenbarat för honom att han inte skulle se döden förrän han hade sett Herrens Messias. ²⁷Ledd av Anden gick han till templet, och när föräldrarna kom in med barnet Jesus för att göra med honom som det är sed enligt lagen, ²⁸tog han honom i famnen och prisade Gud och sade:

²⁹”Herre, nu låter du din tjänare gå hem,
i frid, som du har lovat.

³⁰Ty mina ögon har skådat frälsningen

³¹som du har berett åt alla folk,

³²ett ljus med uppenbarelse åt hedningarna
och härlighet åt ditt folk Israel.”

’Vad väntar Ni er av 70-talet? Och vad önskar Ni er?’ var två frågor i en utländsk tidskrift. En framtidsforskare svarar att vad vi kan vänta är ’konsekvenserna av vad vi nu gör’. Jo! Men (förklarar han sig) den som drar ut framtidslinjerna åt oss är ’datorn, den tänkande och profeterande maskinen’. I dess svar är vår framtid redan skriven, ’såtillvida att avgörande förändringar, exempelvis på det sociala planet, liksom inom produktionen, blir mer och mer beroende av vad som är datatekniskt möjligt’. Den styrningen av våra liv blir oundvikligare för varje år. Som enda ’moraliska grund’ för framtiden ligger vad han kallar teknokratins första bud: ’Vad du tekniskt kan göra, måste du göra.’ Därför menar han, blir frågan vad den enskilde individen råkar ’önska’ av föga intresse. ’70-talet kommer att ytterligare bygga ut samhället som en jättemaskin, med ökad organisation, datakontroll och byråkrati: människan som sina egna skapelsers fånge.’

Personligen ser han mörkt på läget för människan; karakteriserar det som 'en alltmer omöjlig återvändsgränd'. Och därför (tillägger han) kan man ju lika gärna önska sig något som 'på en gång är orimligt och ändå den enda lösningen'.

Intervjuaren: Och den lösningen skulle vara?

Svar: 'Att vi med något snillrikt ingrepp i människans arvsanlag, en lyckligt dirigerad mutation, kunde skapa en delvis ny människa. Miljö- och strukturförändringar verkar otillräckliga.'

Vem eller vad skulle dirigera en sådan mutation?

'En så övertygande vision att alla folk på jorden helhjärtat kunde ansluta sig till den: en icke-aggressiv, vetenskapligt garanterad människotillvänd människa, möjlig att kopiera.' Den dag vi finge skåda en sådan konsttillverkad varelse, 'skulle människan kanske vara framme vid målet för det som ändå är hennes speciella talang: att skapa. Jag menar då att skapa det som hon hittills inte lyckats med, det onekligen viktigaste: sig själv ...'

'Det som är orimligt och ändå den enda lösningen.' Intervjusvaret visar på en gång en realistisk bedömning av människan och en desperat önskedröm.

Men gå nu till vår text! I den finner vi, till vår häpnad, den orimliga enda lösningen förverkligad! Insatt i sitt flertusenåriga sammanhang är detta profetiska ögonblick fullkomligt unikt och fantastiskt: den gamle Simeon med Barnet.

Simeon 'väntade på Israels tröst'. På vilka grunder? Inga datorer fanns som kunde 'dra ut framtidslinjerna'. Nej, men Gud fanns, profetiorna fanns. I den 'ordkropp' som dessa byggt upp under nära två tusen år utformades,

drag för drag, bilden av 'Herrens Smorde'. Det var Guds första steg in i människans historia, förhandsbilden, löftesporträttet. Så och så skulle Herrens Smorde se ut; i den staden skulle han födas; dessa ord skulle han bland andra tala; så skulle han lida, korsfästas, dö och begravas; för att uppstå igen och återkomma. (Läs som exempel korsfästelsepsalmen, skriven århundraden innan man i Palestina ännu hade sett detta dödsstraff, som infördes först genom romarna.)

Hur sannolikt var det att dessa Messiasdrag, ett för ett nedtecknade under så skilda tider, samtliga en dag skulle stå upp ur skrifterna och sammanstråla *i en enda person*?

Man tror sig kunna urskilja bortåt 300 Messiasprofetior. Men antag att endast 48 är direkta Messiasförutsägelser. Vad är sannolikheten för att de alla skulle mö-

tas i en och samma person? Det har man räknat ut: som 1 chans på 10^{181} . Det vill säga helt osannolikt. Men det är detta helt osannolika som inträffar.

Ty vem har förhandstecknat Kristus i alla skrifterna? (Luk 24:44)^a? Kristi Ande (1 Pet 1:11)^b. Så den som lever i tron på profetiorna, han lever i Anden. Och Anden driver nu Simeon till vissheten att han i detta åtta dagar gamla barn kan igenkänna 'Herrens Smorde'. Han tar det i sin famn och säger sig 'med egna ögon hava sett Guds frälsning'. I klartext: han trycker Gud till sitt bröst som ett åtta dagar gammalt barn! Orimligt. Ja. Men enda lösningen: att Skaparen kroppsligen, existentiellt, låter sig födas in i vår historia, överför ett gudomligt arvsanlag till våra mänskliga för att 'skapa en enda ny människa' (Ef 2:15)^c, kort sagt utföra Mutationen: 'Gud sände sin Son, av kvinna född.' Så att vi genom honom kan födas på nytt till 'hans avbilder' (Rom 8:29)^d.

Detta ser Simeon i Barnet. I detta flertusenåriga av profetior genomskinliga Ögonblick ser Simeon i Barnet inte blott Israels Messias utan hela världens Frälsare. Från denna Punkt drar han ut linjerna åt alla håll. Han ser Historien i historien, hur Guds eget liv stegvis, i etapper, organiskt växer in i vår historia, från löftesbilden i det profetiska ordet till 'Ordet som vart kött', barnet han håller i sina armar, vilket i sin tur skall utgjuta sin Ande över både 'Israel och hedningarna' – han ser världskyrkan, Huvudet-Kristus med kroppen-församlingen. Och längst bort ser han Kristi återkomst i härlighet 'till att skådas av alla folk'.

Ty han håller tillvarons nya levande Medelpunkt i sina armar. Barnet Gud.

a ⁴⁴Han sade till dem: "Detta är vad jag sade till er när jag ännu var hos er, att allt måste uppfyllas som står skrivet om mig i Moses lag, hos profeterna och i psalmerna."

b ¹¹De ville utröna vilken och vad slags tid som Kristi ande i dem syftade på när den förutsade de lidanden Messias måste utstå och den härlighet som skulle följa.

c ¹⁵Han har upphävt lagen med dess bud och stadgar för att i sin person skapa en enda människa av de två, en ny människa, och så stifta fred.

d ²⁹Ty dem han i förväg har utvalt har han också bestämt till att formas efter hans sons bild, så att denne skulle vara den förstfödde bland många bröder.

Jesus talar om sin död

²⁰Bland dem som kommit upp till högtiden för att tillbe Gud fanns några greker. ²¹De sökte upp Filippos, han som var från Betsaida i Galileen, och sade: "Herre, vi vill gärna se Jesus." ²²Filippos gick och talade om det för Andreas, och Andreas och han gick och talade om det för Jesus. ²³Och Jesus svarade dem: "Stunden har kommit då Människosonen skall förhärligas. ²⁴Sannerligen, jag säger er: om vetekornet inte faller i jorden och dör förblir det ett ensamt korn. Men om det dör ger det rik skörd. ²⁵Den som älskar sitt liv förlorar det, men den som här i världen hatar sitt liv, han skall rädda det till ett evigt liv. ²⁶Om någon vill tjäna mig skall han följa mig, och där jag är kommer också min tjänare att vara. Om någon tjänar mig skall Fadern ära honom.

²⁷Nu är min själ fylld av oro. Skall jag be: Fader, rädda mig undan denna stund? Nej, det är just för denna stund jag har kommit. ²⁸Fader, förhärliga ditt namn." Då hördes en röst från himlen: "Jag har förhärligat det och skall förhärliga det på nytt." ²⁹Folket som stod där och hörde detta sade att det var åskan, men några sade att det var en ängel som hade talat till honom. ³⁰Jesus sade: "Det var inte för min skull som rösten hördes, utan för er skull. ³¹Nu faller domen över denna världen, nu skall denna världens härskare fördrivas. ³²Och när jag blir upphöjd från jorden skall jag dra alla till mig." ³³Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö.

Ur ett brev: '--- Hemkommen från ett bibelstudium i går kväll slog jag på TVn. Ämnet för bibelsamtalet var Guds kärlek. TV visade Biafras svältande flyktingar. Att tala om Guds kärlek känns väl 'gott' för en del. För mig känns det ofta som gammalt stenhårt bröd, för tusende gången uppfärskat. Har tuggat på den sen min barndom. 'Så älskade Gud världen' etc. Men ur TV-rutan stirrade någon på mig, pojken som på flyktingvägen släpade på sin bror, själv mager så man kunde räkna revbenen, och brodern uppsvällt tung av hungerödem. Måste dö, sas det.

Med hela sin nakna varelse såg han på mig. Den nakna onda verkligheten stirrade på mig. Och då kom det, gick inte att hejda mer, ett länge bortträngt NEJ TILL

GUD. Ett raseri mot den förbannade världsordningen. Ja, jag förbannade Gud. Jag knöt mina händer mot himlen, vräkte ur mig, jag sa – – – Det kändes gott. Som att riva av en massa variga gamla religiösa plåster på ett sår som nu fick blöda friskt

Dan efter kom samma bild i tidningen. Har hängt upp den på väggen. För såret fortsätter att blöda. En sorts vild medkänsla – att få resa dit ner, fort fort, och leta upp just den pojken och trycka dom intill sig, ge dom allt vad man har. En droppe i havet. Ja. Men också som protest mot världsordningen. Som för att visa Gud vad han borde ha gjort för längesen om han haft 'all makt i himmelen och på jorden'. Nej, om man en enda gång finge se Guds kärleks verklighet lika naken som det ondas nakna verklighet. Men aldrig. Jesus på korset, säger du kanske. Javisst led han. Men Biafrapojken släpande sitt kors, sin döende bror, lider oskyldigt han också ...'

Käre vän!

Fortsätt att förbanna så du håller såret friskt, fritt från 'religiösa plåster'. Fortsätt att säga NEJ till den skengud du tror är Gud, modellerad efter en mänsklig allmaktsbild. Men begrunda Vetekornet, bilden för Kärleken.

'Så älskade Gud världen, att han utgav sin enfödde Son.' Han kom människan nära. Hur nära? Oskiljaktligt: de växte hop i samma kropp. Vad hände då med den åt det onda förlorade människan? Det onda i henne drev Guds kärlek att fullkomnas, att ge sitt allt: den lidande Kärlekens allmakt, som lider bort det onda till sista atomen (Heb 2:18)^a. Och nu blir suveränt mogen för det omöjliga att i en till synes förlorad värld 'tro allting, uthärda allting'.

Denna kropp, i vilken Kärleken lider sig till fullkomning, var till sist det fullmatade Vetekornet.

Men det är ännu, säger Jesus 'ett ensamt korn'. Och skulle så förbli, om det inte 'dör', om det inte ger ut sig själv', upphör att finnas till för sig själv, överkorsar 'sig själv'. Så att när det uppstår i ny gestalt det endast finns till i axet, i och för de många kornen. I och för dig och mig och alla människor, med självoffrets magnetiska dragning till alla, till total identifiering med alla: 'Han (Kristus) for upp över alla himlar för att uppfylla allt' ('uppfylla världsalltet med sin närvaro', nya övers.) Med vad? Med sig själv, med den lidande Kärlekens nya kosmiska strålning. Vetekornet Kristus-Gud 'måste dö' för att världen skulle leva.

^a ¹⁸Eftersom han själv har prövats och lidit kan han hjälpa dem som prövas.

Ty denna Guds självofferkärlek besitter en för oss helt ofattbar outgrundlig dragningskraft. Den är den nya gravitationen mellan Skaparen och världen: 'När han har blivit upphöjd *skall Människosonen draga alla till sig.*' (Fil 2:9-11)^a, (Kol 1:20)^b

Guds skapande Kärlek har via korset gått in i en helt ny tillvaroform, att helt leva i sitt föremål. Liksom det nermyllade 'försvunna' vetekornet när det återuppstår inte har annat livsrum än sin frukt, i axet, är den uppståndne Kristus, skriver aposteln 'allt och i alla'. Hans upphöjelse på 'Faderns högra sida' är upphöjelsen som den i och för alla lidande Tjänaren (Fil 2:5-11)^c.

Du skriver att du 'fort, fort' vill dit ner till de lidande barnen. Det är Kristus i dig som viskar 'fort, fort' och som väntar, i den hungrande: 'Jag var hungrig och I gåven mig att äta.' Och i den hungrandes plågoande ! Varför ordnar han då inte med bröd åt alla hungrande och inger alla plågoandar barmhärtighetens tankar? Kan fågeln med mekanisk kraft utifrån tvinga sina vingar till rörelse? Nej. Såsom Kärleken på korset, i en människas gestalt, inifrån drog henne in i Gud, fortsätter den såsom upphöjd på det kosmiska Korset att på vägar, outgrundliga för oss, 'draga alla till sig'.

Och så den upphängda tidningsbilden. När du begrundar den i Vetekornets ljus finner du att den lika mycket är ett krucifix – ett nytaget foto av Kristus.

a ⁹Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, ¹⁰för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, ¹¹och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud fadern till ära.

b ²⁰och att genom hans blod på korset stifta fred och försona allt med sig genom honom och till honom, allt på jorden och allt i himlen.

c ²⁰och att genom hans blod på korset stifta fred och försona allt med sig genom honom och till honom, allt på jorden och allt i himlen.

Jesus frestas

¹Jesus återvände från Jordan uppfylld av helig ande, och ledd av Anden var han fyrtio dagar ute i öknen, ²där han sattes på prov av djävulen. Under hela denna tid åt han ingenting, och när den var slut blev han hungrig. ³Då sade djävulen till honom: "Om du är Guds son, så befall stenen där att bli bröd."

⁴Jesus svarade: "Det står skrivet: Människan skall inte leva bara av bröd."

⁵Djävulen förde honom högt upp och lät honom i ett ögonblick se alla riken i världen ⁶och sade till honom: "Jag skall ge dig all denna makt och härlighet, ty den har lagts i mina händer och jag kan ge den åt vem jag vill. ⁷Om du tillber mig skall allt detta bli ditt." ⁸Jesus svarade: "Det står skrivet: Herren, din Gud, skall du tillbe, och endast honom skall du dyrka."

⁹Djävulen förde honom till Jerusalem och ställde honom högst uppe på tempelmuren och sade: "Om du är Guds son, så kasta dig ner härifrån. ¹⁰Det står ju skrivet: Han skall befalla sina änglar att skydda dig, ¹¹och: De skall bära dig på sina händer så att du inte stöter foten mot någon sten." ¹²Men Jesus svarade: "Det heter: Du skall inte sätta Herren, din Gud, på prov." ¹³När djävulen hade provat honom på alla sätt lämnade han honom för en tid.

För någon tid sedan gjordes en intervju med en av världens flygande reportrar, en viss Newson. Efter år av resor i alla väderstreck 'surrar hela världen i mitt huvud', säger han, 'intryck, informationer, intervjuer'. Och nu begär ni att jag ska dra slutsatser och säga något orakelklokt om världssituationen. Visst har jag massor av intryck och fakta. Men det räcker inte med aldrig så många informationer 'om man inte har ett mönster att tolka dem i'.

Han berättar att han länge sökt ett sådant mönster. Och får man tro honom var det en liten gumma i den amerikanska slummen som till sist visade honom på 'en möjlig tolkning av världen'. Han hade frågat henne om hon från sin horisont (hon bodde i ett skjul utanför en s k 'atomstad') förstod något av det som skedde i världen, politiskt, tekniskt osv. Jovisst gjorde hon det! 'Och det kan ni också göra om ni slår upp och läser Lukas 4.'

Bibeln hade aldrig intresserat Newson. Men av nyfikenhet läste han nu Lukas 4, om hur Jesus frestas av djävulen. Och det öppnade hans ögon, säger han. 'Till slut tyckte jag att hela världshorizonten blev genomskinlig i denna berättelse.' Den visar oss ju världen, från replik till replik kastad mellan två motsatta belysningar, två alternativa maktvisioner: djävulens och Kristi. Ingen utom Kristus, menar Newson, kunde då se vem som hade rätt. Nu ser vi det alla. Nu vet vi det alla. Historien har bevisat det.

'I ett ögonblick', heter det, låter frestaren det globala framtidsperspektivet blixtra fram. Vad förespeglar han Kristus? 'Makten över allt detta.' Makten 'över' betyder makten utifrån, den dubbla makt som frestelserna illustrerar: mirakulöst herravälde över naturen och politisk maktkontroll över världen. Det är denna 'härlighet' djävulen kan erbjuda. Och i dag, menar Newson, närmar vi oss denna demoniskt illusoriska härlighet: 'världen som en blandning av underverk och helvete'. Och bakom den ligger djävulens föreställning om att 'bli såsom Gud', att få 'allmakt'. Kristus valde bort den. Men vi i vår tur valde bort Kristus. Därför 'har vi det som vi valt det'.

I Kristi svar till satan belyses den andra makten: inifrånmakten, att tillbedja Skaparen och tjäna honom, Kärleken, att icke leva av bröd allenast, utan av allt som utgår från Guds mun. Men (säger Newson) då förstod ännu ingen hur den gudomliga allmakten fungerar, eftersom djävulens gudsbild (alltifrån frestelsen i lustgården, en parallell till frestelsen i öknen) är medfödd hos människan. Hon är själv en avbild av den falske guden, han som gör mirakel och styr utifrån, med 'makten över allt detta'. På korset överkorsades den allmaktsbilden. Men först i dag, av världens utveckling i framstormande fullt vanvett, kan vi helt övertygas om att djävulens föreställning om makt är en evig illusion, en universallögn, som leder till vanmakt, självförstöring och livets utplåning. Världen just nu, inläst i frestelseberättelsen, bevisar att Kristus valde rätt, att Kristus är Sanningen, Gud: den korsfästa allmakten. Och att världens 'onda cirklar' ytterst och bokstavligen är *djävulens*.

Göra bröd av stenar och upphäva tyngdlagen var frestelserna. Newson visar med en rad 'skrämselvisioner' att 'det verkligen finns något mefistofeliskt i den faustiska människans numera helt mirakulösa tekniska maktmöjligheter'. Hon 'vinner hela världen', erövrar Atomen, Cellen, Rymden, manipulerar med materien, exploaterar skapelsen, men 'förlorar sin själ'. Att vi kan vänta oss en bokstav-

ligen alltmer avsjälad människa, kanske en kemiskt anpassad, 'laboratorietillverkad' är säkert. Man har redan namnet på henne: 'bioroboten'. Hennes värld blir en fullkomlig skenvärld, överklig, mardrömslik.

Djävulen har då lyckats med de två illusionerna i global skala: att få människan att med underverklika maktingrepp i naturen mixtra fram en konstgjord skapelse, och att göra ett samhälle som för att alls fungera måste fungera som en Maktens jättemaskin av teknik, byråkrati och datorstyrning – 'en mer och mer autonom Makt, som styr människan, den alltmer manipulerbara roboten'. Så slutar människan i sin dröm att 'bli såsom Gud' som sin egen skapelses fånge.

Men bäste mr Newson, vilken svartmålning!

Ja, svarar Newson, men den är realistisk! 'Och det är just på denna negativa väg jag lärt mig att säga ja till Kristus! Och miljoner människor i dag, utan Gud och utan hopp, skulle på samma negativa väg kunna finna Kristus. Liksom Kristus själv blev styrkt i sin bejakelse av Gud genom attacken från 'förnekelsens ande'. Det finns dussintals förklaringar till världens växande inferno, från den om aggression till den om kapitalism. Men Lukas 4 vet. bäst. Frestelsens blyxtbelysning av världen och Kristi val ger oss klaven till hela världsutvecklingen och hoppet om vår räddning. Ty Kristus gjorde ett evigt val, och gjorde det för oss. Därför kommer han tillbaka. Resten är illusioner, och skall fötsvinna.'

Säger mr Newson. Och vi tror honom.

En kanaaneisk kvinnas tro

²¹Därifrån drog sig Jesus undan till området kring Tyros och Sidon. ²²En kanaaneisk kvinna från dessa trakter mötte honom och ropade: "Herre, Davids son, förbarma dig över mig! Min dotter plågas svårt av en demon." ²³Han gav henne inget svar. Då gick hans lärjungar fram och bad honom: "Säg åt henne att ge sig i väg, hon går ju bakom oss och ropar." ²⁴Han svarade: "Jag har inte blivit sänd till andra än de förlorade fåren av Israels folk." ²⁵Men hon kom och föll ner för honom och sade: "Herre, hjälp mig." ²⁶Han svarade: "Det är inte rätt att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna." – ²⁷"Nej, herre", sade hon, "men hundarna äter ju smulorna som faller från deras herrars bord." ²⁸Då sade Jesus till henne: "Kvinna, din tro är stark, det skall bli som du vill." Och från den stunden var hennes dotter frisk.

'Efter den outhärdligt långa regnperioden upphörde plötsligt syndaflo den, den första soldagen bröt in, och folket i den lilla djungelbyn firade den på Solkullen. Dit var det en dryg timmes väg genom en nära ogenomtränglig skog. Solen, solen! ljud ropet taktfast skallande, medan vi trängde oss fram. Varje motstånd, vattnet vi vadade i, grenar som vi rev sönder oss på, ormar i träden, molnen av mygg, var inget ont längre, allt var leende hälsningar från solen, den mäktiga som ännu lekte kurragömma med oss. Själva anropet: Solen, solen, solen! fyllde oss alla som om vi endast var till för den och solen till för oss – Plötsligt var vi ute ur djungeln, uppe på platån. Som en het juvel flammade den mäktiga över himlaranden. Allas händer lyftes, danserna började, vår åkallan smälte in i ljuset och blev ett med den Mäktiga.'

Jag vet knappast någon bättre bild för trons rörelse fram till Jesus än dessa solhungrande människors rituella marsch genom djungeln till Solkullen för att 'bli ett med den Mäktiga'. Den konkretiserar också i ett yttre förlopp vad som (i vår text) sker i den kananeiska kvinnans inre när hon anropar Jesus. Hon befinner sig i ett nödläge, som inget mänskligt kan avhjälpa. Hon har hört talas om Hjälparen,

att hennes nöd svarar mot hans hjälp, att de är till för varandra. Därför har hon, den hjälpsökande, en enda tanke: Hjälparen, Hjälparen, Hjälparen, och anropar honom tre gånger: Herre, förbarma dig.

Först får hon inget svar. Men hon ger inte upp, för hennes nöd och hans hjälp svarar mot varandra. Herre, Herre! För andra gången åkallar hon honom. Nu möter hon direkt motstånd, ett avslag – från honom! Med det brutala skällsordet 'hund'. Var det ett hörfel? Nej. Hon accepterar det, som ett domsord över sig själv, hon går hjärtegärna in i det, javisst, är hon värdelös, ovärdig, en hund; men har han sagt det, Hjälparen, är det hans tilltal till henne, så måste det vara något gott i själva avslaget. Och med nödens uppfinningsförmåga formulerar hon sig in i ordet 'hund' för att ännu en gång få anropa honom om 'smulorna' för hunden. För hela hennes varelse är uppfylld av en enda tanke, styrd av en enda visshet: hon är nöden, han Hjälparen, just så är de till för varandra. Och plötsligt smälter hennes åkallan in i hans svar och blir till ett, i hjälpen, böneuppfyllelsen: 'Ske dig såsom du vill.'

Kvinnan är du och jag. Och Jesus är densamme. Djungeln av nöd är oss välbekant. Men Kristusolen har gått upp. Som soldyrkarna kan vi låta oss fyllas av en enda tanke: Jesus, Jesus, Jesus (gärna med Jesusbönens hjälp, den hela dagen stillsamt fortlöpande: 'Herre, förbanna dig över mig.')

Men vi är i djungeln, säger du. Ständiga andliga misslyckanden, och inget svar på anropet. Ibland direkt motstånd, slag av grenar, avslag från Kristus, så känns det, inte den minsta stråle ljus. Och ormar i träden: man blir rädd, rädd också att det finns något ormlikt i religionen, att den är surrogat för något annat, flykt från verkligheten. Gud är kanske en inbillning? Och så molnen av mygg, dagliga små tvivelsting, från vad man läser i tidningar, ser i TV. Hur kan en sån värld stämma med tro på Gud? Ja, motsägelserna i själva bibeln, det ondas, lidandets ... Djungeln vill kväva en.

Minns då soldyrkarna, minns då den kananeiska kvinnan. Om du hela tiden, i din dagliga djungel, anropar honom, någonstans bak i huvudet, djupast i hjärtat har den enda tanken: jag är nöden, han är Hjälparen, vi svarar mot varandra, så förändras snart ditt dagliga liv. Allt, gott som ont, blir 'leende hälsningar' från honom, också hans tystnad, det brutala avslaget, misslyckandena, bottentvivlet. Du gör som kvinnan, formulerar dig in också i det och finner att det står i positiv relation till Honom.

För han är allt, därför att han är Allförenklingen av livets djungellika komplikation. Vilken Allförenkling? Han har en enda tanke, ett enda mål: dig. Därför väntar han trosprövande på att du med din nöd ska hitta in i en motsvarande allförenklande hållning till honom, som din ende Hjälpare.

Och plötsligt (jag försäkrar dig) står du där, fastän ännu kvar i vardagsdjungeln, mitt på solens berg (Heb 12:22)^a. Ditt rop, din åkallan smälter in i uppfyllelsen, hans Ja till dig, som hela tiden 'lekt kurragömma' med dig, sitt barn, för att helt få rå om dig i din nöd, eftersom ni är gjorda för varandra: Hans Frid för din ofrid, hans Kraft i din nergång, hans Visshet i dina tvivel, hans Glädje i din uppgivelse. Solen, solen, solen! Herre, Herre, Herre!

^a ²²Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och står inför mångtusende änglar ...

²¹Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.

I början av 30-talet hörde jag historien om (låt oss kalla honom) Egon, en trålfiskare på västkusten. Kreugerkraschen hade gått fram över landet, de värdelösa papperen virvlade kring. Egon hade en försvarlig bunt (nån kvarts miljon, sas det). Men han hade ett rejält yrke, hus, hustru, barn, alltsammans intakt. Ändå lär han ha gjort ett försök att gå i sjön; men ångrat sig.

Ryktet påstod att han varje dag tog fram skrinet med de värdelösa papperen för att 'bläddra i sina minnen', återuppleva hur livet engång var, hur det engång kändes när papperen ännu strålade med guldkant. Han blev hållen för smått rubbad, men återgick så småningom till fisket. Ingen gjorde längre affär av att han hade skrinet ombord – han kunde inte 'leva' annars, menade han.

En dag under ett notvarp i Nordsjön blev han sittande i sin koj, med skrinet i famn, ovillig att delta i arbetet. 'Lever jag eller är jag död?' En bror till honom går då desperat ner i skansen, rycker skrinet ifrån honom och säger: 'Är du död så ska du också begravas i den här kistan', springer ut på däck och sänker den i havets djup. Egon störtar upp, och vill kasta sig efter över relingen, men hålls tillbaka av starka armar. 'Då (skall han ha sagt) knäppte det till nånstans och hjärtat kom igång igen ...'

En bild av girigheten, säger du. Men skattkistan, med Egons hjärta i, är utbytbar mot nästan vadsomhelst. Det finns ingen gräns för de föremål som kan binda och begrava oss i sina skrin och kistor.

Egon är bunden vid sin skatt. Den tas ifrån honom. Då utfyller han tomheten med fantasin. Känns det igen? Pengar, döda ting, status – att vi nästan till *livets pris* måste producera-konsumera-prestera – utfyller vi inte den relativa tomheten i allt detta med alltmer vettlöst uppfantiserade värden? Olyckan med vårt nevrotiska och sinnesrubbade skattsamlade är Egons: vi inser att vi är bundna vid något överkligt, en jätteillusion – men kan inte själva lämpa den överbord.

Det som är verkligt är begäret efter skatten. Det överlever allt. Det kan byta föremål, men dess energi är oförstörbar. En ökenvandrare som hungrar och törstar kan fantisera om allt möjligt ätbart och drickbart, oasernas oas, allt lika överkligt. Men det som gnistrar i hans inälvor, dåande bedövar hans hjärna med verklighet är själva hungern och törsten. 'Saliga äro de som hungra och törsta' ... efter vad? 'Jag är sjuk av en törst, till vilken naturen icke skapade någon dryck', skriver Boye. 'Febertörst intill Gud', bekänner en annan poet.

Liv är hunger och febertörst, liv är begär att besitta och bli tagen i besittning, att trycka till sitt bröst, identifiera sig med, leva av och på, sluka och bli slukad av. Men på nästan alla mänskliga nivåer utspelar sig Egons tragedi till slut. Föremålen för våra skattsökarbegär mister guldkanten, tomhet och leda inträder, men våra bindningar vid dem består – som rötter spretande i luften: vi famnar idel överkligheter. Som Egon förlamad i sin koj sitter vi till slut med värdelösa skattkistor i skötet. I kistan ligger vårt hjärta, tomgångsmalande. För begäret efter skatten är verkligt. Det överlever allt. Varför?

Ja, vad är det för omätlig drivkraft bakom detta skattsökarbegär vi alla människor är födda med? Jag är så enfaldig att jag tror, att vi alla är skapade för, biologiskt och psykiskt och andligt, till hela vårt d j urmänskliga väsen disponerade för att ta i besittning och bli tagna i besittning av en enda verklig och levande skatt, i vilken alla skatter är fördolda: KRISTUS.

Det som vi (med rätta i sak) kallar hunger, könsdrift, ägandebegär, ömhetsbehov, skaparlust och vetenskaplig kunskapstörst, rättfärdighetshunger, skönhetsbehov och odödlighetslängtan är djupast sett omskrivningar eller skuggbilder av, ersättningar för, vägar och förberedelser till, sökande radier in mot ett enda centrum: KRISTUS (Ef 1:10)^a.

När jag funnit Honom och blivit vunen av Honom, när jag bär den levande Skatten inom mig, som en växande närvaro av Guds kärlek, då har jag funnit och vunnit allt: Livet. Mig Själ, Min Nästa, Kosmos, Alltet. Då kan jag bruka alla andra skatter 'såsom brukade jag dem icke', det vill säga utan att de binder eller förslavar mig. Ty rummet mellan dem och mig utfyller – inte fantasin – men Verkligheten själv: KRISTUS.

^a 10... och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden.

Budskapet till Maria om Jesu födelse

^{26/27}I den sjätte månaden blev ängeln Gabriel sänd från Gud till en ung flicka i staden Nasaret i Galileen. Hon hade trolovats med en man av Davids släkt som hette Josef, och hennes namn var Maria. ²⁸Ängeln kom in till henne och sade: "Var hälsad, du högt benådade! Herren är med dig." ²⁹Hon blev förskräckt över hans ord och undrade vad denna hälsning skulle betyda. ³⁰Då sade ängeln till henne: "Var inte rädd, Maria, du har funnit nåd hos Gud. ³¹Du skall bli havande och föda en son, och du skall ge honom namnet Jesus. ³²Han skall bli stor och kallas den Högstes son. Herren Gud skall ge honom hans fader Davids tron, ³³och han skall härska över Jakobs hus för evigt, och hans välde skall aldrig ta slut." ³⁴Maria sade till ängeln: "Hur skall detta ske? Jag har ju aldrig haft någon man." ³⁵Men ängeln svarade henne: "Helig ande skall komma över dig, och den Högstes kraft skall vila över dig. Därför skall barnet kallas heligt och Guds son. ³⁶Elisabet, din släkting, väntar också en son, nu på sin ålderdom. Hon som sades vara ofruktosam är nu i sjätte månaden. ³⁷Ty ingenting är omöjligt för Gud." ³⁸Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Må det ske med mig som du har sagt." Och ängeln lämnade henne.

Strax före hans avresa, återinträdet i Osynligheten, får vi (mars 1970!) en intervju med Gabriel.

Den högtravande titeln 'Bebådelsens Ängel' vill han gärna slippa. Religiösa begrepp låter onaturliga i Gabriels öron, liksom allt vad människan gör har drag av något 'konstgjort'. Hon kan ju inte skapa, såsom Gud, men söker härma honom, försöker efter tusen och en 'ideer' skapa sig själv, sitt liv. Hon gör det i kraft av sin kunskap, tanke och teknik. Och när hon driver denna sin makt till det yttersta (som i den nu växande teknokratin) måste hon väl märka – eller gör hon inte det? – att hon själv och hennes värld blir alltmer konstgjorda, överkliga, en 'pseudovärld'. Att hon äter och förätrar sig av kunskapens träd, men saknar frukten från livets.

Gabriel är resande för den Gud 'som inte kan tänka utan att skapa' – liv och åter liv, natur, gener, biologiska, andliga. För ande är högsta natur, 'Gud är ande',

Gud är högsta kraft. Gabriels ord till Maria att hon skall 'bli havande med kraft från den högste', är för Gabriel att se det aturligaste Naturliga: en gnista kraft av Skaparens egen natur. Petrus fann de exakta orden, menar Gabriel: 'en oförgänglig säd'. I dag skulle han ha sagt: 'gudomliga gener'.

För i dag, menar Gabriel, har människan lättare att förstå hans ord till Maria sedan människan brutit sig in i Skaparens verkstad och fingrat på livets oerhörda krafter och mysterier: strålning, atomer, celler, gener. Vilken makt hon tycks få genom sin kunskap! Ändå står hon maktlös, plågad av ett nästan övernaturligt bekymmer: Hur skall hon rädda livet åt sig själv, få den mänskliga arten att överleva?

Just den frågan, säger Gabriel, fick en gång hela himmelen att gå i vågor av undran: Hur ska människan frälsas, mänskligheten kunna överleva? 'Vi anade ju att människan endast var ett råmaterial. I varje fall inte färdigskapad. Eller att hon själv trätt emellan och avvisat Guds skapande hand, 'fallit' ur den – för att skapa sitt liv på egen hand. Men efter vilken modell? Vi hade ju hört sägas att hon var skapad till Guds avbild. Det kunde bara betyda en sak: att hon skulle 'bli delaktig av gudomlig natur'. Det var det gudomliga arvsanlaget hon ännu saknade, livets liv, 'härligheten från Gud', *Anden* – ja, det har många namn, 'störst bland dem Kärleken'.

Då blev Gabriel (säger han) en smula invigd i 'den gudomliga genetiken' och sänd till Maria. Vad forskarna i dag kallar 'mutation', uppkomsten av ett nytt genmaterial, ur vilket en ny art springer fram – något liknande skedde i Marias moderliv. Frivilligt gav hon sitt ja till att bli Guds medskapare, Guds Sons moder: 'Ske mig såsom du har sagt.' Genom detta andliga arvsanlag – 'kraft från den Högste' – kompletterades människan. Jesus blev den fullbordade människan, den nya människan: 'den siste Adam.' Det senare betyder att människorasen i Kristus fått en ny slutgiltig stamfader, till vars 'avbilder, honom lika', alla människor är kallade. Genom den nya födelsen, genom 'att bli född av ande', som Jesus säger – 'född på nytt av en oförgänglig säd' (1 Pet 1:23)^a.

Ser vi inte, slutar Gabriel, att samma bekymmer nu drabbat hela världen: Hur skall människan överleva, räddas, frälsas? Studera Maos försök att genom indoktrinering skapa 'en ny människa'. Läs sagan om den stora datamaskinen, 'den konstgjorda intelligensen'. Ta del av förslaget till en 'mirakelmedicin' som skulle häva

^a ²³Ni är ju födda på nytt, inte ur en förgänglig sådd utan ur en oförgänglig, Guds levande och bestående ord ...

'det så kallade onda', aggressionen. Analysera drömmen om 'det stora språnget' i kommunismens doktrin. Resonera med biologer om deras spekulationer att göra ingrepp i arvsmassan. Alla cirklar förtvivlat kring samma fråga: Hur gör vi en ny människa, en bättre mänsklighet? 'Apan med den förvuxna storhjärnan är livsfarlig för sig själv.' Vad styr hennes beteenden? Det nedärvda, det inlärdade? Ingen vet. Hur ska vi då förbättra henne, göra om henne, äntligen skapa människan? Och efter vilken modell? Genom ändrade samhällsstrukturer, ändrade gener? Ingen vet. Alla frågar. Och tiden är kort.

Jo, ängeln Gabriel vet. Den nya rasen, den nya människan trollas inte fram på konstgjord väg, varken genom ideer, indoktrineringar (politiska, religiösa) eller biologiska manipulationer. Det förslår inte. Den nya människan måste födas fram, bli en ny skapelse, i fri samverkan mellan Skaparen som 'är ande' och människan som är 'kött': OCH ORDET VART KÖTT. Kristus är 'den förstfödde' av en ny mänsklighet. Och Kristi ord är 'ande och liv', är 'den oförgängliga säden' till den nya mänskligheten.

Det är Gabriels budskap hela världen mpar efter. Hör ni inte?

5Låt det sinnelag råda hos er som också fanns hos Kristus Jesus. 6Han ägde Guds gestalt men vakade inte över sin jämlikhet med Gud 7utan avstod från allt och antog en tjänares gestalt då han blev som en av oss. När han till det yttre hade blivit människa 8gjorde han sig ödmjuk och var lydig ända till döden, döden på ett kors. 9Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, 10för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, 11och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud fadern till ära.Låt oss lägga dagens evangelium och epistel ovanpå varandra, samläsa dem, berättelsen om kalaset i Betaniaskonens hem och Kristushymnen i Fil 2.

Joh 12:1-16

¹Sex dagar före påsken kom Jesus till Betania, där Lasaros bodde, han som Jesus hade uppväckt från de döda. ²Man ordnade där en måltid för honom; Marta passade upp, och Lasaros var en av dem som låg till bords med honom. ³Maria tog då en hel flaska dyrbar äkta nardusbalsam och smorde Jesu fötter och torkade dem sedan med sitt hår, och huset fylldes av doften från denna balsam. ⁴Men Judas Iskariot, en av lärjungarna, den som skulle förråda honom, sade: ⁵"Varför sålde man inte oljan för trehundra denarer och gav till de fattiga?" ⁶Detta sade han inte för att han brydde sig om de fattiga utan för att han var en tjuv; han hade hand om kassan och tog av det som lades dit. ⁷Men Jesus sade: "Låt henne vara, hon har sparat sin balsam till min begravningsdag. ⁸De fattiga har ni alltid bland er, men mig har ni inte alltid."

⁹En stor mängd judar fick reda på att Jesus var där, och de kom dit inte bara för hans skull utan också för att få se Lasaros, som han hade uppväckt från de döda. ¹⁰Översteprästererna bestämde sig då för att döda Lasaros också, ¹¹eftersom så många judar för hans skull gick ifrån dem och trodde på Jesus.

Intåget i Jerusalem

¹²Nästa dag, när de många som hade kommit till högtiden fick höra att Jesus var på väg till Jerusalem, ¹³tog de palmkvistar och gick ut för att möta honom.

Och de ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels konung." ¹⁴Jesus fick tag i en åsna och satte sig på den, som det står skrivet: ¹⁵"Frukta inte, dotter Sion. Se, din konung kommer, sittande på en ungåsna." ¹⁶(Lärjungarna förstod först inte detta, men när Jesus hade förhårligats kom de ihåg att som det stod skrivet om honom, så hade man gjort med honom.)

Maria, den vanvettiga slöerskan som krossar och tömmer flaskan med dyrbar nardus (värd 300^a kr) och Judas, tjuven, som håller om penningpungen, står som tecken för två varandra motsatta principer eller rörelser: att ge och att ta, Gåvan och Bytet. Låt oss tänka dem upp till kosmiska format; då inser vi lätt att den Princip som gör att någonting alls finns till måste vara Maria-principen.

Ty att ge ut, låta något annat finnas till att slösa sig själv på, är på högsta nivå att skapa (Joh 1:1-3)^b. Att ta, att bestjäla och behålla för sig själv 'såsom ett byte' – den rörelsen kan aldrig bli skapande. Tvärtom är den avskapande, existenskrämpande. I ansträngningen att bevara sitt liv suger den ut allt liv – en inåtgående sugvirvel av förstörelse, till slut självförstörelse. Det Ondas virvel, Satans princip – den negativa döden.

Ur den kan livet omöjligen ha framgått. Men väl ur den motsatta, den som 'icke söker sitt' – som gör sig tom på sig själv, mister sitt liv, för att ge och åter ge. Paradoxalt nog är det ur den 'tomheten' som trycket av liv stiger, ur den 'döden' som liv skapas, såsom ur intet: Kärleken 'kallar på de ting som icke äro till likasom vore de till'. Det är impulsen till hela existensens oändliga kedjereaktion – genom den kluvna atomen, den delade cellen, det sprängda vetekornet, till Självoffret på korset med uppstungen sida. Vem kan hejda den rörelsen? Den expanderar evigt. Som universum expanderar.

När Maria tvår Jesu fötter med den utgjutna dyrbara smörjelsen, vem kan då hejda hennes handling? Inte ens Judas. Den går in som ett extra pulsslåg i Jesu hjärta, en stegring av hans offerglädje: 'hon gör det för min begravning'. Få dagar därefter tvår han själv Judas fötter och utgjuter sitt dyra blod på korset. Vem kan hejda den rörelsen? Till sist utgjuter han allt vad Gud heter i Andens smörjelse över världen. Vem kan hejda Kärleken?

^a Originalaet skrivet 1970. I dagens penningvärde ca 3.000 kr.

^b ¹I begynnelsen fanns Ordet, och Ordet fanns hos Gud, och Ordet var Gud. ²Det fanns i begynnelsen hos Gud. ³Allt blev till genom det, och utan det blev ingenting till av allt som finns till.

Från honom som ÄR utgår den, som redan 'från begynnelsen' gått ut ur sig själv och in i ett Du, en Jämlike att slösa sig själv på: 'Ordet som var Gud', som 'var till i Gudsskepnad', genom vilket Kärlekens skapande självutgivelse gick vidare: 'genom det har allt blivit till som är till'.

Men vem kan hejda Kärleken? Se, 'han räknade icke jämlikheten med Gud såsom ett byte, utan utblottade sig själv', ordagrant: 'gjorde sig tom'. Alabasterkruset som rymde hans gudom krossade han och 'uttömde sig själv', för att finna en väg att slösa sig själv på den skapade världen – uppfylla världsrummet med vällukten av Gudomens nardus, Livets innersta essens, Kärleken.

Därför 'antog han tjänareskepnad då han kom i människogestalt'. Ingen kunde hejda den rörelsen. Han fullföljer den 'intill döden på korset'. Inrymd i ett svagt mänskligt käril av kött och blod, krossat på korset, utgjuter han sitt dyrbara liv i en skapande död, en vetekorns död som får hans liv att 'bära mycken frukt', att expandera bortom alla fattbara gränser: 'Han for upp över alla himlar för att uppfylla allt' – uppfylla allt skapat med sig själv, sin utgjutna Kärlek, som 'tror allting, hoppas allting, uthärdar allting'.

Men motrörelsen, Judasprincipen, den destruktiva virveln? Jo, med all kraft, med sitt yttersta frestelsestryck av synd, satan, ond självförstörelse, drabbar den honom. Men vem kan hejda Kärleken? Ju mer den utblottar sig och blir sin eviga rörelse lydig, desto oövervinnligare blir den; tills den fullbordar sig i totaloffret – den tomhet ('min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig') i vilken hela trycket av Kärlekens skapande fullhet samlar sig och är närvarande – uppståndelsestrycket: 'Därför har ock Gud upphöjt honom över allting.'

Ingen kunde hejda Marias överdåd. Inte ens Judas. Ingen kunde hejda Guds Kärleks överdåd. Inte synden, inte satan, inte korset, inte döden. Tvärtom: tillsammans drev de Kärleken till en ofattbar utgivelses expansion.

Skaparen bar en gång namnet Herre, namnet över alla namn, det outtalbara IHWH: 'JAG ÄR DEN JAG ÄR.' Sedan han passerat människoblivandets nålsöga, Korsets och Dödens nålsöga, bär han det på nytt, nu som TJÄNARENAS TJÄNARE. O vem kan hejda Kärlekens rörelse? Förväna dig inte över att Jalla knän skola böja sig' i dess namn. Också Judas'.

Två lärjungar på vägen till Emmaus

¹³Samma dag var två lärjungar på väg till en by som ligger en mil från Jerusalem och som heter Emmaus. ¹⁴De talade med varandra om allt det som hade hänt. ¹⁵Medan de gick där och samtalande och diskuterade kom Jesus själv och slog följe med dem. ¹⁶Men deras ögon var förblindade och de kände inte igen honom. ¹⁷Han frågade: "Vad är det ni går här och talar med varandra om?" De stannade och såg sorgsna ut, ¹⁸och den ene, som hette Kleopas, svarade: "Du måste vara den ende som har varit i Jerusalem och inte vet vad som har hänt där under dessa dagar." – ¹⁹"Vad har hänt?" frågade han. De svarade: "Detta med Jesus från Nasaret, han som var en profet, mäktig i ord och gärning inför Gud och hela folket. ²⁰Han blev utlämnad av våra överstepräster och rådsherrarna, och de fick honom dömd till döden och korsfäst, ²¹medan vi hoppades att han var den som skall befria Israel. Men till allt detta kommer att det är tredje dagen sedan det här hände, ²²och nu har några kvinnor bland oss gjort oss uppskakade. De var vid graven tidigt i morse ²³men fann inte hans kropp, och då kom de tillbaka och berättade att de i en syn hade sett änglar som sade att han lever. ²⁴Några av de våra gick ut till graven, och de fann att det var så som kvinnorna hade sagt. Honom själv såg de inte." ²⁵Då sade han: "Förstår ni så lite, är ni så tröga till att tro på det som profeterna har sagt? ²⁶Skulle inte Messias lida detta och gå in i sin härlighet?" ²⁷Och med början hos Mose och alla profeterna förklarade han för dem vad som står om honom överallt i skrifterna. ²⁸De var nästan framme vid byn dit de skulle, och han såg ut att vilja gå vidare, ²⁹men de höll kvar honom och sade: "Stanna hos oss. Det börjar bli kväll och dagen är snart slut." Då följde han med in och stannade hos dem. ³⁰När han sedan låg till bords med dem tog han brödet, läste tackbönen, bröt det och gav åt dem. ³¹Då öppnades deras ögon och de kände igen honom, men han försvann ur deras åsyn. ³²Och de sade till varandra: "Brann inte våra hjärtan när han talade till oss på vägen och utlade skrifterna för oss?"

³³De bröt genast upp och återvände till Jerusalem, där de fann de elva och alla de andra församlade, ³⁴och dessa sade: "Herren har verkligen blivit uppväckt och han har visat sig för Simon." ³⁵Själva berättade de då vad som hade hänt dem på vägen och hur han hade gett sig till känna för dem genom att bryta brödet.

Det visades en tecknad film, 'Vårt dagliga bröd', en med ljuspilar schematiskt förenklad bild av naturen som näringskälla för människan. Man fick se hur hela skapelsen är indragen i den processen. I solen börjar den; hon får gräs och örter att skjuta upp ur marken, som betas av djuren, hon får alger och plankton att myllra i haven, fiskarnas föda.

Nya ljuspilar sänder över sädesfälten till brödsquivor på vårt bord, fisken till vår tallrik, mjölkstrålen ner i glaset. Naturens byggstenar gnistrar i varje tugga. Nu sväljer vi. Och se, då görs allting nytt! Förloppet som startade i solen, uppbyggnaden av levande ämnen vars slutsten ligger i brödsmulans eller fiskbitens molekyler på väg ner genom vår matstrupe, börjar liksom om igen. Brödets molekyler, fiskens proteiner bryts ned. Och ur denna mystiska nedbrytning i matsmältningsprocessen ordnar de sig på nytt till nya atommönster, förvandlas till nya block av molekyler.

Varför sker nu detta? För att de ska kunna tjäna oss, omforma sin livssubstans till levande byggstenar som exakt passar in i vår kropp. Speakern: 'de lämnar sitt egenliv för att bli liv i oss. Det är naturens eviga förvandling'. När jag hade sett filmen, slank jag in på närmaste kafe, sjönk ner i ett hörn, ensam med visionen, och beställde en smörgås och ett glas mjölk.

Och medan jag äter och dricker fortsätter ljuspilarna att hålla det stora förvandlingsmönstret levande för mitt inre. I varje brödsmula jag sväljer blir min kropp delaktig av mysteriet. Av ett länge förberett skapelsebröd byggs jag upp och förnyas dag från dag.

Och plötsligt flyter ljuspilarna in i ännu ett skapelsemönster, jag ser det ena förklarat i det andra: *'Jag är brödet som kommit ned ifrån himmelen.'* Brödet för kroppen är skapelsens liv förvandlat för att tjäna mig, bygga upp min utvärtes mänskliga. Brödet för själen är *Skaparens* liv förvandlat för att kunna tjäna mig och bygga upp min invärtes mänskliga.

Brödet från himmelen. Gud som bröd. Hur äter man det Brödet?

Jag ser det som på film igen – ljuspilen stannar över Betlehem, 'Brödhuset'. Det skapande Ljus, den Guds energi som 'ingen kan se och leva', bryts ned och förvandlas till en för oss passande nivå: 'Ordet vart kött. Vi sågo hans härlighet.'

Guds oskapade liv införlivat med en skapad varelses liv. Det eviga livet här och nu, så att vi kunde 'se och ta på det', säger aposteln (1 Joh 1)^a.

Men den gudshungrandes fråga återstår: Hur får jag del i Honom? Nu är Han människa och jag är människa – så hisnande nära har vi kommit varandra. Men hur skall hans gudomliga människoliv kunna överföras på mig? Han kallar sig Brödet. Vilket utmanande ord för den i anden hungrande! Men jag skyggar för det, för ätandet: den mystiska tillägnelseprocess som genomgår hela skapelsen – hur kan den bli möjlig här? Hur äter man sig till evigt liv?

Varför skyggar du? Han säger det ju själv, så fruktansvärt stötande bokstavligt det gärna är möjligt: 'Om ni icke äter mitt kött och dricker mitt blod har ni icke liv i eder.' Så organiskt och innerligt bokstavligt är det tänkt, om nu Anden, tillägger han, får hand om förvandlingsprocessen och får göra Honom, Människosonen, ätbar för vår ande. Ty 'det är Anden som gör levande'.

Därför fortsätter beredelseprocessen. Ännu en nedbrytning måste ske, och ännu en förvandling. Nedbrytningen i döden på korset, att 'han lämnar sitt egenliv för att bli liv i oss' – för att kunna uppstå och förvandlas, förhärligas och genomstrålas av 'gudomens hela fullhet lekamligen' (corporaliter). Och se, nu strålar Brödet Kristus som en sol – Gud anpassad, förvandlad och tillredd för oss till ett kosmiskt Bröd, ett Bröd för alla. Bispisningsundret får sin förklaring: i Kristus har världen sin 'sannskyldiga Mat', som räcker för alla med evigt överflödande fullhet (de 'tolv korgarna').

Ty nu kan det ske, *genom Anden*, att Kristi egen gudomligt mänskliga livssubstans överförs till oss: 'Av mitt skall han taga och förkunna för eder.' Nu kan det ske, att vi 'äter hans kött och dricker hans blod', att löftet infrias: , den som äter mig han skall leva genom mig'.

Fantastiskt, övernaturligt. Ändå så organiskt-naturligt, efter skapelsens egen modell. Fisken lever av plankton, vetekornet av ljus och vatten, vår egen kropp av fisken och brödet. Det är skuggbilder, förberedelsestadier till den eviga Måltiden, som börjar redan här: att få äta av livets träd som är Gud-i-Kristus. Och så i ande och sanning (ej i lögn och illusion) 'bliva såsom Gud' (Joh 10:34-35)^b.

^a 'Det som var till från begynnelsen, det vi har hört, det vi har sett med egna ögon, det vi har skådat och har tagit på med våra händer, det är vårt ärende: livets ord.

^b ³⁴Jesus sade: "Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar?" ³⁵Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas.

Den uppståndne visar sig. Tomas tvivlar

¹⁹På kvällen samma dag, den första i veckan, satt lärjungarna bakom reglade dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sade till dem: "Frid åt er alla." ²⁰Sedan visade han dem sina händer och sin sida. Lärjungarna blev glada när de såg Herren. ²¹Jesus sade till dem igen: "Frid åt er alla. Som Fadern har sänt mig sänder jag er." ²²Sedan andades han på dem och sade: "Ta emot helig ande." ²³Om ni förlåter någon hans synder, så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder, så är han bunden."

²⁴En av de tolv, Tomas, som kallades Tvillingen, hade inte varit med när Jesus kom. ²⁵De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren", men han sade: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka fingret i spikhålen och sticka handen i hans sida tror jag det inte." ²⁶En vecka senare var lärjungarna samlade igen, och Tomas var med. Då kom Jesus, trots att dörrarna var reglade, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid åt er alla." ²⁷Därefter sade han till Tomas: "Räck hit ditt finger, här är mina händer; räck ut din hand och stick den i min sida. Tvivla inte, utan tro!" ²⁸Då svarade Tomas: "Min Herre och min Gud." ²⁹Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga de som inte har sett men ändå tror."

Slutord

³⁰Också många tecken som inte har tagits med i denna bok gjorde Jesus i sina lärjungars åsyn. ³¹Men dessa har upptecknats för att ni skall tro att Jesus är Messias, Guds son, och för att ni genom att tro skall ha liv i hans namn.

Ur ett brev: 'Har läst i 'Det Bästa' att universum är så stort att vi inte kan föreställa oss någon gräns för det, något 'bortom'. Om nu 'himmelen' finns, var finns den då? Jag tänker på den Uppståndne, han passerar stängda dörrar och vill ändå övertyga Tomas om att han har en fysisk kropp, med spikhålen kvar. Vad skulle en fysiker säga om detta? Kanske är det naivt att spekulera.'

Ja, om vi levt på 1800-talet med dess massiva bild av materien som 'fasta kroppar i tomrummet' skulle vi kanske inte haft lust att spekulera. I dag kan en

fysiker skriva följande: 'Materien är i långa stycken nästan immateriell, i varje fall ingalunda massiv. Och strängt taget är den inte, den sker, den är kraft, strålning, energi i ständig omvandling. Även de mer solida kroppar som vi kallar 'partiklar' är i flera fall så 'andelika' att de kan passera rakt genom vårt jordklot utan att lämna spår efter sig.'

Vidare säger han, att när du upplever din kropps sammanstötning med en stängd dörr, beror detta inte på utrymmesbrist för de 'partiklar' som din kropp och dörren är uppbyggda av (för all materia består mest av tomrum) utan på de osynliga atomkrafter som så att säga håller världen 'uppblåst'. Det är dessa krafter som hindrar 'fasta föremål' att gå rakt igenom varandra.

Det låter mystiskt, tänker du. Och det blir inte mindre mystiskt (men ur vår texts synpunkt högst intressant) när forskarna påstår, att det därför 'inte är omöjligt att föreställa sig två olika världar, i samma rum och samma tid, den ena lika verklig som den andra, med fjäll och dalar, floder, träd och människor – och att den ena världen kan fritt passera genom den andra utan att den ena vet om den andras existens – under en bestämd förutsättning: att atomkrafterna i de två 'materiella' systemen inte påverkar varandra'.

Därtill kan tänkas att universum är uppbyggt av både materia och antimateria vilket skulle betyda att den skapade världen utgör en form av energi som 'ständigt balanserar på gränsen till sin förvandling'.

Vad har nu allt detta med Jesu uppståndelsekropp att göra? Som ett möjligt svar på brevfrågan. Det möter inget hinder att tänka sig att Jesu kropp vid uppståndelsen tog ett 'förvandlingens steg' inåt, mot kraft- och strålningsfält där ande och materia ('Gud är ande') ingår en innerligare integrering, ett öppnare system av liv, strålning, dynamis. I Kristi 'förhärlikande', slutligen, stegras denna ömsesidiga genomträngning av kropp och ande till högsta intensitet: 'i honom bor gudomens hela fullhet *lekamligen (corporaliter)*'. Guds hela härlighet strålar fram i det ansikte som en gång öppnade Marias moderliv (2 Kor 4:6)^a. Och för denna människogudomliga strålning finns inga hinder, den når fram till oss så att dess 'ljus uppgår i våra hjärtan'.

^a 'Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.

Hur denna överföring sker vill Jesus (i vår text) antyda för sina lärjungar. De ser ju att han kroppsligen är identisk med deras korsfäste Herre. Men ur själva hans andedräkt strömmar nu *ande*, Guds kraft och evigt liv.

Var finns alltså 'himmelen'? Mitt ibland oss! Efter Jesu uppståndelse dras allt skapat, osynligt som synligt, in mot Honom (Ef 1:10)^a, (4:10)^b. Och den som här på jorden 'uppstått med Kristus' till ett nytt liv 'blir med Kristus satt i den himmelska världen', skriver Paulus. Och Heb 12:22 bekräftar: 'Ni har kommit till den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till änglar i mångtusental, till en församling av förstfödda söner.'

Vad innebär det? Att Kristi universum är här och nu, att det passerar fritt genom vår synliga värld, fast vi inte ser det eller de flesta inte ens har någon aning om dess närhet (jfr Apg 17:27-28)^c. Vad fattas för att vi ska uppleva det? Att vi har kommunikation med det! Och inom alla kända system av ljus, ljud och energi sker kommunikation via resonans: svängningar och samsvängningar. Hela universum är ett enda stort resonansfenomen. Varför skulle inte Anden vara en gudomlig Resonans, som möjliggör en ljus- och energiöverföring från den uppståndne Människosonen (Joh 16:13-15)^d. Allt hänger på att vi får in den våglängd som 'den himmelska världen' sänder på, Andens frekvens. Då hör vi Hans röst (genom ordet), då ser vi de ting som icke syns (2 Kor 4:18)^e, då överförs kraft på oss (Apg 1:8)^f 'Världen ser mig icke, men ni ser mig'. Vårt inre – ja, 'allt vad i mig är' – svänger och vibrerar på ett utsägligt sätt i takt med den andliga världen: 'den som håller sig till Herren är en ande med honom'.

a ¹⁰och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden.

b ¹⁰Han som har stigit ner är också den som steg upp högt över alla himlar för att uppfylla allting.)

c ²⁷Det har han gjort för att de skulle söka Gud och kanske kunna treva sig fram till honom – han är ju inte långt borta från någon enda av oss. ²⁸Ty i honom är det vi lever, rör oss och är till, som också några av era egna skaldar har sagt: Vi har vårt ursprung i honom.

d ¹³Men när han kommer, sanningens ande, skall han vägleda er med hela sanningen; han skall inte tala av sig själv utan förkunna det han hör och låta er veta vad som kommer att ske. ¹⁴Han skall förhärliga mig, ty av mig skall han ta emot det han låter er veta. ¹⁵Allt vad Fadern har är mitt; därför säger jag att det är av mig han tar emot det han skall låta er veta.

e ¹⁸Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

f ⁸Men ni skall få kraft när den heliga anden kommer över er, och ni skall vittna om mig i Jerusalem och i hela Judeen och Samarien och ända till jordens yttersta gräns."

¹¹Jag är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren. ¹²Den som är lejd och inte är herde och inte äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden. ¹³Han är ju lejd och bryr sig inte om fåren. ¹⁴Jag är den gode herden, och jag känner mina får, och de känner mig, ¹⁵liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren. ¹⁶Jag har också andra får, som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de skall lyssna till min röst, och det skall bli en hjord och en herde.

‘Jag känner dem och de känna mig.’ Det finns de som har en så bokstavstrogen kunskap om Gud att de förväxlar kunskapen om ordet med kännedomen om Gud. Det finns de som är så känsloladdade i Gud att det är i sina egna känslor de är glada. ‘Såsom Fadern känner mig, och såsom jag känner Fadern!’ Vad betyder detta nyckelord: att *känna* Gud? (Joh 17:3)^a Bibelkunskap? Naturligtvis, men märk korrigeringen: ‘Om jag ägde all kunskap men icke hade kärlek, så vore jag intet.’ Religiösa känsloupplevelser? Naturligtvis, men märk korrigeringen till dem som inte varit sena att ropa Herre, Herre: ‘jag känner eder icke’.

När den troserfarne aposteln försäkrar att han fortfarande ‘vill lära känna Honom’, omger han nyckelordet ‘känna’ med flera bilder, bland annat från löparbanan: att lämna allt bakom sig och ‘jaga mot målet’ (Fil 3:7-14)^b. Stanna sedan för den

^a ³Och detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende sanne Guden, och honom som du har sänt, Jesus Kristus.

^b ⁷Men allt sådant som var en vinst för mig har jag för Kristi skull kommit att räkna som en ren förlust. ⁸Ja, jag räknar faktiskt allt som en förlust jämfört med det som är långt mera värt, kunskapen om min herre Kristus Jesus. För hans skull har allt det andra förlorat sitt värde för mig. Jag kastar det på sophögen för att vinna Kristus ⁹och få leva i honom, inte med den rättfärdighet som lagen ger utan med den som kommer av tro på Kristus, den rättfärdighet som Gud ger åt dem som tror. ¹⁰Jag vill lära känna Kristus och kraften från hans uppståndelse och dela hans lidanden, genom att bli lik honom i en död som hans – ¹¹kanske jag då kan nå fram till uppståndelsen från de döda. ¹²Tro inte att jag redan har nått detta eller redan har blivit fullkomlig. Men jag gör allt för att gripa det, när nu Kristus Jesus har fått mig i sitt grepp. ¹³Bröder, jag menar inte att jag har det i min hand, men ett är säkert: jag glömmer det som ligger bakom mig och sträcker mig mot det som ligger framför mig ¹⁴och löper mot målet för att vinna det pris där uppe som Gud har kallat oss till genom Kristus Jesus.

sakliga beskrivningen *'vinna Kristus och bliva funnen i honom'*, och förstora upp den med en nutida bild, ur en fallskärmshoppares berättelse:

'Till sist är det mellan två moment det helt obeskrivliga inträffar, det som gör att man ständigt vill göra om det. Man är färdig för språnget. Allt är under kontroll. Portarna öppnas: spänningen når sitt maximum, med en dos av dödsångest som är avgjort stimulerande. Och i hela ens varelses samtycke till språnget känner man sig samlad, som ett enda stort Ja. Så tar man det utrullande steget, i tomma intet, kastar loss från allt. En sekund av bedövande svindel känns det lika underbart om det är döden eller friheten som rusar emot en. Man förlorar medvetandet om sig själv, är bara sanslöst överlåten åt det som händer en – tills skärmen vecklas ut och man fångas upp, som av en osynlig hand, återkommer till sig själv. Kroppskänslan stramar åt, identiteten rinner till igen: man är räddad från intet, liksom skapad på nytt.

Men också det ögonblicket är helt fantastiskt, när man luftburen seglar i rymden, i en återfunnen vidgad livskänsla, som verkar många gånger större nu, efter den krympande skräcken i uthoppet. Man tycker man är stor som rymden, en ängel som för fyllda vingsegel drivs av vinden. Själva bundenheten vid den enda tråden ger friheten största svängrum ... tills fötterna tar mark och man är samma lilla tunga köttklump igen. – – Jag vet inte varför jag blivit så tokig i denna halsbrytande sport. Ibland tänker jag att den är en bild eller ersättning för något som jag inte lyckas förverkliga i livet, kanske något religiöst?'

Läs in Filippobrevet kap 3 i denna beskrivning, 'Sats för sats. Att kasta loss från allt, släppa taget om sig själv, kan man det? Ja, det är kanske den enda fria handling man kan göra när man vet (eller vågar tro) att 'luften' man tar språnget ut i är Kristus, Anden. Han väntar på ditt samtycke. Om du i bönen eller i en vardaglig handling härmar hopparen och säger som barnet när det hoppar i mors armar: Nu kommer jag! – nu 'förgäter jag det som är bakom mig', så känns det först orimligt, med 'en dos av dödsångest'. Att överge 'sig själv' (det enda fotfästet i tillvaron), 'mista sitt liv', liksom utplånas, vem vågar det?

Försök en gång! Två gånger, flera. Då finner du, till din saliga förvåning, att Någon 'fångar upp' dig. Det uppfångandet är både 'död', räddning, nyskapelse och frihet. Död åt din gamla människa. Men självutplåning? Nej, tvärtom: du finner dig själv i den kärlekens ömsesidiga relation som bara kan uttryckas så, att du 'blir funnen i Honom'. I en vidgad jag-identitet, 'stor som rymden', stor som

Kristus (Jfr Ef 3:18-19)^a. Luftburen, ande-buren upplever du dig fri, bunden vid 'en enda tråd', en enda lojalitet: mot Kristus. Den trycker dig inte, kräver ingen prestation, ingen underkastelse. Den bär dig, i ett växande svängrum: 'Där Herrens Ande är, där är .frihet.' Religiös kunskap, religiösa känslor? Ja. Och ändå: 'något nytt har kommit'. Du blir en ny skapelse, med en ny hisnande självkänsla: du kan bejaka dig själv lika mycket som Kristus bejakar dig, i Kärlekens ömsesidighet och jämvikt: 'Jag känner dem, och de känna mig.' Din visshet är: jag är älskad och kan därför älska. *Amo, ergo sum.*

Pröva sedan samma förbehållslösa 'språng' av hängivelse också mot din medmänniska. Och du häpnar igen, att det 'bär', att du fångas upp, att Kristus tar emot dig också hos henne, så att det medmänskliga blir Kristus-mänskligt.

Som hopparen kommer du att säga: Jag vill ständigt göra om det, språnget, överlåtelsen. Lämna bakom mig, synden, misslyckanden, känslor, tankar, ibland bara 'avskräde'. För att på nytt bli funnen i Honom – vara känd och känna.

^a ¹⁸så att ni tillsammans med alla de heliga förmår fatta bredden och längden och höjden och djupet
¹⁹och lära känna Kristi kärlek som är väldigare än all kunskap, tills hela Guds fullhet uppfyller er.

En kort tid

¹⁶En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen." ¹⁷Då sade några av lärjungarna till varandra: "Vad menar han när han säger: 'En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen', och när han säger: 'Jag går till Fadern'?" ¹⁸De sade: "Vad menar han med 'en kort tid'? Vi förstår inte vad han säger." ¹⁹Jesus märkte att de ville fråga honom och sade till dem: "Ni undrar varför jag sade: 'En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni skall se mig igen'? ²⁰Sannerligen, jag säger er: ni kommer att gråta och klaga, men världen skall glädja sig. Ni kommer att sörja, men er sorg skall vändas i glädje. ²¹När en kvinna skall föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött sitt barn minns hon inte längre sina plågor i glädjen över att en människa har fötts till världen. ²²Nu har också ni det svårt. Men jag skall se er igen, och då skall ni glädjas, och ingen skall ta er glädje ifrån er.

Om man läser in dagens text i Jesu bild av sig själv som Vetekornet, som faller i jorden och dör ('en liten tid och ni ser mig icke') och som uppstår i strået och axet i ny gestalt ('och ni får åter se mig') framträder den obeskrivliga kurvan hos den process, som också kan liknas vid den dödsliknande stund av 'bedrövelse' när 'en kvinna föder barn' och dess vändning i den brant uppstigande glädjen 'när hon fött barnet'. Försvinnandet och återkomsten, och det skapande-födande Mysteriet mellan de båda punkterna, har sin förankring och sin liknelse i båda dessa naturliga förlopp, men Verkligheten Själv i Kristus överskrider dem som bilder och så att säga fullbordar dem.

'Så har också ni nu bedrövelse.' På ett sätt som de ännu inte förstod var lärjungarna indragna i korsdödens födslosmärta och den födsloglädje som skulle följa: att 'en människa är född'. Den Nya Människan skulle födas, och de själva skulle födas till Nya Människor! 'Jag skall icke lämna eder faderlösa. Ännu en liten tid,

och världen ser mig icke, men ni ser mig. Ty jag lever, ni skall också leva. På den dagen (pingstdagen) skall ni förstå ...'

På pingstdagen: då hade Vetekornet, som utgav sig på korset och begravdes, beskrivit den obeskrivliga uppståndelsevägen ända upp i Axet, med den första 'frukten': Den Nya Människan Kristus såsom 'den förstfödde ifrån de döda'. Men också såsom 'den förstfödde bland många bröder' – något som Jesus inte kunde dölja för de sina redan vid första mötet då de 'fick se honom åter', Mästaren, Vän-
nen, som då bekräftar att de nu är gudafödda syskon: 'Gå till mina bröder och säg dem att jag far upp till min Fader och eder Fader!'

Petrus vittnar också om detta i sitt första brev lovsång till 'Faderns barmhärthighet', som 'genom Jesu Kristi uppståndelse ifrån de döda fött oss på nytt'. Inte genom en 'förgänglig säd (skriver han) utan genom en oförgänglig'. Och i sitt andra brev talar han om att de blivit 'delaktiga av gudomlig natur'. I sanning: 'Jag skall icke lämna eder faderlösa' – som *föräldralösa barn* betyder ordet egentligen (jfr Joh 10:34-35)^a.

Jag såg en gång en skiss till en altartavla över detta motiv. Man såg det tomma skalet av ett väldigt söndersprängt vetekorn, som hade givit sig själv, sin hjärtbladsnäring, till begynnande byggmaterial åt det uppståndelsehöga strået-Axet. Man anade dragen av den efter korsdöden uppståndne triumferande Kristus i detta vetekornsskeende, som genomskimrades av starkt solljus. Tavlan ville säga att såsom vetekornet ger sig själv till näring åt en process som genom solljuset oavbrutet fortsätter tills axet är färdigbildat, med hundra nya vetekorn, alla 'avbilder' av det enda en gång nermyllade, så överlämnar sig, med den hängivna viljan att 'icke behålla sitt liv', Vetekornet Jesus åt en liknande process av oerhörda, oöver-skådliga och kosmiska mått.

Detta alltså: 'Jag går till Fadern.' Jesu utgivna liv, hans ande, själ och kropp, fullmatade med kärleken, grundämnenas Grundämne, 'kunde döden icke behålla'. Såsom vetekornet under bestrålningen av solljuset genomlöper en växande livsväg upp till axet, fruktsättningen, går Jesu liv, efter uppståndelsen, under bestrålningen av Faderns Ande en kosmiskt expanderande livsväg, slussas upp genom Härlighetens alla strålningsfält, 'upp över alla himlar', till sist uppfylld 'av gudomens hela fullhet lekamligen': Den Nya Människan är född! 'Förstfödd ifrån

^a ³⁴Jesus sade: "Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar? ³⁵Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas.

de döda! Och i henne finns de nya arvsanlagen, 'den oförgängliga säden', till en ny mänsklighet (1 Kor 15:45)^a. Såsom redan i vår jordiska kropp hela arvsmassan finns nedlagd i varje cell, finns i den uppståndne Människosonen, som 'uppstigit dit där han förut var' (Joh 6:62)^b, i varje punkt av hans 'härlighetskropp', de livsgnistrande gudomliga gener av vilka du och jag och alla människor kan 'bli födda på nytt' till Sonens avbilder (Rom 8:29)^c.

När Jesus säger: 'Ty jag lever, ni skall också leva', betyder 'leva' såsom han lever, 'det eviga livets' liv. När Petrus och de andra lärjungarna tog emot Jesu uppståndseliv, blev de 'födda på nytt' till detta liv. De blev 'nya skapelser' (2 Kor 5:17)^d, deras liv blev kompletterade med det saknade arvsanlaget för att bli Guds avbilder, 'delaktiga av gudomlig natur'.

I sanning: 'Ingen skall taga eders glädje ifrån eder.' Vilken glädje? Att 'en människa är född' – att de blivit Guds barn, 'födda, icke av blod (ej biologiskt), icke av köttlig vilja (ej genom moraliska eller religiösa ansträngningar) ej heller av någon mans vilja (ej indoktrinerade, ej påverkade av tradition, läror etc.) utan av Gud' (Joh 1:13)^e. Återigen samma definition: 'delaktiga av gudomlig natur', ett 'oförgängligt arv', ett liv 'som aldrig någonsin förgås'.

a ⁴⁵Och så står det skrivet: Den första *människan*, Adam, blev en varelse med liv. Men den siste Adam blev en ande som ger liv.

b ⁶²Hur blir det då om ni får se Människosonen stiga upp dit där han var förut?

c ²⁹Ty dem han i förväg har utvalt har han också bestämt till att formas efter hans sons bild, så att denne skulle vara den förstfödde bland många bröder.

d ¹⁷Den som är i Kristus är alltså en ny skapelse, det gamla är förbi, något nytt har kommit.

e ¹³ ... som har blivit födda inte av blod, inte av kroppens vilja, inte av någon mans vilja, utan av Gud.

Sanningens ande

Jag sade er det inte från början, eftersom jag var hos er. ⁵Men nu går jag till honom som har sänt mig, och ingen av er frågar mig: Vart går du? ⁶utan det jag har sagt er fyller era hjärtan med sorg. ⁷Men jag säger er sanningen: det är för ert bästa som jag lämnar er. Ty om jag inte lämnar er kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går skall jag sända honom till er, ⁸och när han kommer skall han visa världen vad synd och rättfärdighet och dom är. ⁹Synd: de tror inte på mig. ¹⁰Rättfärdighet: jag går till Fadern, och ni ser mig inte längre. ¹¹Dom: denna världens härskare är dömd.

¹²Jag har mycket mer att säga er, men ni förmår inte ta emot det nu. ¹³Men när han kommer, sanningens ande, skall han vägleda er med hela sanningen; han skall inte tala av sig själv utan förkunna det han hör och låta er veta vad som kommer att ske. ¹⁴Han skall förhärlika mig, ty av mig skall han ta emot det han låter er veta. ¹⁵Allt vad Fadern har är mitt; därför säger jag att det är av mig han tar emot det han skall låta er veta.

Solen en vårdag, när hon får tussilagon att öppna sig. Själv befinner hon sig 15 miljoner mil från blomman. I hennes inre flamlar atomeldar med miljongradig hetta: virvlande magnetfält, eldstormar, kärnreaktioner: varje sekund förvandlas, sägs det, 564 miljoner ton väte till 560 miljoner ton helium i solens inre.

Och här, på ,dikesrenen, står tussilagon, hennes avbild på jorden. Hon andas på blomman, och den öppnar sig! Hur är det möjligt – på 15 miljoner mils avstånd? Svar: solen ger ut sig själv, mister en del av sin massa i form av strålningsenergi, som strömmar ut med ofattbar effekt. Bara en miljarddel av denna strålning träffar jorden. Men det är nog för att skapa och hålla vid liv alla växter, djur och människor på jorden.

Det är inte svårt att översätta Solens viskning till tussilagoblommorna: Det är nyttigt för er, säger Solen, att jag är så långt borta, på ett nästan idealiskt avstånd från er, för att min heta andedräkt, strålningen, skall nå er alla med de ljuskvanta

som passar er. Strålningen verkar inte av sig själv, det är av mitt den tager och överför på er. Den förhärligar mig på jorden.

På färgfoto har jag sett 'solkoronan', den väldiga pärlemoskimrande glorian kring solen. Och när jag vill föreställa mig den förhärligade Kristus ser jag honom alltid med Johannesögonen på Patmos: 'Jag fick se något som liknade en människoson. Hans ögon voro såsom eldslågor, och hans ansikte strålade såsom solen när den lyser i sin fulla kraft.'

Kristus utsänder en utesäglig strålning, mild men allgenomträngande. Det är Anden. Det är Kärleken som utger sig själv, utsänder sig själv konstant, utan återvändo, med en naturkraft trillioner gånger starkare än solens. Men såsom blott en bråkdel av solens strålning fångas upp, blir Kristi kärleksstrålning mottagen och besvarad blott av en bråkdel av mänskligheten och skapelsen – än så länge. Luther kallar den 'die verlorene Liebe'. Dock, 'den tror allting, den hoppas allting, den uthärdar allting'.

Solspektret är fascinerande: scharlakansröda jättemoln av gas, blåa atomstornar och ultravioletta urladdningar flygande som pulsslag genom solytan.

Ännu mer fascinerande är kärleksspektret i Rättfärdighetens sol: Kristi ansikte. Mystiker har prövat att skildra det. Nyss läste jag hos någon: 'Jag sänkte min blick i Kristi pupiller – ett bottenlöst djup av fascinerande och 'lysande liv.' Alla de slag av kärlek vi känner hos människor är blott färglösa skuggor och fragment av det odelbara regnbågsskimret av älskande och älskansvärd skönhet som 'strålar fram i Kristi ansikte' (2 Kor 4:6)a. Där är på en gång, i outgrundlig sammanvävning – eller var för sig, i högsta styrka och subtilaste nyans – faderskärlek och moderskärlek, kärleken hos man och kvinna, systemens, broderns, barnets, vännens, konstnärens kärlek, och tusen andra skiftningar av kärlek hos detta enda vita Ljus, som innehåller ALL KÄRLEK, oscillerande mellan genomträngande Stränghet och allförlåtande Ömhet, mellan Lammets vrede och Lammets tålmod.

Solen på himlen – tussilagon på jorden: en bild av Kristus och dig, hans avbild på jorden. Solens verkan är lika fullkomlig i ett grässtrå som i de magnetiska stormarna. Solen är allt och i alla, i eukalyptusträdets himmelsspira och i tussilagons minsta blomflik. Hon är allas tjänare. Däri är hon en bild av Kristus, en daglig påminnelse om solarnas Sol.

^a 'Ty Gud, som sade: "Ljus skall lysa ur mörkret", har lyst upp mitt hjärta, för att kunskapen om Guds härlighet som strålar från Kristi ansikte skall sprida sitt ljus.

Ställ dig en vårdag i solen och överlämna ditt ansikte åt henne, såsom man frambär ett offer. Tänk samtidigt: jag har också en invärtes människa. Nu exponerar jag och frambär henne inför Kristi ansikte, vilket strålar 'såsom solen när den lyser i sin fulla kraft'. Lika lite som jag kan se in i solens glödande centrum kan jag se in i Jesu härlighets ansikte (Johannes skriver att han 'föll ned för hans fötter, såsom hade han varit död'). Men på samma sätt som solen sänder SIG SJÄLV i tus-silagens hjärta genom strålningen, sänder Kristus SIG SJÄLV i våra hjärtan genom Anden: 'Han skall förhärliga mig, ty av mitt skall han taga och skall förkunna det för eder.'

²³Den dagen kommer ni inte att fråga mig om någonting. Sannerligen, jag säger er: vad ni ber Fadern om i mitt namn, det skall han ge er. ²⁴Ännu har ni inte bätt om något i mitt namn. Be, och ni skall få, så att er glädje blir fullkomlig.

Stunden då lärjungarna skall skingras

²⁵Detta har jag sagt er i bilder. Det kommer en tid då jag inte längre skall tala i bilder utan med klara ord låter er veta allt om Fadern. ²⁶Den dagen skall ni be i mitt namn, och jag säger inte att jag skall be till Fadern för er, ²⁷ty Fadern själv älskar er eftersom ni har älskat mig och trott att jag kommer från Gud. ²⁸Jag kom från Fadern och trädde in i världen. Jag lämnar världen igen och går till Fadern." ²⁹Lärjungarna sade: "Nu talar du med klara ord och inte i bilder. ³⁰Nu vet vi att du vet allt, du behöver inte höra någon fråga dig. Därför tror vi att du kommer från Gud." ³¹Jesus svarade: "Nu tror ni. ³²Den stund kommer, den är redan inne, då ni skall skingras, var och en åt sitt håll, och lämna mig ensam. Men jag är inte ensam, eftersom Fadern är med mig. ³³Detta har jag sagt er för att ni skall ha frid i mig. I världen får ni lida, men var inte oroliga, jag har besegrat världen."

Alla former av existens och liv är kommunikering av något slag: ingenting existerar för sig själv, allt står i förbindelse med allt. Med stöd i modern världsbild talar en poet om 'universums oändliga telegrafi'.

I centrum för all existens, som ursprung och urmodell för allt vara, befinner sig två kommunicerande Hjärtan, en utsäglig Resonans, en skapande Dialog av givande, mottagande och återgivande, av tilltal och gensvar, gåva och gengåva, kort sagt Kärlekens urfenomen: 'I begynnelsen var Ordet och Ordet var hos Gud och Ordet var Gud, och genom det har allt blivit till som är till.'

I den skapande Dialogen har bönen sina rötter, inom gudomen själv: 'Du är min Son. Begär av mig, så skall jag giva dig ... (Ps 2:7b-8)^a. Dialogen som tillstånd,

^a "Du är min son, jag har fött dig i dag.

^bBe mig, så ger jag dig folken som arv och hela jorden som egendom.

ordlös eller ej, medveten eller undermedveten, känslan av Någons närvaro som jag är född till, en Livspartner att alltid stå i relation till, i vars Bild av mig jag upptäcker och finner mig själv, i vars Kärlek till mig jag blir till och får min Identitet mer och mer besegrad: som med-varelse till Honom Som Är – detta är bönen grund. Ner till denna grund kan vi översätta det ofta missförstådda 'Bedjen oavlåtligen'. Det är inget kravord, det är ett viloord: gå oavlåtligen in och förbliv i din sanna existens, samexistensen med din Skapare.

Vilken befrielse för dig och mig, som tvingas spela så många roller. Drabbad av de tusen kraven att leva upp till, forma mitt liv efter, irrande mellan rollerna, frågar jag ständigt på nytt: Vem är jag egentligen? Spetsad på alla ögon runtomkring som förväntar sig: sådan skall du vara, och sådan, och sådan, vill jag fly, bli ensam med mig själv, för att äntligen 'bli mig själv'. Men vart skall jag fly? Jagets labyrinth har inget slut, jag får aldrig syn på MIG SJÄLV ... Nej; ty du måste vara sedd av Någon för att få en bild av dig själv ...

Var hamnar jag alltså till sist, efter allt sökande efter MIG SJÄLV? I livets utgångsläge, det existentiella behovet av ett Tilltal på vilket jag kan svara, som Abraham: 'Här är jag' – äntligen jag: i relation till ett Du, till Någon som bejakar mig så att jag kan bejaka mig själv. Dialogen som grundform för livet vars yttersta uttryck är detta: 'Han har älskat MIG och utgivit SIG SJÄLV för MIG.' Så att Han alltid följer mig, med sin osynliga Närvaro, alltid ser mig, avlyssnar varje pulsslag, varje tanke, önskan och problem hos mig, varje misslyckande, nederlag, förtvivlan. Genom att ha utgivit SIG SJÄLV för mig tar han upp allt i sig; men inte som ekot i Ensamhetens opersonliga skog eller som stjärnhimlens likgiltiga stirrande eller som storstadsträngselns robotmur av motmänniskor eller som den ohyggliga spegelsalen som mångdubblar alla krav: du skall, du skall, du måste, du MÅSTE ... tills man stirrar sig till döds på alla roller, 'rädd att vara någon och rädd att vara ingen' ...

Nej, i Honom tas allting upp i gränslös förståelse ('han var frestad i allting') i allförlåtande befriande barmhärtighet, så gränslöst förtroendefull att genväret, liksom av sig själv, stiger upp inom mig, öppnar sig som en blomma för ljuset och blir till bön: Se på mig Herre! Visa mig den sanna bild du har av mig, den som finns i din skapande blick. I den får vi syn på varandra: Jag i dig och du i mig. För mig in i den bilden, den Identiteten i dig, så att jag kan se och känna mig själv såsom

du ser och känner mig: oavslåtliga accepterar, förlåt~r och älskar mig – O för mig in i detta MIG SJÄLV: objektet för din kärlek, som får leva i din blick, oavslåtliga ...

När du efter allt jagande genom labyrinten har blivit 'funnen i honom', din Broder, som 'är med dig alla dagar intill tidens ände', börjar du fatta meningen med existensen, den livsform du är bestämd till: inte den eviga 'inre monologen' med dig själv, som är en förträngning, en olycklig missbildning av Dialogen – Dialogen med Honom och hans ord, ett dagligt stundligt partnership, aldrig påträngande, men som färgar av sig på allt vad du upplever, tänker och gör. Först när Han är närvarande hos dig, är du i verklighet närvarande hos dig själv. Och då först kan du vara närvarande hos din nästa. I Hans blick får du på en gång syn på dig själv och din broder, din syster, din medmänniska: Dialogens oändliga förlängning ...

Vad är alltså bön i grund och botten? Det enda sättet att vara! Skall jag alltså bedja? Det låter som: Skall jag vara – eller icke vara? Det är frågan. Resonansen Jag ledde en gång ett bibelsamtal på ett sommarmöte. Vi satt i en fysiksal. Texten var just vår text i dag, Joh 14. Bakom glasörrarna till ett skåp stod två stämgaflar. De hjälpte oss att klargöra det svåra ämnet: ordet och Anden.

Allt vad Jesus representerar är inställt på att göra Gud naturlig för oss, det osynliga synligt, det frånvarande närvarande, det andliga kroppsligt, att upphäva distansen och spänningen mellan 'Ingen kan se Gud och leva', och 'Den som har sett mig, han har sett Fadern'.

Ja, säger du, men till sist går Jesus själv in i det osynliga, i frånvaron. Han lovar att sända oss Hjälparen, Anden, men är inte Anden ännu ogripbarare?

När Anden kom, kom han som en synlig naturkraft, med' ett dån från himmelen', luften sattes i stark vibration, lärjungarna skakade, orden brusade på många språk från deras läppar. Vad fanns för beredelse eller mottagningsapparat hos lärjungarna som kunde fånga upp denna storm av ande och eld? Hur ska vi förstå själva fenomenet?

Det kunde kallas resonans. Kanske är Anden (bland annat) en gudomlig form av resonans.

De två stämgaflarna gav oss en bild av det. De stod på var sin ljudförstärkande resonanslåda. Du minns nog från skolan – du slår an stämgaffel A, och se: stämgaffel B tonar med! Varför? De har samma svängningstal. Materien i var och en av dem samsvänger. Vågor går ut från A, energivågor, och energin absorberas

av B, det är därför den vibrerar. Inom alla fält av vågor förekommer resonans, ljud-, ljus-, radiovågor. Hela universum kan sägas vara ett stort resonansfenomen.

Nu säger Jesus, att 'den som älskar mig, han håller (riktigare översatt: han tar vara på) mina ord, och han skall bli älskad av min Fader, och jag skall uppenbara mig för honom'. Vidare: 'Om mina ord förbliver i eder, så må ni bedja om vadhelst ni vill och det skall ske.' Han sätter alltså likhetstecken mellan sina ord och Faderns kärlek, sina ord och sin uppenbarelse, sina ord och bönesvaren, Ja, 'de ord jag har talat till eder de äro ande och liv'.

Ord är ju bokstäver, säger vi, symboler. Men Jesu ord bär avtrycket av hans eget liv. Med vår bild: Jesu ord har samma svängningstal som hans Ande! Det är hemligheten. Anden är ogripbar, men hans ord är desto gripbarare för oss. Jesu ord (om evigt liv, om frid, glädje etc) är ett slags finslipade resonanskroppar som kan ta upp och överföra den andliga världens svängningar, dess ljus, liv, kraft.

Paulus säger: 'Ordet är dig nära (ordet om tron som vi predikar) i din mun och i ditt hjärta.' Han menar: om ordet befinner sig i centrum av ditt medvetande, i centrum för din vilja och du beder: Ske mig såsom det står skrivet! Ske mig såsom du lovar! då 'sänder' Anden, då sätts ordet i ditt inre i samsvängning med den levande Kristus. Resonansen uppstår: överföringen av himmelskt liv, ljus, kraft. Ditt inre svänger i takt med den osynlige Kristus så att han 'uppenbarar sig' för dig, så att hans Ande 'vittnar med din ande att du är Guds barn'. Ja, 'den som håller sig till Herren är en ande med honom'.

Lärjungarna hade 'tagit vara på' Jesu ord, löftena om hans uppenbarelse. Nu sänder han dem Anden. Och resonansen uppstår! Med så våldsamma samsvängningar mellan den osynliga världen och den synliga, att 'huset där de sutto' skakade, och 'tungor såsom av eld' visar sig. Faderns kärlek vibrerar i deras hjärtan, Jesu bild framkallas i deras inre, så starkt förvandlande att de blir levande 'avbilder av honom', de börjar tala med Andens tungor.

Därav apostelns slutsats: du behöver 'icke fara upp till himmelen för att hämta ned Kristus. Ordet är dig nära' (Rom 10:8)^a. Lika lite som du behöver fara till Amerika för att se och höra dess president; i televisionen sänder han sin bild och sin röst, på en bestämd våglängd. Tar du in den, ser du och hör honom.

^a ^sVad säger den då? Ordet är nära dig, i din mun och i ditt hjärta – det vill säga trons ord, det som vi förkunnar..

Så sänder Jesus SIG SJÄLV, sitt reella liv, sin gudomliga natur, sin Frid, sin Glädje, sin Kraft, ja 'all den himmelska världens andliga välsignelse' direkt in i våra hjärtan. På ett enda villkor: att vi har ställt in oss på Andens frekvens. Vilken frekvens sänder Anden på? På samma frekvens som Jesu ord. Därför upprepar han: 'Tag vara på mitt ord', låt 'mina ord förbliva i eder', bed att de må ske, säg amen till dem. Ty (skriver aposteln) Kristus är Guds alla löftens Ja. Och vi är – genom honom – deras 'amen'.

²³Jesus svarade: "Om någon älskar mig bevarar han mitt ord, och min fader skall älska honom, och vi skall komma till honom och stanna hos honom. ²⁴Den som inte älskar mig bevarar inte mina ord. Men ordet som ni har hört kommer inte från mig utan från Fadern som har sänt mig.

²⁵Detta har jag sagt er medan jag är kvar hos er. ²⁶Men Hjälparen, den heliga anden som Fadern skall sända i mitt namn, han skall lära er allt och påminna er om allt som jag har sagt er. ²⁷Frid lämnar jag kvar åt er, min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Känn ingen oro och tappa inte modet. ²⁸Ni hörde att jag sade till er: Jag går bort och kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, ty Fadern är större än jag. ²⁹Detta säger jag er innan det sker, för att ni skall tro det när det har skett. ³⁰Jag säger inte mycket mer till er, ty nu kommer världens härskare. Han har ingen makt över mig. ³¹Men världen måste få veta att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig. Kom, låt oss gå härifrån.

Jag ledde en gång ett bibelsamtal på ett sommarmöte. Vi satt i en fysiksal. Texten var just vår text i dag, Joh 14. Bakom glasdörrarna till ett skåp stod två stämgaflar. De hjälpte oss att klargöra det svåra ämnet: ordet och Anden.

Allt vad Jesus representerar är inställt på att göra Gud naturlig för oss, det osynliga synligt, det frånvarande närvarande, det andliga kroppsligt, att upphäva distansen och pänningen mellan 'Ingen kan se Gud och leva', och 'Den som har sett mig, han har sett Fadern'.

Ja, säger du, men till sist går Jesus själv in i det osynliga, i frånvaron. Han lovar att sända oss Hjälparen, Anden, men är inte Anden ännu ogripbarare?

När Anden kom, kom han som en synlig naturkraft, med' ett dån från himmelen', luften sattes i stark vibration, lärjungarna skakade, orden brusade på många språk från deras läppar. Vad fanns för beredelse eller mottagningsapparat hos lärjungarna som kunde fånga upp denna storm av ande och eld? Hur ska vi förstå själva fenomenet?

Det kunde kallas resonans. Kanske är Anden (bland annat) en gudomlig form av resonans.

De två stämgaflarna gav oss en bild av det. De stod på var sin ljudförstärkande resonanslåda. Du minns nog från skolan – du slår an stämgaffel A, och se: stämgaffel B tonar med! Varför? De har samma svängningstal. Materien i var och en av dem samsvänger. Vågor går ut från A, energivågor, och energin absorberas av B, det är därför den vibrerar. Inom alla fält av vågor förekommer resonans, ljud-, ljus-, radiovågor. Hela universum kan sägas vara ett stort resonansfenomen.

Nu säger Jesus, att 'den som älskar mig, han håller (riktigare översatt: han tar vara på) mina ord, och han skall bliva älskad av min Fader, och jag skall uppenbara mig för honom'. Vidare: 'Om mina ord förbliver i eder, så må ni bedja om vadhelst ni vill och det skall ske.' Han sätter alltså likhetstecken mellan sina ord och Faderns kärlek, sina ord och sin uppenbarelse, sina ord och bönesvaren, Ja, 'de ord jag har talat till eder de äro ande och liv'.

Ord är ju bokstäver, säger vi, symboler. Men Jesu ord bär avtrycket av hans eget liv. Med vår bild: Jesu ord har samma svängningstal som hans Ande! Det är hemligheten. Anden är ogripbar, men hans ord är desto gripbarare för oss. Jesu ord (om evigt liv, om frid, glädje etc) är ett slags finslipade resonanskroppar som kan ta upp och överföra den andliga världens svängningar, dess ljus, liv, kraft.

Paulus säger: 'Ordet är dig nära (ordet om tron som vi predikar) i din mun och i ditt hjärta.' Han menar: om ordet befinner sig i centrum av ditt medvetande, i centrum för din vilja och du beder: Ske mig såsom det står skrivet! Ske mig såsom du lovar! då 'sänder' Anden, då sätts ordet i ditt inre i samsvängning med den levande Kristus. Resonansen uppstår: överföringen av himmelskt liv, ljus, kraft. Ditt inre svänger i takt med den osynlige Kristus så att han 'uppenbarar sig' för dig, så att hans Ande 'vittnar med din ande att du är Guds barn'. Ja, 'den som håller sig till Herren är en ande med honom'.

Lärjungarna hade 'tagit vara på' Jesu ord, löftena om hans uppenbarelse. Nu sänder han dem Anden. Och resonansen uppstår! Med så våldsamma samsvängningar mellan den osynliga världen och den synliga, att 'huset där de sutto' skakade, och 'tungor såsom av eld' visar sig. Faderns kärlek vibrerar i deras hjärtan, Jesu bild framkallas i deras inre, så starkt förvandlande att de blir levande 'avbilder av honom', de börjar tala med Andens tungor.

Därav apostelns slutsats: du behöver 'icke fara upp till himmelen för att hämta ned Kristus. Ordet är dig nära' (Rom 10:6-10)^a. Lika lite som du behöver fara till Amerika för att se och höra dess president; i televisionen sänder han sin bild och sin röst, på en bestämd våglängd. Tar du in den, ser du och hör honom.

Så sänder Jesus SIG SJÄLV, sitt reella liv, sin gudomliga natur, sin Frid, sin Glädje, sin Kraft, ja 'all den himmelska världens andliga välsignelse' direkt in i våra hjärtan. På ett enda villkor: att vi har ställt in oss på Andens frekvens. Vilken frekvens sänder Anden på? På samma frekvens som Jesu ord. Därför upprepar han: 'Tag vara på mitt ord', låt 'mina ord förbliva i eder', bed att de må ske, säg amen till dem. Ty (skriver aposteln) Kristus är Guds alla löftens Ja. Och vi är – genom honom – deras 'amen'.

^a ⁶Men den rättfärdighet som tron ger säger: Fråga inte i ditt hjärta: Vem skall stiga upp till himlen? – det vill säga för att hämta ner Kristus – 'eller: Vem skall stiga ner i avgrunden? – det vill säga för att hämta upp Kristus från de döda. ⁸Vad säger den då? Ordet är nära dig, i din mun och i ditt hjärta – det vill säga trons ord, det som vi förkunnar. ⁹Ty om du med din mun bekänner att Jesus är herre, och i ditt hjärta tror att Gud har uppväckt honom från de döda, skall du bli räddad. ¹⁰Hjärtats tro leder till rättfärdighet och munnens bekännelse till räddning.

¹Bland fariseerna fanns en man som hette Nikodemos och var medlem av judarnas råd. ²Han kom till Jesus en natt och sade: "Rabbi, vi vet att det är från Gud du har kommit som lärare. Ingen kan göra sådana tecken som du utan att Gud är med honom." ³Jesus svarade: "Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike." ⁴Nikodemos svarade: "Hur kan någon födas när han är gammal? Han kan väl inte komma in i moderlivet och födas en gång till?" ⁵Jesus svarade: "Sannerligen, jag säger dig: den som inte blir född av vatten och ande kan inte komma in i Guds rike. ⁶Det som har fötts av kött är kött, och det som har fötts av ande är ande. ⁷Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt. ⁸Vinden blåser vart den vill, och du hör den blåsa, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som har fötts av anden." ⁹Nikodemos frågade: "Hur är detta möjligt?" ¹⁰Jesus svarade: "Du skall vara lärare för Israel och förstår inte det! ¹¹Sannerligen, jag säger dig: det vi vet förkunnar vi, och det vi har sett vittnar vi om, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd. ¹²Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur skall ni då kunna tro när jag talar till er om det himmelska?"

¹³Ingen har stigit upp till himlen utom den som stigit ner från himlen: Människosonen. ¹⁴Liksom Mose hängde upp ormen i öknen, så måste Människosonen upphöjas ¹⁵för att var och en som tror på honom skall ha evigt liv.

I dagens text finner vi bibelns mest dramatiska möte mellan det Gamla och det Nya förbundet, lagen och nåden, mellan religion och moral å ena sidan och Guds – religionsbefriande – rike å den andra. Två tidsåldrar kolliderar i mötet mellan Nikodemos, den gamla människan, och Jesus, den nya människan.

Likheterna mellan dem är stora. Biologiskt-socialt tillhör de ju samma värld. Dessutom är de uppfostrade i samma lag- och profetreligion. Borde de inte vara andliga tvillingar, de har ju identisk religiös arvsmassa: Guds ord. Ända sen barnsben har Nikodemos läst och memorerat samma skrifter, i vilka Jesus vid tolv års ålder visade sig så hemmastadd. Varför då denna våldsamma kollision som slungar dem bort från varandra, olika som natt och dag, ja, som vore Nikodemos ännu

inte född till den värld Jesus fullvuxen står mitt uppe i, och säger sig 'se' och 'vittna och tala om' (v. 11-12).

'Om en människa icke bliver född på nytt, så kan hon icke få se Guds rike.' Den utmaningen kan Nikodemus inte ens parera, han har inga begrepp att fatta den med, han famlar i människans gamla historia och undrar med generad häpnad om 'Jesus verkligen menar att man ska gå baklänges in i sin moders liv, för att leva om livet från början, samma gamla livscykel?

Om man kan tänka sig två-plansvarelser, som endast kan uppfatta längd och höjd men inte djup, så är Nikodemus en sådan inför Jesu beskrivning av sin treplans-verklighet, sin 3-rymdsvärld. En dimension fattas honom.

Då nämner Jesus den nya dimensionen vid namn, den tredje: 'Om en människa icke bliver född av ande ...' Och definierar i klartext: 'Det som är fött av kött är kött.' Det biologiska och det 'själiska': tankar, ideer, bud, religion räcker inte, inte ens på Nikodemus höga nivå. Hur ska man förstå det?

Båda är uppfyllda av Guds ord. Nikodemus är en levande papyrusrulle: stentavlornas tio bud, profeternas många löften, psalmerna, kort sagt allt Guds ord, med senjudendomens 613 tilläggsbud, är denne skriftlärde fullskrivnen med. Varför? Inte blott som lärare, men som en som skall 'göra lagen'. Lag rimmar på jag. Nikodemus befinner sig så att säga i Romarbrevets sjunde kapitel: 'Jag gör lag.' Var han tittar ser han ett bud som skall uppfyllas. I sin själs svett arbetar han dag och natt med att släpa stenar till ett omöjligt bygge: att av sig själv älska Gud över allting och sin nästa såsom sig själv, en religionens själv-förverkligare på högsta nivå, uppfylld av Guds ord för att göra det, bud för bud, förbud för förbud, du skall, du skall icke ...

Hånar vi Nikodemus? Hånar Jesus honom när han inför detta viljans slavarbete med gärningsstenar till ett omöjligt tempelbygge, börjar tala om vinden – 'vinden som blåser vart den vill', vinden som andas på en människa, så att hon rör sig i vind, rörd av vind, såsom född av vind, född av pneuma, 'född av Anden'. Vem talar han om?

Först och främst sig själv. Han är uppfylld av Guds ord, precis som Nikodemus, ja, dess verkliga uppfyllare: 'har kommit för att fullborda lagen och profeterna'. Och så 'gör' han ingenting själv! – 'de ord jag talar talar jag icke av mig själv, och gärningarna, dem gör Fadern som bor i mig'. Lever han som liljan på marken? Bra nära. Han gör bara en sak: han tror på Fadern, bejakar Fadern, villig att upp-

fylla vilket bud, vilket löfte som helst, ja, allt Guds ord. Men hur? Utan att själv göra någonting?

Ja, genom att följa vindens minsta impuls. För vinden är inte vilken vind som helst. Vinden är ANDEN, som ensam skapar, ensam levandegör, som i hans liv förvandlar alla skriftens bokstäver till ande och liv, evigt liv, den tredje dimensionen av liv, liv som i Gud: 'Guds gärningar.' Livets Andes lag! (Rom 8:1-3)^a

'Människosonen gör icke någonting av sig själv.' Han bara är. Han 'förbliver i Fadern' – då skapar Anden. Han är medium, som säger: Jag vill, ske din vilja – då sker kraftgärningarna. Då flyter 'strömmar av levande vatten fram'.

Vilket befrielsens budskap! Vilket fantastiskt rike, Guds rike! Vilket budskap till vår tid som dignar under ok och bördor. Vi talar om dubbelmaoister. Men många kristna är vad värre är: dubbelmosaister. Först bär de oket av en moralistiskt uppfattad kristendom, romarbrevetsjukristendom. Ovanpå den trycker bördan av vårt moralistiska samhälle som piskar dem att uppfylla sin lag: effektivitetens, statusjaktens, prestige- och prestationskravens moselag, Resultat: skuldneuroser, depressioner, leda, självhat. Vem orkar, vem orkar?

O Vind, Pneuma, befriare, noll-ställare, Guds andedräkt, kom och befria oss från religion, från moralism, det är – från oss själva! Föd oss på nytt, gudomliga Vind! Låt oss slippa pretera – låt oss äntligen BARA VARA!

^a ¹Nu blir det alltså ingen fällande dom för dem som tillhör Kristus Jesus. ²Ty den andliga lag som gäller för livet i Kristus Jesus har gjort mig fri från syndens och dödens lag. ³Det som lagen inte kunde göra, eftersom den kom till korta inför vår köttsliga natur, det gjorde Gud.

Jesus prisar Fadern, himlens och jordens herre

²⁵Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig, fader, himlens och jordens herre, för att du har dolt detta för de lärda och kloka och uppenbarat det för dem som är som barn. ²⁶Ja, fader, så har du bestämt. ²⁷Allt har min fader anförtrott åt mig. Och ingen känner Sonen, utom Fadern, och ingen känner Fadern, utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

Den lätta bördan

²⁸Kom till mig, alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila. ²⁹Ta på er mitt ok och lär av mig, som har ett mildt och ödmjukt hjärta, så skall ni finna vila för er själ. ³⁰Mitt ok är skonsamt och min börda är lätt."

Denna text är fantastisk, en kort spontan lovsång, ett utbrott av glädje, som gör hela Uppenbarelsen genomskinlig, som den blå himlen en sommardag. I ett enda andetag av ren tillbedjan drar den undan religionens mångfärgade slöja, 'skuggbilden', utplånar den som ett moln från Verkligheten själv, som hel, enkel och barnlig strålar fram i all sin gudomliga enfald. Själva lovsången vänder i himmelen och riktar sig som en glädjestrålande inbjudan till oss att 'komma' och dela den, vi som 'arbetar och är betungade' under religionens ok och moralens börda, att lära av Jesus, axla hans ok, som är 'milt' som vinden och ljuset en sommardag.

'Enfaldig' är nyckelordet i denna lovsång: haplous, som betyder hel, skuren eller vävd i ett stycke, hel i motsatsen till mångfaldig-splittrad-söndrad.

Söndrad – det såriga ordet kännetecknar människan, det ondas värld. I det stora utspelet att skapa varelser som av fri vilja, inifrån sig själva, skulle kunna bejaka livet-Gud-Kärleken, måste det onda komma inom synhåll, ja inom räckhåll, vid det fria valet. Och det blev som det blev, det är bara så: en svår söndring är på gång genom skapelsen, av Skriften kallad synden.

Denna söndring går i fyra riktningar. Människan är söndrad från livet-Gud och från sig själv, från sin medmänniska och från skapelsen. I dessa fyra riktningar

har det gått sönder för henne. Men detta djupa sår med sina fyra bristningar är ett enda sår. Och det måste helas raktigenom för att människan ska bli hel: försonad i alla fyra riktningarna på en gång: att kunna bejaka och älska livet Gud, kunna bejaka och älska sig själv, sin nästa och skapelsen.

Detta onda kunde Skaparen inte trola bort. Såret kunde inte ljusbehandlas utifrån. Det måste läkas inifrån, på sårets ort och ställe. Det vill säga i människan. Och endast Gud-Kärleken kunde läka det. Därför 'sände han sin Son i syndigt köttets gestalt för att borttaga synden i köttet'. Denne hans Son var själv hel, hans relationer till livet Fadern, till sig själv, till medmänniskorna, till skapelsen, var hela. Det vill säga han älskade, älskade i alla fyra riktningarna. Kärleken är det hela, det helande.

Men denna helhet, denna kärlek, måste han ständigt erövra på nytt. På grund av sin renhet var han till ytterlighet mottaglig för det ondas frestelser, den makt, som ville riva upp ett varaktigt sår i honom, söndra honom från Fadern, från sig själv och från andra, få honom att synda: 'han var frestad i allting – dock utan synd'. Han tillkämpade sig en allt djupare helhet, en allt solidare kärleks mångsidiga Identitet. Till dess det onda uttömt all sin kraft på honom, och Den Enda Hela Människan kunde säga: 'Det är fullbordat.' Betyder: jag kan inte frestas mer. Jag är sårig, jag blöder, men mina sår är tecknen på min osårbarhet för det onda. Nu är jag till hela min person Försoningen för alla söndringar, för alla synder. Ja, 'genom hans sår bliva vi helade'.

Att i en söndrig värld, en pluralistisk och mångfaldssplittrad alltmer nevrotiserad värld, leva enfaldigt, som hela människor, är vår helande terapeutiska uppgift som kristna i dag, att leva enfaldigt-hela i alla fyra riktningarna:

Enfaldigt-hel (dagligen helad) som individ; inte delad mellan olika lojaliteter, mot Gud och kyrkosystem och läromeningar. Ve oss för dessa kraftstjälande lojaliteter mot institutioner och döda bokstäver! I sig själva söndringar åstadkommer de ingenting annat än söndringar.

Enfaldigt-hel (dagligen helad) gentemot andra, mina med-människor. Inte 'döma efter köttet', inte upp- eller nedvärdera dem efter mänskliga värderingar som ser endels och partiskt. Meni varje människa se en Guds avbild, utan anseende till person, kön, parti, ras, kyrka, religion. Och vara så hel att jag kan vara helt närvarande hos var och en, helhjärtat möta var och en som funnes bara hon eller han.

Enfaldigt-hel (dagligen helad) gentemot skapelsen, i mitt umgänge med luft, vatten, jord, träd, gräs, örter, sol, måne och stjärnor, eftersom universum självt är 'enfaldigt', vävt i ett stycke, en Materiens bild av Kristi Kropp.

Enfaldigt-hel (dagligen helad) i min enda lojalitet, den mot Kristus, som 'är allt och i alla'. 'Vi älska, eftersom han först har älskat oss.' Kärleken ensam är hel, och helande. Religion söndrar, moral söndrar, politik, ideologier söndrar. I allt detta finns synden med, den schizofrena världens natur. Kärleken ensam är Helaren-Försonaren. Av den är Kristi Kropp uppfylld, den är Helheten, Kosmos, den sanna och eviga Enfalden.

Liknelsen om den rike mannen och Lasaros

¹⁹Det var en rik man som klädde sig i purpur och fint linne och levde i fest och glans var dag. ²⁰Men en tiggare som hette Lasaros låg vid hans port full av sår ²¹och önskade att han fick äta sig mätt på resterna från den rike mannens bord. Hundarna kom till och med och slickade på hans sår. ²²Så dog tiggaren och fördes av änglarna till platsen vid Abrahams sida. Den rike dog också han och begravdes. ²³I dödsriket, där han pinades, lyfte han blicken och fick långt borta se Abraham, och Lasaros vid hans sida. ²⁴Då ropade han: 'Fader Abraham, förbärma dig över mig och skicka Lasaros att doppa fingerspetsen i vatten och fukta min tunga, jag plågas här i lågorna.' ²⁵Men Abraham svarade: 'Kom ihåg, mitt barn, att du fick ut ditt goda medan du levde, liksom Lasaros sitt onda. Nu har han funnit tröst här, medan du plågas. ²⁶Dessutom gapar det en klyfta mellan oss och er, för att de som vill ta sig över från oss till er eller från er till oss inte skall kunna göra det.' ²⁷Mannen sade: 'Då ber jag dig, fader, att du skickar honom till min fars hus. ²⁸Jag har fem bröder, och han måste varna dem så att inte de också kommer hit till detta plågornas ställe.' ²⁹Abraham sade: 'De har Mose och profeterna. De kan lyssna till dem.' ³⁰Mannen svarade: 'Nej, fader Abraham, men om någon kommer till dem från de döda omvänder de sig.' ³¹Men Abraham sade: 'Lyssnar de inte till Mose och profeterna, då låter de inte övertyga sig ens om någon står upp från de döda.'"

Skulle människor bli övertygat gudstroende om 'någon kom till dem från de döda'? är en fråga i vår text.

Den frågan har stor brännvidd. Varför sänder inte Gud på andra kanaler än de i texten antydda: Moses-profeterna-Kristus? Som en gymnasist uttryckte det vid en diskussion rubricerad 'om jag vore Gud': Vore jag Gud skulle jag ordna min PR-verksamhet lite bättre. En så enkel sak som att lägga ut en kosmisk sändarstation, som dag och natt på alla språk talade om att Jag, Gud, finns. På ett ögonblick skulle hela världen böja knä. Och vilken världsnyhet! Mänresor, politik, krig – allt skulle blekna inför den. Och hela religionsfrågan var löst. Eller Gud, som ju 'kan

allt', kunde ordna solarna i vår galax till en väldig reklamskylt för sin sak. Men världsrymden tigger. Och den tystnaden talar sitt tydliga språk: Det finns ingen Gud ...

Nu menar både Psaltaren och Paulus att det dygnet runt pågår en sådan PR-sändning: 'Himlarna förtälja Guds ära, och fästet förkunnar hans händers verk; den ena dagen talar därom till den andra, och den ena natten kungör det för den andra; det är ej tal eller språk vars ljud icke höres.' Jämför med Rom 1:19-20.

Det senare citerade jag för en forskare i samband med nobelpristagaren Cricks kända yttrande (delvis i linje med 'Om jag vore Gud ...'): 'Om jag skulle skriva ut receptet på en människa (dvs ge en fullständig beskrivning av människans biologiska uppbyggnad) skulle jag behöva 1.000 volymer om vardera 500 sidor.' När vi nu vet att denna programmering av en människa, med dess nära 1 biljon informationsenheter, finns nedskrivna i genernas levande kodtext i det befruktade ägget, på ett utrymme så litet (ca 20 my) att fysikerna anser det 'omöjligt' – talar det då inte för en Högsta Intelligens, om vilken Jesus just säger att 'intet kan vara omöjligt för Gud'?

Nej, menade han, det behöver inte tala för en skapare. Snarast är det en brist i vår hjärna som inte kan fatta livets komplikation. 'Och om jag sätter in ett X här, Gud, Tao, Fadern, eller vad du vill kalla detta X, blir Gåtan inte mindre för det. Jag förstår inte vad hypotesen Gud ska tjäna till.'

Nå, kan inte livets under övertyga oss om Gud, kanske dödens gåta kan göra det? Jag citerar ur en intervju: 'Jag är helt övertygad om att jag har andekontakt från andra sidan med min avlidne make. Han ger mig små tecken och meddelanden.' – 'Vad talar han med er om?' – 'Inga märkvärdigheter. Att livet fortsätter, och att han har det bra.' – 'Tror ni på Gud?' – 'Nej, jag är inte religiös på det sättet. Men på livets fortsättning efter döden tror jag.'

Moses-profeterna-Kristus – vad representerar den linjen som gör den ensam 'övertygande'? Det är ganska fantastiskt att pröva tankeleken 'Om jag vore Gud'. Hur skulle jag ge mig till känna som Gud om jag hade 'all makt'? Den väg jag aldrig skulle finna på – är just den Gud uppfann. Som om han inte ens hade något alternativ, han för vilken 'intet kan vara omöjligt'! Vilken slutsats drar vi av det? Skriftens slutsats: att GUD ÄR KÄRLEKEN – den enda makt vi inte känner, inte kan komma på själva, eftersom vår utgångspunkt är Självet, självisheten.

Av alla de övertygelsemedel jag kom att använda, 'om jag vore Gud', skulle inget föra till Kärlekens mål. Många manifestationer av allmakt kunde jag välja för att få 'hela världen att böja knä' – blott icke den 'Guds. svaghets' väg som finns beskriven i Fil. 2: 5-11. Ty i mina försök som allmakt skulle alltid ingå någon form av makt och bindning utifrån, en vädjan att 'böja sig för', att underkasta sig kunskapen som makt, styrkedemonstrationen som makt, 'tecken och under' som makt. Men därmed når Kärleken inte sitt mål, som är ett enda: kärlek – att skapa människan, sin avbild, av och till kärlek, till den enda friheten: att icke vara bunden vid något, bevis, argument, orsakskedjor.

Hur når kärleken det målet, att väcka och framskapa kärlek, som 'verkligt gör fri' (Joh 8:32)^a. Genom att övertala, informera, tvinga, inge fruktan, suggerera, hota; befalla? Nej. Kärleken känner bara en väg: att älska, att med fullkomlig hängivelse älska – och vänta på gensvaret. Att nå in till den punkt hos varje .människa där hon tvångslöst upptäcker att hem är älskad, med en omotiverad Kärlek, och lika tvångslöst vill besvara den, vill Kärleken, med ett fritt ja. Ty hon upptäcker då att hon icke äger den, och den bristen är hennes synd, men att synden är förlåten, bristen helad. Och 'den som får mycket förlåtet, han älskar ock mycket'.

Det är den 'svaga' Punkt, på vilken hela världsskapelsen är upphängd. Det är utifrån den som tillvaron – med dess mörka gåtor, ondskan och lidandet – måste förstås, den Punkt som linjen Moses-profeterna går upp i: KORSET – 'vad ingen människas hjärta har kunnat tänka' (1 Kor 2:9)^b.

^a ³²Ni skall lära känna sanningen, och sanningen skall göra er fria.

^b ⁹Vi förkunnar, som det står i skriften, vad inget öga sett och inget öra hört och ingen människa anat, det som Gud har berett åt dem som älskar honom.

Liknelsen om det förlorade fåret

¹Alla tullindrivare och syndare sökte sig till Jesus för att höra honom. ²Fari-seerna och de skriftlärda förargade sig och sade: "Den mannen umgås med syndare och äter med dem." ³Då gav han dem denna liknelse: ⁴"Om någon av er har hundra får och tappar bort ett av dem, lämnar han då inte de nittionio i öknen och går och letar efter det borttappade tills han hittar det? ⁵Och när han hittar det blir han glad och lägger det över axlarna. ⁶Och när han kommer hem samlar han sina vänner och grannar och säger till dem: Gläd er med mig, jag har hittat fåret som jag hade förlorat. ⁷Jag säger er: på samma sätt blir det större glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig än över nittionio rättfärdiga som inte behöver omvända sig.

Liknelsen om det förlorade myntet

⁸Eller om en kvinna har tio silvermynt och tappar bort ett av dem, tänder hon då inte en lampa och sopar hela huset och letar överallt tills hon hittar det? ⁹Och när hon har hittat det samlar hon väninnor och grannkvinnor och säger: Gläd er med mig, jag har hittat myntet som jag hade förlorat. ¹⁰På samma sätt, säger jag er, gläder sig Guds änglar över en enda syndare som omvänder sig."

Jag citerar ur ett brev: 'Du minns jag kallades familjens svarta får. Ingen väntade sej något av mej – inte jag själv heller. Så hur kunde det gå annat än som det gick? – – – Har då och då försökt klättra upp några pinnhål, haft hyggligt arbete, men så ramlar man ner igen, i nollläge, då ingen frågar efter en. Man har ju dessutom inga meriter. Och då är man värdelös i detta klättersamhälle. Då ges det ingen nåd – – – Du minns mej nog som kristen, men också där har jag misslyckats med mitt liv. Jag tröstar mej med det: du är misslyckad. Det lättar skulden liksom. Ibland försöker jag intala mej att jag är sån där avhoppare, dom säger – var inte Jesus det också, förresten? Du, säj mej, varför ska man ständigt behöva meritera sig för att få leva? Varför kan man inte bara vara, som livet är. Det bara är, som liljorna på marken du minns—'

'Det svarta fåret.' Det är vår, det meritkrävande och nådeslösa samhällets eller den religiösa moralismens förkastelse. 'Det förlorade fåret' talar Jesus om. Och det är en kärleksförklaring: han letar efter det, som vore det ovärderligt, den enda skatten, vars återfinnande försätter hela himmelen i glädje.

Ordet klättrar erinrar mig om en dikt som gestaltar en välkänd mardröm: någon klättrar uppför en spiraltrappa, 'upp mot friheten', men finner att trappan inget slut har. Och av stigande svindel och skräck vågar han inte stanna, inte vända, bara klättra vidare, till slut blundande klamra sig fast: 'en skräckslagen fånge i friheten'. Hela tiden hör han ett stillsamt budskap nerifrån marken: 'Men liljorna på marken, de växa.'

Var Jesus den förste 'avhopparen' från den av människan etablerade världen? Ja. Från den trappa som beskrivs i dikten, klätterspiralen av meritering, prestation och position, i social, religiös eller moralisk mening.

Det är en del av den mänskliga naturen att 'behöva meritera sig för att få leva', att erövra sitt värde, tillkämpa sig något slags förtjänst eller status och bli bedömd därefter, befästa en position och försvara den. Människans värde i egna ögon består inte så mycket i att hon är som i vad hon gör. Hon bygger ständigt på sin identitet med hjälp av meriter, prestationer, positioner. Det är hennes fästning utan vilken hon vore förlorad. Utifrån den värderar hon och bedömer sig själv och 'de andra'.

Och så länge ingen annan möjlighet var tänkbar för människan att säkra sin position i livet, inget annat material för uppbyggnaden av hennes värde var känt, var meriternas trappa ofrånkomlig. Kring den är alla samhällssystem uppbyggda, alla moraler, alla religioner.

Den oerhörda nyheten som Jesus förde in i världen, importerad från himmelen, gratis distribuerad till alla, var ett nytt material för den mänskliga identiteten, en ny väg till det fundamentala värdet som Människa. Inte meriteringens, inte klättringens, inte gärningarnas väg, utan Nådens.

Vad är Nåden? Varat själv! Och varat själv är Kärleken. Just som liljan på marken växte Jesu eget liv, uppenbarande nollägets Gud. Vilket nolläge? Där man 'icke söker sitt'. Då alla himlastegar rycks undan, alla religiösa eller moraliska klätterprestationer omöjliggöres: 'all egen förtjänst är utesluten', skriver aposteln. Detta kunde först bli möjligt, sedan Varat själv, Kärleken, 'stigit hit ned till jordens lägre rymder' och för alltid visat sig vara 'de nederstas Gud', de utslagnas Upp-

rättare, de misslyckades Fader, de sjukas Läkare, Sökaren efter de förlorade. 'Till Jesus kom allt vad publikaner och syndare hette.' Nollägets människor till nollägets Gud.

Och när klättringen upphörde, upphörde rädslan, skräcken att inte lyckas, den själviska fixeringen vid prestationen, ofriheten att vara bunden vid iden att ständigt komma högre, ständigt bygga på sitt väl'de med vad man själv presterar, och skulden när man inte förmår leva upp till det, kort sagt olyckan att ständigt vara värderad 'efter förtjänst'. Nej, 'av nåden är ni frälsta, och det icke av eder själva, Gudsgåva är det, icke av gärningar, för att ingen skall berömma sig'.

Men gick då inte samtidigt stimulansen förlorad, människans förnämsta drivkraft? Tvärtom, säger aposteln: 'Kristi kärlek tvingar oss.' Ja, vi 'drivas av Guds Ande', vi 'vandrar i beredda gärningar'. 'Se på liljorna på marken, huru de växa ... Gud hjälpe oss klättrare att dagligen på nytt 'förlora oss själva' i det gudomliga nolläget, där Kärleken kommer åt att förlåta, skapa och verka!

¹⁴Ni är världens ljus. En stad uppe på ett berg kan inte döljas ...

Vi var från början fyra i kupen.

Behagligt vaggande flyter expresståget fram. Den medelålders mannen sneglar bekymrat på den långhårige tonåringen som med glupande aptit äter sig igenom landets två stora kvällstidningar.

Den lilla baklängesåakande kvinnan tycks färdas utanför kupen; hennes fjärrblick plockar upp smulorna av landskapet som tåget ideligen kastar ifrån sig. Världen tycks speglas i hennes ögon på ett smärtsamt sätt.

Nu kränger tågsättet in på en station. Den unge mannen rusar upp och är försvunnen. Efter honom flyter de två tidningarna omkring på bänken. Det känns som om de var tomma, urättna, som om deras innehåll nu låg och jäste i den unge tidningsätarens hjärna.

Mannen som så bekymrat sneglat på hans läsande, viker ihop bladen med ett uttryck av mild avsky kring läpparna:

- Man blir smutsig av att bara ta i dom, säger han och väntar sig ett instämmande, åtminstone från den lilla kvinnan. Hon lyssnar uppenbarligen, men utan att ta hem blicken, den springer fortfarande ikapp med tåget därute.

- Eller hur? Han vädjar till mig. Han vill få igång ett samtal. Han läser högt för oss några av rubrikerna: Massaker vid rasupplopp. Knarkliga härjar. Miljonför-falskningar. Ska Ni vinna en Mallorca-resa i vår kändistävlan?

Hela världens ondska i ett nötskal redan på första sidan, säger han och bläddrar vidare ... Jag slår vad om att i den här blaskan finns inte en enda notis om något verkligt positivt, något moraliskt värdefullt och gott.

- Det är sant, försöker jag, att världen är ond och att ...

- Det onda är det enda intressanta och fängslande, just det! Det goda är tråkigt. Det säljer inte. Bara det onda säljer. Kan nån människa bli klok på det?

- Det är en motsägelse som ibland påpekats, att det onda egentligen är oerhört enformigt, fantasilöst, och ändå har det så stark dragningskraft.

- Exakt som Ni säger! De här rubrikerna är ju nästan stående: brott, våld, lögn, porr, kändiskult. De återkommer varje dag. Och ändå kastar sig folk över dem som uthungrade vargar varje dag på nytt. Som om det var hänförande nyheter, saker som ingen hört och sett förut. En enda liten ljusglimt, en moralisk liten solskenshistoria – skulle inte det vara hänförande. En första gradens sensation. Men det är det aldrig – nej, fy, man blir smutsig av att bara ta i den här blaskan.

Han vek ihop tidningarna och pressade ner dem i papperskorgen. Man hade känslan av att han var behandskad med sin egen oklanderlighet. Vid nästa station steg han av. Knappt ett fingeravtryck lämnade han efter sig.

Den lilla kvinnan med fjärrblicken hade märkbart lyssnat till vårt samtal, men inte deltagit i det. Nu blev hon plötsligt talför:

- Det är alltför sant att världen är ond, sa hon, och att den inte blir bättre genom att serveras som lockande sensationer. Som läsvärden för miljoner. Men det onda är annorlunda när man har det riktigt tätt inpå sig. Och måste ta det in i sig. Och lida det. Då gör det onda ont – förstår Ni mig?

Och helt spontant, omöjlig att hejda, följde här den öppenhjärtiga berättelsen om hennes pojke och hans narkotikabesvär. Den sensationella rubriken 'Knarkligor härjar' blottade plötsligt en av sina rottrådar i ett hjärta, ett blödande modershjärta.

Sedan hon berättat färdigt satt vi tysta. Det skymde därute över slätten.

- Ja, vad gör vi egentligen med det onda, sa jag efter en stund. Tidningarna gör rubriker av det. Författarna gör böcker. Forskningen forskar i det. Utreder -

- Utreder. Jo. Men som ni förstår av min historia, när man har det så inpå sig att man måste ta det in i sig, blir det annorlunda. Allt det som jag mött i pojkens gäng har berört mig ända in i det innersta. Det förstår Ni nog. Jag har lidit med dem. Det blir till lidande i en, det kan inte annat. Och ändå, så underligt: först då känner man att det liksom går att älska lite grand, trots allt. Och att man kan tro och hoppas en smula. Trots allt ... Kanske orkar man bedja också. Hon såg ut genom fönstret.

Men nu hade det blivit nermörkt. Hennes blick hade ingenting att springa ikapp med i mörkret. Ändå tyckte jag den gjorde det. Jag fick känslan av att hennes ögon var självlysande när de såg ut i mörkret. Varifrån kom ljuset? 'Då gör det

onda ont' – när det onda förvandlas till lidande och bön i oss, först då går det 'att älska lite grand'. Just nu var det bestämt omöjligt för henne att dölja det.

³⁶Var barmhärtiga, så som er fader är barmhärtig.

Döm inte

³⁷Döm inte, så skall ni inte bli dömda. Förklara ingen skyldig, så skall ni inte dömas skyldiga. Frikänn, så skall ni bli frikända. ³⁸Ge, så skall ni få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat skall ni få i er mantel. Med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er.”

³⁹Han gav dem också en liknelse: ”Kan väl en blind leda en blind? Ramlar inte båda i gropen? ⁴⁰Lärjungen är inte förmer än sin lärare, men när han är fullärd blir han som sin lärare. ⁴¹Varför ser du flisan i din broders öga när du inte märker bjälken i ditt eget? ⁴²Hur kan du säga till din broder: Låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget? Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt öga, så kan du se klart och ta bort flisan ur din broders.

Vid första läsningen av Lukas 6 uppfattar vi den som en serie budord; det är lagen som manar: Var barmhärtig. Döm inte, fördöm aldrig, var snar till att förlåta. Börja an kritik av andra med självkritik. Och strax känner vi oss kluvna, erkänner att visst borde vi leva så, men vem kan det, vem orkar? Vilket övermänskligt helgonkrav: ’Var barmhärtig såsom eder Fader är barmhärtig’ – detta helt orimliga likhetstecken mellan Gud och oss.

Men om vi låter en rad ur episteltexten skjutas in mellan dessa helgonkrav försvinner kanske orimligheten: ’Ni har iklätt er den nya människan, som är skapad till likhet med Gud, i sanningens rättfärdighet och helighet.’ Här återkom likhetstecknet, men inte som ett lagens prestationskrav på oss att lyfta oss själva vid håret upp till Guds nivå, utan som en Guds skapelse: kt i oss. Samma nya människa, ’skapad av Gud’, med hennes gärningar, ’beredda av Gud’, finns beskrivna i Ef 2:10.

Den nya människan. Ett riktord inom flera läger i samtiden. ’Kan vi göra en ny människa på genetisk väg?’ var rubriken för ett referat från en konferens med

biologer. Bland dessa var övertygelsen stor, att trots den oöverskådliga risken med ingrepp i de mänskliga arvsanlagen kommer sådana att försökas.

Men om ärftlighetsforskare ännu skriver den nya människan med små bokstäver proklamerar revolutionära politiker henne med eldskrift på himlen. Var finns denna Nya Människa, ur vilken arvs massa uppstår hon?

Hon finns först som en ide, en tankemodell. Om vi exempelvis tänker på den kubanska Nya Människan, som skulle bära 'kommunismens sanna ansikte', måste vi om denna modell säga att den i långa stycken är ritad efter 'sanningens rättfärdighet'. Detsamma säger Paulus om lagensmodell: 'budordet är rättfärdigt och gott'. Men om sig själv tillägger han: 'det goda som jag vill gör jag icke'. Varför? 'I mina lemmar ser jag en annan lag', en ond naturkraft av kött och blod. Och vad kan en ide, ett budord, av aldrig så heliga bokstävers sanning, förmå mot en sådan naturkraft: 'syndens lag i mina lemmar'?

Han menar: Så snart jag söker förkroppsliga det rättfärdiga och goda, så grumlas det, korrumpas, och blir till slut oigenkännligt. Jag vill vara rättvis, barmhärtig, självkritisk, fri från avund, men lika säkert som adrenalinet rinner till när jag blir rädd, rinner självskheten till i snart sagt allt vad jag gör – begäret att 'bevara sitt liv', och därav behovet att få övertag, få makt över andra; alltså undertrycker jag dem, skaffar mig själv privilegier. I politiska termer: jag blir makthavare, partifunktionär, som 'i revolutionens intresse' måste kontrollera, ja, om så behövs utrensa 'de andra' (jfr dagens text om grandet och bjälken). Och därmed är den eviga kedjereaktionen i gång, som startar i det goda och slutar i det onda.

Idén mister sitt heliga ansikte, blir lätt en blodig knytnäve, när kött och blod pumpas in i den. Så gick det i Sovjet, så är det kanske på väg att gå på Kuba. Ska vi vara skadeglada för det då? Dömen icke! Är vi inte alla under samma dom? Jo, just det. Det goda jag vill gör jag inte – jag arma människa!

Vem ska alltså göra Den Nya Människan åt oss? Kan vi hoppas på biologerna, sedan politikerna misslyckats?

Den Nya Människan finns redan! Hon är redan skapad. Inte på papperet blott, en vacker blåkopia, en modell av budord, som genom indoktrinering ska tänkas slå rot i kött och blod enligt trollformeln: Ett gott budord gör en god människa – då skulle världen redan översvämmas av goda människor.

Nej, den Nya Människan måste 'skapas', måste organiskt födas ur nya arvsanlag, och sedan utvecklas i en ny miljö. Detta är exakt Jesu Kristi livshistoria

som Människosonen! Vi bekänner det varje söndag: 'avlad av den helige Ande, – uppstigen till himmelen'. Kristus och Himmelriket: Den Nya Människan, Den Nya Miljön.

Men vad hjälper det oss?

Jo, skriver aposteln, när Kristus genom Anden 'tar gestalt i er' och 'ni ikläder er den nya människan', blir ni 'med honom satta i den himmelska världen'. Men det verkar väl ännu mer trollformel! Och ändå kan du genom trons experiment få det bevisat i ditt liv, att Anden är en gudomlig naturkraft, som skapar något nytt i dig, att Anden ger dig en påtaglig kontakt med en ny 'himmelsk' miljö: ordets, börens, förlåtelsens, Guds barmhärtighets miljö – Himmelriket! (Fil 3:20-21)^a.

Men jag har ju den gamla människan att dras med! Visst. Men nu äger du den gudomliga naturkraftens hjälp att bekämpa henne: 'Anden ligger i strid med köttet', skriver aposteln. Anden! Gud själv kämpar i dig och för dig. Varför? För att få likheten mellan sig och dig att fungera: 'Var barmhärtig såsom din Fader är barmhärtig.'

^a ²⁰Vårt hemland är himlen, och därifrån väntar vi också den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus. ²¹Han skall förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet, ty han har kraft att lägga allt under sig.

²⁰Jag säger er att om inte er rättfärdighet överträffar de skriftlärdas och fariseernas, så kommer ni inte in i himmelriket.

Jesus skärper lagens bud

²¹Ni har hört att det blev sagt till fäderna: Du skall inte dräpa; den som dräper undgår inte sin dom. ²²Men jag säger er: den som blir vred på sin broder undgår inte sin dom, och den som okvädar sin broder undgår inte att ställas inför rådet, och den som förbannar honom undgår inte helvetets eld. ²³Om du bär fram din gåva till offeraltaret och där kommer ihåg att din broder har något otalt med dig, ²⁴så låt din gåva ligga framför altaret och gå först och försona dig med honom; kom sedan tillbaka och bär fram din gåva. ²⁵Skynda dig att komma överens med din motpart medan ni ännu är på väg, så att han inte överlämnar dig åt domaren och domaren lämnar dig åt vakten och du sätts i fängelse. ²⁶Sannerligen, du slipper inte ut förrän du har betalt till sista öret.

Replik i buss med hemvändande skolbarn:

- Jag fick förstås underkänt i svensk provet – av den där *dåååren* -

I vår text försäkrar Jesus att 'den som säger' du dåre', han är hemfallen åt det brinnande Gehenna'. Inte menar han väl att den tanklösa repliken i bussen skulle ha den höga temperaturen av helvetesondska?

Vi har en gradskala för det onda. Så hade också judarna. 'Domstolen' var en lägre rättsinstans, 'Stora Rådet' motsvarade vår Högsta Domstolen; där kunde dödsstraff utmätas; och slutligen Gehenna, helvetsstraffens ort. Och Jesus utgår från denna gradskala. Men först slår han samman alla mått för synden till ett enda: redan att 'vredgas på sin broder' jämställer han med mord. För att ytterligare skärpa sin omvärdering vänder han upp och ned på hela skalan: den minsta förseelsen (att 'säga till någon: Du dåre') är värd evigt straff!

Med denna orimlighet vrider han fram två nya och spännande perspektiv på Gud. För det första säger han, att för Guds medvetande är även den minsta negativa tanke om min nästa en kränkning av Livets innersta. Därmed har han gett oss

dimensionernas Dimension att mäta Gud med – om vi kan! Ty han har sagt: även det minsta onda blir en avgrund av ont – mätt med de avgrunder av Godhet som är Gud. Den heliga bottenlösa Kärleken.

Men i samma stund har han med hettan i den negativa bilden också förtärt bilden av Gud som Lagmajestätet, en Högsta Domstol, som straffar med evighetens straffsatser. Ty det vore en outhärdlig självmotsägelse inom gudomen att på en gång vara bottenlös Godhet – Kärleken som icke söker sitt ' - och (med bibelhållande av den dimensionen) en Övermoralist som finkammar människan på småpartiklar av ondska för att kasta henne i helvetet. Då skulle han omöjliggöra sig själv. Men just denne omöjliga Gud har vi ofta förskapat Skaparen till, en Gud som vi själva fruktar och fördömer andra med.

Denna gudsbild överkorsar Kristus, överkorsar varje mätbar, begränsad, graderad bild av Gud. Och därmed varje mätbar graderad bild av människan. Jesus 'fullbordar lagen'. Verbet betyder 'låter komma till sitt fulla mått'. Vilket mått alltså? Det måttlösa – det gudomliga! Bortom alla kategorier. Lagen i dess evighetsdimension: KÄRLEKEN som utger sig själv, lider, tror, hoppas och uthärdar allting.

Genom denna överkorsning i Kristus av alla mätbara storheter (moralens graderade bud med tillhörande gudsbild) flyter nu Kärleken utan gräns. Och korsets armar anger riktningen för den : uppifrån (vertikalt) och utåt (horisontellt), det ena i det andra. Tar jag bort det ena mister jag båda. Antingen jag tror mig ha Gud utan medmänniskan i bilden eller medmänniskan utan Gud i bilden har jag ingendera. Men Kristus är bådadera, oskiljbara. I samma bild. 'Jag var hungrig.'

'Därför om du kommer till altaret ...' Ser du strömmen av människor som korsat dirigerar, folk på väg till gudstjänst, tillbedjan, nattvard. Halvvägs på gången fram får de en mild stöt i sidan av Någon som visar dem på Riktningvisaren därframme. De ser upp. Jovisst, den visar dem framåt och uppåt. Ja, men samtidigt och lika ofrånkomligt visar den dem utåt, till vänster, till höger: Följ korsarmarna!

Och se, de vänder, många av dem, går inte fram. Vart går de? De går tills de känner att nu är de på rätt väg, nu är de framme. Var då? Vid medmänniskan, henne som de alltid trott vara skyldig dem något, men nu finner de sig själva skyldiga – uppmärksamhet, förlåtelse, barmhärtighet, 'förlikning' av många slag.

Och häpna finner de att den framsträckta handen blev ett tillfällighets altare. Att bröd åt den som inget har påminner om oblaten. Eller vem sa nyss att han var hungrig, att han var i fängelse? Jo, de hörde rätt: Kristus!

Är världen alltså full med levande hållstationer för Gud, ett småkapell i varje gathörn, och Altaret ett långbord till världens ända, med gudstjänster dag och natt, anonyma Kristusmöten i alla väderstreck. Ja, om vi följer korsets armar, Riktningvisaren.

Ty 'kärleken är lagens fullbordan'. Och Kärleken strömmar genom korsets armar uppifrån-OCH-utåt, upp-ifrån-OCH-utåt. Vänd mot altaret-vänd mot världen, vänd mot Gud-vänd mot Nästan: två sidor av samma Hemlighet, två moment i en rörelse. 'Ty den som icke älskar sin broder som han har sett, han kan icke älska Gud som han icke har sett'.

¹Sex dagar senare tog Jesus med sig Petrus, Jakob och hans bror Johannes och gick med dem upp på ett högt berg, där de var ensamma. ²Där förvandlades han inför dem: hans ansikte lyste som solen, och hans kläder blev vita som ljuset. ³Och de såg Mose och Elia stå och samtala med honom. ⁴Då sade Petrus till Jesus: "Herre, det är bra att vi är med. Om du vill skall jag göra tre hyddor här, en för dig, en för Mose och en för Elia."

⁵Medan han ännu talade sänkte sig ett lysande moln över dem, och ur molnet kom en röst som sade: "Detta är min älskade son, han är min utvalde. Lyssna till honom." ⁶När lärjungarna hörde detta kastade de sig ner med ansiktet mot marken och greps av stor skräck. ⁷Jesus gick fram och rörde vid dem och sade: "Stig upp och var inte rädda." ⁸De lyfte blicken, och då såg de ingen utom Jesus.

Förklara är nästan alltid ett verb i frågeställning. Hur ska man förklara livet, materien, Gud, det onda? Forskarna har strukit det ur sin ordlista. Vi kan inte förklara, säger de, endast beskriva. Och även när vi beskriver är vi ju begränsade till de bilder och formler vårt eget tänkande kan finna på. Liksom Jesus i fråga om 'himmelens hemligheter', tvingas vi 'tala i liknelser'. Någon världsförklaring kan vi inte ge.

Är människan så begränsad? Ja, över den ocean av mysterier som är världen seglar hon i en mycket liten båt: sina fem sinnen, med tänkandet satt som segel.

Just när detta skrives brusar fruktblommen av bin. Binas ögon ser vad mina inte ser: ultraviolett ljus. Fladdermusen om kvällarna styr med inbyggd radar, som sänder ut och tar emot ett 'ultraljud' av så hög frekvens att det för mitt öra är ett 'övermänniskt' ljud.

Men denna 'ultravärld' är nästan oändlig. Av allt det som sker i universum ger endast en biljondel utslag i människans sinnen. Resten – det mesta – är osynligt, oförnimbart för oss. En fysiker skrev att om vår hjärnas oanvända resurser (och de är stora) togs i bruk för exempelvis sinnesförnimmelser, skulle universum

stråla i vårt medvetande med en så spektral rikedom att 'vi skulle känna oss som gudar'.

Där satte han kanske, själv ovetande, fingret på rätt punkt. Vi befinner oss enligt 1 Kor 15:45-47^a i 'den första människans' värld och världsbild, hon som ska göra sitt val, vem hon vill bli: själv gud eller Guds barn. Hennes handikapp, synden, är att vara starkt förankrad i ett självtaget Jag, ett som tror att det har alla källor inom sig själv. Om nu hela hennes hjärna vore i bruk, så att hon kunde förnimma och tänka tiotusen gånger mer avancerat än nu, skulle hon säkert känna sig tiotusen gånger viktigare än nu, just 'som en gud' och med långt större självsäkerhet förneka sin skapare (jfr Matt 5:3)^b.

Därför, kanhända, blev hon mycket begränsad, en skiss bara, ännu outvecklad, knappt en ettåring till att 'veta' och 'förklara'. Men till att lyssna (och lyda) när hennes skapare tilltalar henne, har hon helt andra förutsättningar. Just däri äger hon sin möjlighet att 'bli lik Gud', bli hans medskapare. Satan som inte kan skapa något nytt måste alltid säga till människan: Se – 'och han visade honom alla riken i världen'. Gud som skapar ur intet säger snarare: Blunda och hör, lyssna till mitt skapande ord i tro – så skall du få se, 'vad intet ögat sett', se Guds härlighet, materiens hädighet, 'vad ingen människas hjärta kunnat tänka'.

Något av detta sker i dagens text. Världen börjar förklaras i bokstavlig mening: bli klarare, genomskinligare. Likväl kommer uppmaningen: Lyssna!

Ur vilka ljuskällor kommer denna bokstavliga världsförklaring? Ur Jesus. Den kommer inte genom hjärnans utvidgning, intellektuell analys eller sinnesdrogning. Men genom Jesus, genom Kärleken, det enda som i alla bemärkelser kan förklara livet (1 Kor 13:2-3)^c. För ett ögonblick, som löfte och föraning, gör den världen genomskinlig, jord och himmel, synligt och osynligt transparenta för varann: sådana de ÄR i Honom, världens enda förklaringsgrund (Joh 1:10)^d.

'Hans utseende förvandlades'. Fysiker vet att varje atom rymmer sin förvandling, en dold härlighet. Jesu ansikte 'sken såsom solen' utan att förtäras, likt den

^a ⁴⁵Och så står det skrivet: Den första människan, Adam, blev en varelse med liv. Men den siste Adam blev en ande som ger liv. ⁴⁶Det andliga kommer alltså inte först, utan det fysiska; därefter kommer det andliga. ⁴⁷Den första människan kom från jorden och var jord; den andra människan kom från himlen.

^b ^{3'}Saliga de som är fattiga i anden, dem tillhör himmelriket.

^c ²Och om jag har profetisk gåva och känner alla hemligheterna och har hela kunskapen, och om jag har all tro så att jag kan flytta berg, men saknar kärlek, är jag ingenting. ³Och om jag delar ut allt jag äger och om jag låter bränna mig på bål, men saknar kärlek, har jag ingenting vunnit.

^d ¹⁰Han var i världen, och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte.

brinnande törnbusken en gång. Huden, håret, ögonen, till och med hans kläder började glöda och skimra av ande och evig skönhet – det som levde fördolt i honom. Ett ögonblick får lärjungar se vem han är: 'Detta är min älskade Son; hören honom'.

Så skall alltså hela skapelsen förvandlas en gång genom ett och samma Ansikte, kosmos' nya Ansikte, solarnas Sol (1 Joh 3:2)^a; (Upp 21:23)^b. Ty när Jesus slutgiltigt förhärligades, växte – med honom såsom Huvudet – en ny världskropp fram, ett oändligt och underbart universum ('Jag skall gå bort och bereda eder rum'), det universum som Skriften kallar' det himmelska Jerusalem'.

Var finns detta universum? På förklaringsberget antyds hur nära, vägg i vägg, vi lever med den eviga världen, den finns osynlig nedsänkt i vår som solstrålen i vattnet. Vi rör oss i den, fast den är osynlig, likaväl som vi varje sekund rör oss i den kosmiska stråmingen utan att se den (Ef 2:6)^c; (Heb 12:22-24)^d. Ty vi 'ha till ögonmärke de ting som icke synas'. Hur är det möjligt? Slutorden i vår text är Hela Förklaringen: 'De sågo ingen utom Jesus allena.'

a ²Mina kära, nu är vi Guds barn, men det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli. Vi vet dock att när han uppenbarar sig kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är.

b ²³Och staden behövde varken sol eller måne för att få ljus, ty Guds härlighet lyser över den, och Lammet är dess lampa ...

c ⁶ ... och uppväckt oss med honom och gett oss en plats i himlen genom Kristus Jesus.

d ²²Nej, ni har kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och står inför mångtusende änglar, ²³en festförsamling av alla förstfödda som har sitt namn i himlen; ni står inför Gud, allas domare, inför andarna av de rättfärdiga som har fullkomnats ²⁴och inför Jesus, förmedlaren av ett nytt förbund, och det renande blod som talar starkare än Abels.

²²Bli ordets görare, inte bara dess hörare, annars tar ni miste. ²³Den som hör ordet men inte gör vad det säger, han liknar en man som i en spegel betraktar sitt eget ansikte: ²⁴han ser sig själv men går därifrån och har strax glömt hur han såg ut. ²⁵Men den som har blickat in i den fullkomliga lagen, frihetens lag, och håller sig till den och inte glömmet vad han hört utan verkligen gör något, han blir salig genom det han gör.

²⁶Den som menar sig vara from men inte kan tygla sin tunga utan lurar sig själv, hans fromhet är ingenting värd. ²⁷Men att söka upp faderlösa och änkor i deras nöd och hålla sig själv obesmittad av världen, det är en fromhet som är ren och fläckfri inför vår Gud och fader.

'Jag vaknar ibland i den förhoppningen att finna en annan än mig själv i spegeln, någon som är jag och ändå inte jag, någon som hade makt att säga till mig: Kom! Stig ut ur dig själv och gå in genom mig och var fri. Men en sådan levande mirakelspegel finns inte – eller förstår du min omskrivning – att DU skulle kunna vara den spegeln för mig ...'

Det är ett citat ur en roman, en bland otaliga som kretsar kring vår tids djupaste själanödsfråga, den om identiteten: VAD är jag? VEM är jag? Hur ska jag finna mig själv? Hur acceptera mig själv, förverkliga mig själv?

'Min mor är död, men lever kvar i mig, en fånge i mig, vem släpper ut henne? Hennes kärlek var bindande, aldrig befriande. Hon var alltid så 'rädd om', ville rädda mig från alla möjliga faror, men som man räddar en drunknande genom att klamra sig fast vid honom. Om jag haft mod att sparka mig loss från henne skulle jag blivit en självständig människa. Nu kom jag aldrig dit. Så hon är kvar i mig och jag i henne. Jag är som oförlöst, bunden vid någon jag måste hata, vilket samtidigt blivit självhat. För om ni visste vad jag föra:ktar mig själv för att jag är den jag är, så osjälvständig, rädd och ofri. Jesus sa något om att 'hata' sina föräldrar. För att bli fri menade han väl? Men först i döden kan man kanske hoppas på det. Så dags då ...'

'Ska jag säga som det är, har jag hela mitt liv vantrivts med mig själv. Jag fick ju aldrig välja mitt liv, eftersom jag inte valde mina föräldrar. Arv och Miljö valde det åt mig. Kan jag då hjälpa att jag blev den jag är?'

'Jag upplever aldrig MIG SJÄLV, bara att jag spelar en massa roller. Jag är befolkad på något sätt. Och det som är 'jag' är liksom en främling i mig – hur besynnerligt det än kan låta.'

'Hela uppsättningar av roller erbjuder dagens samhälle. Och man kan ifrågasätta om det alls finns någon rollbärare, en så kallad personlighetskärna, bakom de roller en människa spelar.'

'I verkligheten är du ingen.'

'Du spelar dig själv – ja, även inför dig själv.'

'Men jag söker något som är större än jag – så att detta förbannade trånga skal äntligen får brista och ge mig min frihet tillbaka.'

Ja, så kunde man citera i det oändliga, ur litteraturen, ur samtal och brev. Som svar på alla dessa frågor kommer Kristus i ett häpnadsväckande aktuellt ljus. Han är helt enkelt den DU-spegel som det första citatet efterlyser, den levande mirakel-spegel, i vilken man 'skådar in', enligt vår text, för att göra den 'saliga' erfarenheten att finna sig själv och bli fri i en ny identitet. Inte min döda mor i mig, ett oförlöst, ofritt jag, utan Kristus i mig – att låta sig binda vid ett enda: vid Friheten själv!

För det är sant, ingen valde sitt liv första gången. Ur ett svindlande antal möjligheter i arvsmassan stannade livets molekyler just för DIG. Ditt liv kodades, du valde det inte. Och inte heller var ditt val särskilt fritt när språket sedan kom, när orden började stanna i dig och ge bilder av livet, Du blev en 'hörare och görare', ett beteendemönster byggdes in i dig, du präglades mer eller mindre, redan färdiga värderingar färgade ditt tänkande.

Men det var bara 'den första människan', säger 1 Kor 15:45-46! Det var skissen till ditt jag, förlagan, den plattform du skulle stå på för att kunna bli en Hörare och Görare i en ny dimension, frihetens, den som vår text talar om, att definitivt välja sitt liv och sina gärningar. Den första människan blev en fånge, en arv- och miljö-fånge, med behovet att få detta trånga skal att brista, med viljan att bli fri, att välja ett liv 'som är större än jag'.

Hur kan man det? Genom att skåda in i den fullkomliga Frihetens spegel – som är Kristus. Den andelevande skapande Spegeln. När du ser in i den, ser du vem du egentligen är, din sanna Bild. Om du 'förbliver därvid' och säger ditt ja till

den bilden, stiger den nyskapande in i dig: Kristus 'tar gestalt i dig'. Det är då först du väljer ditt liv – väljer din Far, väljer dig själv, väljer din medmänniska. På en gång! För alla tre finns, i underbar tredubbel exponering, i Kristus: 'Den som har sett mig, han har sett Fadern.' Och han 'har ock bestämt oss till att bliva hans Sons avbilder, honom lika, så att Kristus skulle vara den förstfödde bland många bröder'. Och ' därförveta vi för vår del icke av någon efter köttet, ty om någon är i Kristus, så är han en ny skapelse. Det gamla är förgånget; se, något nytt har kommit'.

Att sparka sig loss, bli fri, kunna acceptera, ja älska sig själv, bli självständig, veta att man valt sitt liv, att man är den man är och inte längre en främling för sig själv, att man inte spelar och simulerar ett liv, att jag funnit Någon som är större än jag och genom detta DU får förverkliga MIG SJÄLV – genom att glömma 'mig själv' – allt detta börjar hända när jag bejakar Kristus, när jag skådar in i hans bild, en 'ordets verkliga görare'; med mystikerns ord: 'dör in i min eviga bild'.

Liknelsen om den ohederlige förvaltaren

¹Han sade också till sina lärjungar: "Det var en rik man som hade en förvaltare, och denne beskylldes för att förskingra hans förmögenhet. ²Mannen kallade till sig honom och sade: 'Vad är det jag hör om dig? Lämna in dina räkenskaper, du kan inte vara kvar som förvaltare.' ³Förvaltaren tänkte: 'Vad skall jag göra nu när min herre avskedar mig? Gräva orkar jag inte, och tigga skäms jag för. ⁴Jo, jag vet vad jag skall göra så att folk tar emot mig i sina hus när jag mister min tjänst.' ⁵Han skickade efter dem som var skuldsatta hos hans herre, en i sänder, och frågade den förste hur mycket han var skyldig. ⁶'Hundra krus olja', svarade mannen. Då sade han: 'Här är ditt skuldebrev, sätt dig genast ner och skriv femtio.' ⁷Sedan frågade han näste man: 'Och du, hur mycket är du skyldig?' – 'Hundra tunnor vete.' Då sade han: 'Här är ditt skuldebrev. Skriv åttio.'"

⁸Och Herren berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt. "Denna världens människor betar sig klokare mot sina egna än ljusets människor gör.

Någon berättade för mig hur han en dag blivit chockad av en ny syn på bönen 'Förlåt oss våra skulder, såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro'. Det var en drastisk detalj som för honom blev avslöjande:

- Jag brukade i min morgonbön göra ett svep över mitt arbete, ibland stanna inför någon av mina arbetskamrater. Den här gången gällde det en kvinnlig kollega. Vad hade jag emot henne? Vad hade jag för fordringar på henne som ständigt gjorde mig besviken? I blixtbelysning såg jag nu vad hon var skyldig mig: ett annat utseende! Ja, exakt det! Hennes snett framskjutande haka, hennes ojämna fula tänder – Gud, med en skammens rodnad stod det klart för mig att jag krävde av henne, låt vara undermedvetet, att hon helt enkelt skulle se trevligare ut! Det var vad jag tyckte hon var skyldig mig. I årtal hade hon haft denna skuld till mig, som jag inte förstätt att efterskänka henne. Det var därför jag behandlat henne med sådant ointresse, ofta nonchalant, rentav nedlåtande ...

När jag hörde om detta ovanliga perspektiv på 'förlåta dem oss skyldiga äro' och själv såg mig omkring i min egen livssituation, märkte jag vad många oinlösta fordringar på andra jag gick omkring med, kravbrev, utställda på min omgivning, vilka uppenbart blockerade mina relationer till den. Praktiskt taget levde jag som om Gud och hela livet alltid var skyldiga mig något, som om alla människor var mina gäldenärer och sällan eller aldrig fick sina skulder nerskrivna, långt mindre eftersänkta.

Ständigt var de skyldiga mig uppmärksamhet, gärna beundran, och 'rättvisa'. De var också skyldiga mig tacksamhet för det minsta jag gjorde dem, ständig förståelse för mig, helst inlevelse i mina problem, respekt för mina åsikter, öra för mina ord, anslutning till mina värderingar, ursäkter för mina fel, överseende med mina felsteg. Och när de inte uppfyllde dessa mina krav på dem, låste jag dem inte sällan i deras skyldighet mot mig: de oinlösta fordringarna, skuld på skuld, medan jag själv trodde mig vara skyldighetsfri.

Anar vi vilka bindningar och blockeringar sådana skuldebrev, skrivna med osynligt bläck, måste skapa mellan människor! Hur omöjligt det måste bli att få en positiv och fri relation till andra, så länge jag är deras fordringsägare och de mina gäldenärer. På den viktigaste punkten har vi kanske inte förstått att 'förlåta dem oss skyldiga äro'.

Men vilken lättnad att få riva sönder sådana skuldbrev, med deras tusen små poster! Vilken befrielse i den outtalade dagliga och stundliga förlåtelsen: 'såsom ock vi förlåta dem'. Psykologer och själavårdare vet mycket om situationer låsta i krav och skuldkänslor, de små oinlösta fordringarna som ger oss nevrosor, förträngningar och förlamningar, i äktenskapen, i arbetet, i församlingarna.

Vår text ger nedskrivningen av skuldebreven en bestämd avsikt: att jag ska handla klokt som förvaltare, också mot mina gäldenärer så att 'de må upptaga mig i sina hus'. Denna klokhet rekommenderar Jesus åt 'ljusets barn'. Hur ska vi som kristna bli 'upptagna', accepterade, förstådda och erkända i världen?

Bland annat genom att skriva ner våra fordringar på världen, förlåta den vad vi inbillar oss att den är 'skyldig' oss som kristna.

Bara några exempel valda på måfå. Vårt religiösa språk. Vi fordrar att människor ska ha öra för ett språk som de inte känner, för ord som inte är relevanta för dem: frälsning, nåd etc. Hur ofta hör man inte anklagelsen att folk 'borde veta lite mer om bibeln'. 'Denna okunnighet är ju helt enkelt oförlåtlig', sa mig nå-

gon häromdagen. Jag hade söndagen innan hört en predikan inför en församling uppblandad med som jag förmodar starkt sekulariserade semesterfirare, och kunnat notera att varje ordvändning, varje tankeled följde ett religiöst mönster som var helt oåtkomligt för nutida öron. 'Tror du att de alls förstod något av vad du sa?' frågade jag förkunnaren. – 'Jamen såpass har man väl rätt att fordra av dem.'

Nej, kära Kyrka, du ljusets barn, om du vill bli 'upptagen', avlyssnad och kanske trodd av denna tidsålders barn, skriv ned dina fordringar, nollställ dig. Vänd på det hela: bli världens gäldenär! Var en 'jude för juden', en ateist för ateisten, en sekulariserad för den sekulariserade, revolutionär för revolutionären. Du har råd till det! Du är rik i Kristus. Kristi identitet är universell. I honom blir du 'allas tjänare'. Arbeta på gräsrotsnivå. Börja med människan. Människa först, kristen sedan. Så arbetar Gud (1 Kor 15:45-46)^a. Då blir språket därefter, människotillvänt, metoderna lediga, arbetssätten dynamiska, attityderna öppna.

Och låt oss en gång i månaden fira en skuldebrevsbränningens Mässa, en de outtalade förlåtelsernas Fest! Och sen gå ut, fria i världen, med Kärlekens öppna och glada, positiva skapande skyldighet till alla.

^a ⁴⁵Och så står det skrivet: Den första människan, Adam, blev en varelse med liv. Men den siste Adam blev en ande som ger liv. ⁴⁶Det andliga kommer alltså inte först, utan det fysiska; därefter kommer det andliga.

²Himlen förkunnar Guds härlighet,
himlavalvet vittnar om hans verk.

³Dag talar till dag därom
och natt undervisar natt.

⁴Det är inte tal, det är inte ljud,
deras röster kan inte höras,

⁵men över hela jorden når de ut,
till världens ände deras ord.

Där har han rest ett tält åt solen,

⁶den liknar en brudgum som lämnar sin kammare,
en hjälte som gläds åt att löpa sin bana.

⁷Den stiger vid himlens ena ände
och når i sitt kretslopp den andra.

Ingenting är gömt för dess glöd.

⁸Herrens lag är utan brist,
den ger liv på nytt.

Herrens lära är sann,
den gör den oerfarne vis.

⁹Herrens påbud är rätta,
de ger hjärtat glädje.

Herrens befallningar är klara,
de gör blicken ljus.

¹⁰Herrens ord är rena,
de skall alltid bestå.

Herrens stadgar är sanna,
de är alla rättfärdiga,

Söndagens text gäller vår tungas tal, det dagliga bruket av vårt språk. Jag mediterar över den i trädgården en solstilla sommarmorgon.

Något mänskligt tal hör jag inte; däremot ett livligt utbyte av skapelsens olika språk runt omkring mig: dofternas, insekternas, fåglarnas.

Rosorna har en sammansatt syntax: färg-doft-form, de talar så de övertalar oss med sin ljuvlighet. Inget under att Dante gjorde himmelen till en 'lovsångs-doftande' jätteros! Och bland rosorna pärmefjärilen: en flygande gudstanke som vi likt Maria gömmer i vårt hjärta. Men halleluja! tornsvalan segelflyger jublande, med tyngdlösheten hos ett förlåtet hjärta! Så skulle det kännas!

Svarthättan har just nu sin andra kull. Då sjunger hannen som vackrast. Hans strof är kort – en silverklingande stöt av fullkomlig renhet. Vi skulle gå i skola hos svarthättan för att lära oss tonfallen hos Gud. Och ladusvalorna, morgonens små liturger på telefontråden, har sin egen babypladdrande gregoriansk av ren förtjusning över att vara till. Och jag själv bland alla dessa röster? Jag säger med poeten: 'Mitt hjärta är en gök åt Gud.'

Men tyst, nu leder lövsångaren i bön. På en liten tråd av viskande molekyler flyter bönen ut i grönskan, ett miniatyr-fader-vår. I hans toners ljudande dagg tvättar sig människoörat rent för 'den nya sången', ögonblicket då 'de renhjärtade skola se Gud'.

Men hemlighetsfullast denna morgon är vingbruset från hundratals bin i den eldsblåa nepetan. Det låter inåtvänt, som om de talade i mikrofon med sin Skapare. Och det är troligt att de kan också. För bina kan nästan allt ifråga om kommunikering. Låt mig fortsätta att ta semester från människan och hennes problematiska tal och berätta om ett skapelsespråk som är äldre än hennes: binas språk av ren dans!

Det är så att Skaparen försett bina med ett ultrafint jämviktsorgan. Detta möjliggör för biet att efter besöket hos exempelvis ett blommande fruktträd meddela de hemmavarande bina i kupan var denna näringskälla finns. Hur bär det sig åt? Jo, under hemfärden inregistrerar det och överför sedan exakt vinkeln mellan solen och flygriktningen till vinkeln mellan lodlinjen och kroppens lutning, när det på vaxkakan i den becksvarta kupan dansar för de andra bina för att 'tala om' vilken kurs de ska lägga för att hitta till samma fruktblom.

Hur ser dansens rörelsefigurer ut? Oftast formar de sig till en liggande något hoptryckt åtta – oändlighetstecknet! (en liten bi-bekännelse till Den Evige). Och själva brännpunkten för informationen ligger i skärningen mellan de två cirklarna i åttan. Just där utförs de snabba svängningarna med kroppen i sidled, biet vaggar eller viftar med bakkroppen. Svängningarna sprider sig genom sin uppeggande effekt till de andra bina, varvid de olika informationerna överförs via de olika mo-

menten i dansen. Och när de omkringstående bina är uppladdade med tillräcklig information ger de sig av – direkt på målet, även om det är en mil avlägset!

Inte bara riktningen utan även avståndet till näringskällan ingår i den dansanta koden: det ligger i rytmen) i antalet fullbordade dansmoment under en viss tid. Denna avståndsangivelse sägs stå i direkt proportion till den mängd energi biet förbrukar under hemfärden: 'bensinmätaren' är samtidigt avståndsmätare!

Man vet ju dessutom att nästan varje blomma har sin 'sändningstid', då den avger nektar. Kunskapen om denna sändningstid lär sig biet memorera i sin lilla hjärna. (vikt 1 milligram). Det lär sig till och med att växla sin samlaraktivitet mellan olika växtsorter, vilka det regelbundet besöker vid de tider som dessa 'håller öppet'. Binas tidssinne, ett slags biologisk klocka, är sannolikt inbyggd i ämnesomsättningens rytm.

Det är med biet som med Guds barn, det bär 'riket invärtes' i sig. Det könlösa arbetsbiet är ett litet flygande kraftverk, med inbyggd totalförsörjning. Det har en egen kemisk livsmedelsfabrik ombord för omvandlingen av nektamas sammansatta sockerarter till enkla, i honungen: den förädlade slutprodukten, med höga kalorivärden. Det har allt byggmaterialet för sitt hus, bivaxet, tillgängligt i bakroppen, och den sexkantiga byggmodellen i huvudet, världens mest utrymmes besparande! Det har ett fulländat instrumentbord för all tänkbar orientering. Dit hör doftsignaleringar av olika slag, klockan i magen och termostaten i antennen, känslig för så små temperaturförändringar som en halv grad. Bakbenen är dessutom transportutrymmen för tunga pollenbördor. De fasettrika ögonen uppfattar inte blott ultraviolett ljus, utan kan också ta in ljusets polarisation, som mulet väder. Osv. osv. osv ... 'Ty Visheten är en fläkt av Guds kraft och ett ogrumlat utflöde av den Allsmäktiges härlighet.'

Liknelsen om fariséen och tullindrivaren

⁹Till några som litade på att de själva var rättfärdiga och som såg ner på alla andra riktade han denna liknelse: ¹⁰”Två män gick upp till templet för att be, den ene var farisé, den andre tullindrivare. ¹¹Fariséen ställde sig och bad för sig själv: ’Jag tackar dig, Gud, för att jag inte är som andra människor, tjuvar och bedragare och horkarlar, eller som tullindrivaren där. ¹²Jag fastar två gånger i veckan, jag lämnar tionde av allt jag köper.’ ¹³Men tullindrivaren stod avsides och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen utan slog med händerna mot bröstet och sade: ’Gud, var nådig mot mig syndare.’ ¹⁴Jag säger er: det var han som gick hem rättfärdig, snarare än den andre. Ty den som upphöjer sig skall bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig skall bli upphöjd.”

Rom 7:14-25

¹⁴Vi vet att lagen hör till det andliga. Men själv är jag av köttslig natur, såld till slav under synden. ¹⁵Ty jag förstår inte mitt sätt att handla. Det jag vill, det gör jag inte, men det jag avskyr, det gör jag. ¹⁶Men om jag gör det jag inte vill, då medger jag att lagen är något gott. ¹⁷Då är det inte längre jag som handlar, utan synden som bor i mig. ¹⁸Jag vet att det inte bor något gott i mig, det vill säga i min köttsliga natur. Viljan finns hos mig, men inte förmågan att göra det som är gott. ¹⁹Det goda som jag vill, det gör jag inte, men det onda som jag inte vill, det gör jag. ²⁰Men om jag gör det jag inte vill, då är det inte längre jag som handlar, utan synden som bor i mig. ²¹Jag har alltså upptäckt att eftersom det onda finns hos mig så är lagen något gott för mig som vill göra det goda – ²²i mitt inre bejakar jag ju Guds lag. ²³Men jag ser en annan lag i mina lemmar; den ligger i strid med lagen i mitt förnuft och gör mig till fånge hos syndens lag i mina lemmar. ²⁴Jag arma människa, vem skall befria mig från denna dödens kropp? ²⁵Men jag tackar Gud, genom Jesus Kristus, vår herre! Lämnad åt mig själv tjänar jag alltså med mitt förnuft Guds lag och med min köttsliga natur syndens lag.

Någon har sagt: 'Den som kan få ordning på pronomina, han får ordning i sitt liv.' Läs romarbrevets sjunde kapitel. I det återkommer pronominet jag tjugoåttio gånger: kring dess axel, subjektets, vrider sig livet i kamp och kramp, i sublimesatser och förtvivalade misslyckanden, utan att någonsin få ordning på sig: 'Jag arma människa, vem skall frälsa mig?' Jagets nödrop!

Jag rimmar på lag. Lag är ju uttryck för ordning. Och 'lagen är helig'. Men den är bokstav, den är opersonlig, den bara förestavar: Du skall, du skall icke. Det är människan som skall göra lagen. Hon är subjekt, 'den handlande'. Det är hon som skall prestera de två buden som förvisso är livets bud: 'Älska Gud över allting och din nästa såsom dig själv.' Försök, ansträng dig, lev upp till min bokstav, vädjar lagen. Resultat: antingen (om jag tar lagen på fullt allvar) total kapitulation: 'Jag arma människa', eller (om jag tar lagen på måttligt allvar) den blinda självförhåvelsen hos fariseen: 'Jag tackar dig, Gud, för att jag icke är såsom andra människor.'

Så fungerar Religionen och Moralen. De bjuder dig att prestera något. I praktiken sätter de JAG först: Jag skall göra Lag. Jag skall lyfta mig själv upp till Guds nivå. Jag skall pumpa upp mig själv med helighet, skruva upp mig till en religiös status: Jag tackar dig Gud, för att jag är bättre än de andra ...

Men aposteln, den radikale laggöraren, upptäcker: 'Det goda som jag vill, det gör jag inte.' För jag motarbetas av en annan lag, en fruktansvärd tyngdlag, en syndlag 'i mina lemmar', som drar mig åt andra hållet, som undergräver mina heligaste ansatser, som saboterar mina bästa prestationer. Jag slits mellan två magneter: Jag vill det goda, men kan det inte. Jag arma människa. Jag ger upp, i en blandning av skuld, förtvivalan och resignation -

- Ja, jag har gett upp. Jag är uppfostrad kristen. Men jag orkar inte leva ett kristet liv. Man kan heller inte bli av med det, med kravet. Och så hamnar man i det här dilemmat av dubbel skuld. Man sviker något om man inte försöker vara kristen. Och man tycker man kan inte vara det. Livet har ju nog av krav.

Variationer på denna replik möter man ständigt i självården i dag. Dilemmat av dubbel skuld. Och vår sociala omgivning, med sitt prestationstryck, sin aktivitetshets, endast förstärker skuldnevrosens ångest och förlamning. Nödretet 'Jag arma människa' har kanske aldrig haft en sån förtvivalans accent som nu. Ty i alla moraler, religioner, ideologier (inte minst den materialistiska statusideologin) står JAG i centrum. Och verbet heter GÖRA. JAG skall GÖRA. PRESTERA!

Men i Guds rike heter huvud verbet VARA. Guds rikes Gud presenterar sig som JAG ÄR (2 Mos 3:14)^a. Jesus presenterar sig som icke-göraren: 'Människosonen gör icke något av sig själv.' Han bara är! Och beskriver därför sitt varande i bilder från naturen, där de gudomliga krafterna verkar allt: 'Vinden blåser vart den vill; så är det med var och en som är född av Anden.' Säden växer dag och natt, medan du sover och vakar, ty 'av sig själv (*automátü*) bär jorden frukt'. Liksom vinträdets gren bär druvor endast genom att 'förbliva' i trädet.

Ty JAG ÄR skall 'göra' det, skapa det! Hans Ande skall driva ditt liv. Du skall endast vara, förbliva i honom, bejaka Anden: 'Utan mig kunnen I intet göra.' Du skall byta pronominaroll: stiga ned från subjekt till objekt, bli föremål för Guds handlande och skapande. Som i texten, efter fariseens uppblåsta jag-gör-katalog: ('jag fastar' etc) publikanens suck: 'Gud, misskunda dig över mig, syndare.' MIG – det är nyckel-pronominet i Andens kapitel, Rom 8. Jag (göraren) har stigit ned och blivit mig (mottagaren): 'Nu lever icke mer jag, utan Kristus lever i mig.' Världshistoriens mest befriande och saliggörande sats! Det gladaste budskap som någonsin förkunnats. Har du fattat det, omfattar du det?

Då först blir det ordning på livet, avspänning, vila, vitalisering, glädje, inspiration, livsmod: jag får bara vara, befriad från det helvete som heter jag-fixering, självbespeglning, vad jag gör och icke gör. Jag lever icke mer under lagen-övervakaren, jag lever i Anden-allbejakaren. Mitt liv sker i ett gudomligt aktiviserat passivum: Jag är älskad, förlåten, benådad, till fullo känd. Och just då, när jaget inte längre står i centrum, självfixerat i sitt eget lilla kretslopp, glider mitt liv, 'av sig självt', ut i det stora kretsloppet, det väldiga Varat, som objekt och medium för den skapande Kärleken.

Ty i samma mån som detta sker, att jag bejakar Kristus, blir jag själv bejad av honom. Jag får en Kristus-vidgad identitet, en vila i Mig Själv, en glädje i mitt sanna själv, buren av vinden-Anden – lik tornsvalan, som på marken krampaktigt och förgäves anstränger sig att lyfta, men när hon blir kasta:d upp i luften blir buren av den, i en jublande bejakelse. Hon behöver sen bara 'göra' ett enda: då och då röra vingarna. Översatt till vår situation: vi behöver endast bejaka den helige Ande, lovsjunga Honom som ÄR. Då ÄR också vi. Halleluja!

^a ¹⁴Gud sade: "Jag är den jag är. Säg dem att han som heter 'Jag är' har sänt dig till dem."

²³Sedan vände han sig till lärjungarna och sade enbart till dem: "Saliga de ögon som ser vad ni ser. ²⁴Jag säger er: många profeter och kungar har velat se vad ni ser, men fick inte se det, och velat höra det ni hör, men fick inte höra det."

Den barmhärtige samariern

²⁵En laglörd som ville sätta honom på prov reste sig och sade: "Mästare, vad skall jag göra för att vinna evigt liv?" ²⁶Jesus sade: "Vad står det i lagen? Hur lyder orden?" ²⁷Han svarade: "Du skall älska Herren, din Gud, av hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela din kraft och med hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv."

En mamma berättade om sin fyraåriga flicka att hon en regnig höstdag var helt absorberad av papper och kriter i vardagsrummet. När mamman märkte, att hon satt upp en vilt färgsprakande skapelse på väggen gick hon fram till henne och frågade: Vad är det du målar? Den lilla teg, med blicken fixerad i bilden. Mamman upprepade frågan. Inget svar. Tillfrågad för tredje gången utbrast tösen: Men jag är ju inte *här* jag är ju *där* ser du väl! och pekade på en våldsamt färgglad krumelur i teckningen.

Psykologen som återger episoden påminner om barns förmåga till inlevelse, till 'en så stark fantasiprojektion att barnet nästan bokstavligen utrymmer jaget och flyttar in i ting och människor, uppdiktade eller ej'.

'Om I icke bliven såsom barn.' Ja, barnet är öppet, dess värld står öppen. Barnet är ännu inte instängt i språket och konventionerna: i ett jag och en värld som måste se ut och bete sig på ett bestämt begränsat sätt, genom vanor, spelregler, upprepningar, klicheer. Ju vuxnare vi blir desto mer stängs vi in i sådant, i ett vaneseende som kan göra oss nästan blinda. Och då blir vi lätt som döda ting för varandra, inte levande 'lemmar varandra till tjänst', utan ett slags 'servomekanismer', varandras robotar.

Moravia berättar om en hund. För hunden är världen egentligen rik på nyanserade lukter. Och ibland 'glömmer han sig själv', går helt upp i lukterna, lever

öppet så att säga. 'Men laga så att någon tar bort lukten för honom, då blir hunden hund igen och världen blir ett ben – och jag är hunden som äger benet och vill försvara det till varje pris, färdig att bita och slita sönder.'

Så hade rövorna gjort med mannen. Behandlat honom som ett dött ting, berövat honom hans mänskliga vara. Och detsamma gjorde prästen och leviten: observerade bara 'något' vid vägkanten, likgiltigt om det var en sten eller en människa. Först samariten' såg honom'. Och såg djupt och länge. Precis som flickan 'utrymde' han sig själv: Jag är inte här (instängd i ett kontaktlöst oseende jag) utan där hos mannen som berövats sitt människovärde vid vägen.

Han 'såg'.

Ögat rymmer omätliga hemligheter. När jag med ett rent och helt seende uppmärksammar något – en blomma, ett djur, en människa (utan att vilja äga och utnyttja det vilket ofta just är att beröva det dess egenvärde) då är jag till slut inte här utan där. Jag inte blott samtycker till att det andra finns. Jag ger det liksom en ny frisk närvaro och existens. Jag bejakar det så jag nästan skapar det på nytt. Och just det är kärlek! Jag vill att något annat skall finnas till lika mycket som jag finns till. 'Sann uppmärksamhet är en skapelseakt', har någon sagt. Se hur Jesus möter varje individ: 'han såg på honom och fick kärlek till honom'. 'För Gud leva alla', säger Jesus. 'Gud skådar djupt', heter det i en psaltarpsalm, så djupt att hans seende är direkt skapande. Alla lever genom att finnas till i hans blick.

Flickan sa: Jag är inte här, jag är ju där. Men hon var ju i högsta grad på båda ställena! Det är precis på samma sätt i sublim och underbar barnslighet som Guds kärlek är: på en gång hos Sig Själv och (med både distans och närhet) hos Den Andre: 'Ordet var hos Gud och Ordet var Gud.' Detsamma gäller 'avbilden' människan: 'älska din nästa såsom dig själv'.

Alltså: självförglömmelse är skapande och självförverkligande. Undersök texten och du finner det. De första två såg ingenting. Var och en var instängd, kanske i en jagupptagenhet som hörde till hans heliga ämbetsroll – så han kunde inte 'upptaga' någon mer i sin blick. Den var fullsatt av MIG SJÄLV. Båda var 'vuxna', kanske så förvuxna av stängande konventioner (jfr rasism i våra dagar) eller av religiös eller politisk eller annan självupptagenhet (jfr jag, vi – och 'de andra') att de var helt sina' egna' – och det är döden i hjärtat.

Så kom samariten, och han 'såg honom'. Och hans seende växer och blir såsom Guds: skapande. För när han ser den sönderslagne, nästan helt existensberö-

vade mannen, 'skådar han djupt', så djupt och länge att han ser 'osynliga ting' och 'kallar på'dem så att de blir synliga: ser den slagne mannen ända fram till det ögonblick han är helad och återställd. Och i den blicken handlar samariten: lyfter upp honom, för honom till härbärgets och garanterar honom fullständig återställelse. Han liksom skapar honom på nytt. Han ser honom – i tro. För tro är ju 'övertygelse om ting som man icke ser' .

I samaritens blick utläser vi hur Gud ser oss i Kristus. Och hur vi genom Kristus skall se, bejaka, tilltala, behandla och betjäna varje medmänniska. Vi är kallade att hjälpa Gud i Kristus att på alla sätt 'återställa' vår ofta slagna, ofta värdeberövade medmänniska till vad hon 'osynligt' men egentligen är: Guds avbild, med ett gudomligt egenvärde. Ty 'Jag var hungrig' etc.

Bejakelse – Ordet som smakar glädje

¹Halleluja!

Det är gott att sjunga vår Guds lov,
lovsång är skön och ljuvlig.

²Herren bygger upp Jerusalem
och samlar det skingrade Israel.

³Han ger läkedom åt de förtoivlade,
han helar deras sår.

⁴Han bestämmer stjärnornas antal
och ger dem deras namn.

⁵Vår Herre är stor, hans kraft är väldig,
hans vishet är utan gräns.

⁶Herren stöder de svaga,
de gudlösa slår han till marken.

⁷Tacka Herren med sång,
lovsjung vår Gud till lyra,

⁸han som täcker himlen med moln,
som skänker regn åt jorden
och låter gräset gro på bergen,

⁹han som ger föda åt djuren,
åt korpens skrikande ungar.

¹⁰Han gläder sig inte åt stridshästarnas kraft
och soldaternas snabba steg.

¹¹Nej, Herren älskar de gudfruktiga,
dem som hoppas på hans nåd.

Dagens ämne är tacksamhet, predikotexten lovprisning för nyvunnen hälsa.

Det enda såvitt jag vet lovsångsformade ord från Jesu läppar, i evangelierna återfinns bland texterna: 'Jag prisar dig, Fader, du himmelens och jordens Herre, som uppenbarat detta för de enfaldiga.'

Enfaldig betyder ordagrant 'vävd i ett stycke', hel. Jesu lovsång täcker ett nyckelord som jag velat införa i mina meditationer: bejakelse. Ordinflationen

tvingar oss att pröva nya ord. När exempelvis porren, ett av de nutida kommersi- aliserade känslösurrogaten, också lagt beslag på 'älska' och 'kärlek', är det inte lätt att finställa det ordet på korsets våglängd: 'Kärleken söker icke sitt'.

Bejakelse, att säga ett fritt ja till något eller någon, är i mina öron ett ljust, ak- tivt och glädjesmakande ovd. Jag vet inte vad du tycker? Men för mig är det ordet byggt för flera trappsteg in mot Gud i Kristus. Att bejaka Gud i Kristus är att bli 'frälst', som det heter i vår text. Men det är ju i sin tur svaret på Guds bejakelse av mig i Kristus. Och det betyder att jag får lov att bejaka MIG SJÄLV såsom Gud bejakar mig i Kristus.

Där har det starka helhjärtade ordet bejakelse den fördelen att jag i det ordet känner mig hel, helad; att jag inte finner någon enda vrå att gömma mig i med ett skuldsuckande-hycklande 'jag arme lille syndare, som ingenting är, ingenting kan' etc. Förlåtelsen i Kristus är nyskapelse i Kristus. Den är Guds bejakelse av hela mig, kropp, själ och ande. Och det blir uppenbart för den en-faldige, för den som vill vara hel: dagligen helad.

Gud själv i Kristus är En-faldig, gudomligt helande: 'stå upp och gå!' Betyder: Gå in i din friskhets bild, såsom Gud ser dig: Gå upprätt, gå stadigt i självförtmen- de uppför bejakelsetrappan, lovsångstrappan. Så blir du helare och helare inför Helaren.

I den trappan befinner sig kroppen redan i moderlivet. Hela universum rör sig med alla sina skapelsesteg i den trappan. Tror du att det är en poetisk effekt bara när psalmsångaren hejar på vattenströmmar och klippor och stjärnor att 'klappa i händerna' och jubla till Skaparens lov? (Ps 98).

Vi måste förstå detta: Elektronens rotation kring atomkärnan efter 'lagar utan brist', jordens rotation kring sin axel, blodets kretslopp, allt är i sitt slag en beja- kelse av 'himmelens och jordens Herre'. Gravitationen är 'alla solars och galaxers sammanhållande band', skriver en astronom, med ett uttryck som kunde varit lå- nat från Kol 3:14 om Kärleken. Och det stämmer ju: Gravitationen bejakar Guds verksamhets lagar.

I dag gäller texten främst världens mest finstämda orkester. Den har miljarder instrument, vart och ett med sin stämma, och sina exakta insatser, i ett ofattbart fint samspel: din kropp. Vilken lovsång den sjunger med alla sina organ och organsys- tem, ett brusande kosmos av livsprocesser, i sitt slag lika sköna och outgrundliga som den himmelska världens harmonier.

En gång i minuten viskar blodet sitt ja till livet, pulserar in sitt halleluja till livets Herre i kören av kretslopp genom din kropp. På en minut pumpar hjärtat de 28 biljonerna röda blodkroppar genom kroppens allestädes närvarande mikroskopiska blodkärl – en sammanlagd sträcka av 100.000 kilometer! Föryngrande, näringstillförande, nyskapande. Ingen människa i världen kan tysta hjärtmuskeln bejakelse av Guds vishet.

Har du observerat ditt fingeravtryck någon gång, din persons 'mikrogram'. På dina fingertoppar har Han kysst dig med sin kärleks beseglade andedräkt. Nästan omärkligt har han stämplat dig som sin tillhörighet, så INDIVIDUELL, att bland alla människor som någonsin levat eller kommer att leva finns ingen som du – bara DU! Redan i din kropps unika uppsättning av gener ligger bestämmelsen att du ska vara en avbild av Honom, som funnes endast DU. Därmed allsidigt kompletterande alla andra – var och en en lika unik lem i mänsklighetskroppen, bestämd att spegla Honom i en fasett som ingen annan speglar: 'Jag har ju sagt att I ären gudar –' (Joh 10:33-38)^a.

Ja, lova Herren, min själ, och allt vad i mig är hans heliga namn, alla min kropps 60 biljoner celler, benstomme och muskler, blodkroppar och njurar, ögonlinser och enzymer, hjärnbark och hjärt pump, neuroner och svettporer, luftrör och smaklökar, inneröra och överhud, lovsjung honom allt vad i mig är längs 500 000 kilometer nervtrådar, vibrerande av Hans under, lovsjung Honom, Skaparen och Helaren, som kysst mina f.fingertoppar med sin Bejakelses personligaste insegel. Halleluja!

a ³³Judarna svarade: "Det är inte för någon god gärning vi stenar dig, utan för att du hädar och gör dig själv till Gud, fast du är människa." ³⁴Jesus sade: "Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar?" ³⁵Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas. ³⁶Hur kan ni då säga till mig, som Fadern har helgat och sänt till världen, att jag hädar när jag säger: Jag är Guds son. ³⁷Om jag inte gör min faders gärningar skall ni inte tro på mig. ³⁸Men om jag gör de gärningarna, så tro åtminstone på dem, om ni nu inte kan tro på mig. Då skall ni fatta och förstå att Fadern är i mig och jag i Fadern."

Gud och mammon

²⁴Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre eller att hålla fast vid den ene och inte bry sig om den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.

Gör er inga bekymmer

²⁵Därför säger jag er: bekymra er inte för mat och dryck att leva av eller för kläder att sätta på kroppen. Är inte livet mer än födan och kroppen mer än kläderna? ²⁶Se på himlens fåglar, de sår inte, skördar inte och samlar inte i lador, men er himmelske fader föder dem. Är inte ni värda mycket mer än de? ²⁷Vem av er kan med sina bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd? ²⁸Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och spinner inte. ²⁹Men jag säger er: inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem. ³⁰Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset på ängen, som i dag finns till och i morgon stoppas i ugnen, skall han då inte ha kläder åt er, ni trossvaga? ³¹Gör er därför inga bekymmer, fråga inte: Vad skall vi äta? Vad skall vi dricka? Vad skall vi ta på oss? ³²Allt sådant jagar hedningarna efter. Men er himmelske fader vet att ni behöver allt detta. ³³Sök först hans rike och hans rättfärdighet, så skall ni få allt det andra också. ³⁴Gör er därför inga bekymmer för morgondagen. Den får själv bära sina bekymmer. Var dag har nog av sin egen plåga.

Att leva bekymmerslöst. Att leva i nuet. Det är den anpassningsvårighet texten aktualiserar. Också vi folkhemska kristna känner dagligen av den. Välståndet skulle (trodde man) hjälpa oss att stå väl med livet, välfärden att färdas väl, kanske bekymmersfritt. Ting och apparater skulle friställa människan till att odla sin själ, fritiden skulle göra henne fri 'Men vi råkade in i en djävulscirkel (skriver någon). Vi blev slavar under tingen som skulle betjäna oss, och slavar under tiden som skulle friställa oss.'

Homo consumens, den konsumerande människan, kallas hon numera. Hennes välståndsekvation ser ut som följande. Ting + ting + ting = överskott på varor. För

att konsumera dem krävs tid. Tid – tid – tid = underskott på tid. Och tid kan inte produceras. Alltsedan jorden började rotera kring sin axel är ett dygn ett dygn. I välfärdsstaten leder detta till efterfrågan på tid, maskinell och annan rationalisering av tid, jakt på tid, jakt på minuter, sekundjakt. För människans del: 'hinna-med-stressen'. Klockan har blivit vår viktigaste symbol, fickkalendern vår viktigaste bok.

'Tid är pengar', 1800-talets slogan har rotfäst sig till vårt samhällssystems grundlag: 'När inkomstnivån fortsätter att växa, ökar ju kraven på avkastningen i användningen av tid.' Tiden blir vår dyraste råvara. Sysslolösheten, lättjan den största synden enligt materialismens första bud. Pengar och tid ropar från alla håll: köp oss, använd oss, utnyttja oss. 'Kom ihåg att varje timme är värd 200 kronor^a för mig', är redan en klassisk replik (när företagsledarens hustru förebrådde sin man att han inte intresserade sig för familjen).

Att gå arbetslös, sysslös, inte vara effektiv varje minut 'tycks vara det svårast skuldbildande i vår tid', säger en psykiater. Djävulscirkeln bygger i spiral, den ekonomiska tillväxtspiralen: varor-pengar-tid-tid-varor-pengar ...

Dagarna före en resa till Mellersta Östern i våras råkade jag få se in i en typisk 'välfärdskonflikt', en sorts trafikstockning mellan ting och tid. Den kan här bara återges i lösryckta repliker:

Hon: Han har aldrig tid med mej eller barnen.

Han: Men du vet ju vilka avbetalningar vi har. Sommarstugan. Båten. Jag *måste* extraknäcka.

- Båten ska du ju sälja, säger du.

- Ja, vi var ute i den *en* gång förra sommaren.

- Jamen, då gjorde vi ju Italienresan. Man kan väl inte göra allt på en gång heller.

- Nej, tid saknas alltid. Den som kunde sälja tid – det vore tidernas affär!

- Och nu hade jag hoppats på den här sommaren. Och så går han och anmäler sig till en fortbildningskurs på tre veckor!

- Men kära du, ska jag komma nån vart i jobbet *måste* man följa med.

- Måste man verkligen? Har vi det inte bra nog? Här står det här hemmet – ett lyxhotell för nattgäster, brukar jag säga. Allt har vi, tusen ting. Men inte oss själva---

a) Troligen minst 10 gånger mer idag. Boken publicerad 1971!

Några dagar senare satt jag i ett arabiskt hem. Där fanns nästan ingenting. Några mattor, ett svenskt spritkök, en kaffeservis. Inga möbler. Jo. Hela rummet var möblerat med människor. Allt man ägde, levde för, 'konsumerade' var den mänskliga substansen. De hade bara sig själva.

Leenden flöt mellan alla, den kroppsliga kontakten mellan föräldrarna och de fem barnen var innerlig. De bildade en organism; också vi gäster kände oss inlemmade i den. Klockor fanns inga. Tid fanns i överflöd – 'morgondagen' flöt ihop med evigheten för dessa människor.

Under samma resa träffade vi en svenska inom Operation Mobilisation som sa: Efter en tid som nybliven kristen hemma i Sverige märkte jag att det var omöjligt att praktisera 'Guds ledning' eller tro på 'beredda gärningar' om dagen redan i förväg var inrutad i klockslag och fickkalendern fullskrivnen. Jag är här ett år för att bland annat avvänja mig från 'klocktyranniet'.

Carl Milles berättade för mig en gång att han på gravmonumentet i Washington försett änglarna med armbandsur. Poängen var denna: När de kommer upp till Gud frågar han dem: Vad är det där? Och de berättar om klockorna, att människan mäter tiden med dem. Tiden? svarar Gud – den gav jag dem inte, jag gav dem *livet*.

Till slut ett par högst personliga rekommendationer. För att 'hinna med' i en lugn andning och vara närvarande i det man gör, har jag lärt mig att inte tänka, handla eller göra någonting fortare än i det tempo som ett jämnlöpande oavbrutet bedjande tillåter. Det är ingen ansträngning. 'Jag skall leda dig där du går bedjande fram.' Kristus är den vertikala dimensionen: Här och Nu. Det som ligger före och efter Nuet avskärmas. I mitt liv som kristen har ingen 'teknisk detalj' varit av så stor 'nytta' som denna.

Det andra är nyckelordet: 'Att bruka världen (tingen) såsom brukade vi den icke.' Övning i det ordet ger distans, oberoende, till slut verklig frihet. Tingen blir vad de är: underordnade, förgängliga. Jag börjar möblera min tillvaro med 'de ting som icke synas, och som vara i evighet' .

¹¹Judarna sökte efter honom under högtiden och undrade var han fanns. ¹²Det pratades mycket om honom bland folket; några sade att han var en bra människa, andra att han vilseledde folket. ¹³Men ingen vågade tala öppet om honom av rädsla för judarna.

¹⁴När halva högtiden redan var förbi gick Jesus upp till templet och började undervisa. ¹⁵Judarna blev förvånade och sade: "Hur kan han som inte har studerat vara så lärd?" ¹⁶Jesus svarade: "Min lära är inte min, utan hans som har sänt mig. ¹⁷Om någon vill göra hans vilja skall han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.

Vi sitter i samtal om utvecklingsläran och livets mening. En forskare säger sig vara fascinerad av 'den fantastiska uppfinningen livet'. Men vad som förskräcker honom är människan – 'ett svagt nummer'.

Livets egen rikedom på ideer och uppfinningar är helt otrolig, menar han. Det går inte att förklara enbart med 'slump'. Många faktorer har samverkat till utvecklingen. Både förutseende styrning och naturligt urval, både trycket från det förgångna och dragningskraften från det kommande.

Och vidare: Hypotesen att 'människan är inbyggd i kosmos' låter trolig. Vad menas med det? Att livet redan från början, 'kanske redan i kolatomen' lade upp ett spår som uteslöt alla andra. Och det spåret ('den genetiska koden') förde fram till människan – utvecklingens mål. I människans sagolika organism har livets finaste uppfinningar samverkat. Man får känslan att livet här 'menat' något. Människans sinnesfunktioner, hennes hjärna – vilken osannolikt komplicerad maskin, som i sin tur producerar det för forskningen osannolikaste, oförklarligaste av allt: själva medvetandet.

Men (fortsätter han) från det ögonblick människan 'tar över' och själv skall styra livet från detta fantastiska instrumentbord, förstör hon ju nästan alltihop. Som att sätta en schimpans att köra bil. Där arbetar livet i årmiljarder på att finslipa sin slutprodukt – men vilken västgötaklimax den blir! Människans gudomligt

fina organism föds med varje barn. Men sen tar omedelbart eländet vid: ondska, sjukdom, vanvett, självförstörelse. En reducering till noll. Just som livet skulle få fram vad det 'menat' misslyckas det. Och då blir frågan desto smärtsammare: Vad var meningen med det hela? Ingenting alls? När det som det hela gick ut på blev en så omöjlig produkt ...

Det långa perspektivet alltså. Det kommer vi inte ifrån efter Darwin, med dithörande fråga: Vad är meningen med det hela? – människan inberäknad. Våra synfält är begränsade. Finns det en mening med det hela måste någon ha 'menat' den. En skapare. Inom hans synfält först kan ju 'det hela' bli överskådligt.

'Den som har sett mig, han har sett Fadern.' Betyder det att den som ser livet genom Kristus ser livet såsom Skaparen ser det? I dagens alla texter finns detta långa perspektiv, sådant det öppnar sig å. Kristus. I honom går dörrarna upp till alla tider, alla livsrum. Horisonterna genombryts. Också de bortersta. Är Han meningen med det hela? Ja, svarar Ef 1:10. Han är hela världsordningens 'sammanfattning'.

Hur är det möjligt att Gud i en Människa kan 'sammanfatta allt som finnes i himmelen och på jorden'? Svar: skapelsen kan aldrig bli större än en människa. Och lidandet aldrig större än en enda människas. Och Kärleken aldrig större än Guds lidande självoffer i en människas gestalt.

Låt oss uttrycka långperspektivet med en bild. I dag är nära nog varje hus på jorden upplyst med Edisons elektriska lampa. Men under arbetet på den, under utkastens och experimentens tid, stormade kritiken mot uppfinnaren. Dårskap, sa man. Vanvett! Vetenskapsmän 'bevisade' att lampan var 'omöjlig'. Men Edison gav inte upp den vision han sett från begynnelsen: 'Den lampa jag arbetar på skall en dag upplysa alla hem på jorden.' Skaparen av lampan var ensam om det långa perspektivet.

Detsamma gäller skaparen av världen. Vi ser endels. Och ropar: Vanvett! Han ser allt och säger: Detta är bara 'den första människan' (1 Kor 15:45-46)^a. En övergående historia, utkastet till människan. I min skaparblick finns hon i det långa perspektivet. 'Då nu barnen hade blivit delaktiga av kött och blod', står det – som om barnen (alla människor) alltid existerat! Det har de också: i Gudsckärleks ska-

^a ⁴⁵Och så står det skrivet: Den första människan, Adam, blev en varelse med liv. Men den siste Adam blev en ande som ger liv. ⁴⁶Det andliga kommer alltså inte först, utan det fysiska; därefter kommer det andliga.

partanke: Ef 1:4. Här i världen är 'barnen' iklädda kött och blod. Men det är ett genomgångsstadium. De är på väg. Och 'för Gud leva alla'.

Vi är satta hit för att orientera oss, för att välja vår eviga livsriktning mellan gott och ont, söka vår sanna Bild. På kort sikt kan detta experimentstadium ådraga livets uppfinnare mycken kritik. Men han har det långa perspektivet. Ingen blir färdig här. Inte ens Guds barn (1 Joh 3:2)^a. Därför väntar vi på att han som är 'hela sanningen' skall uppenbara sig. Därför suckar vi efter fullkomningen. Också skapelsen är en övergående historia. Det ingick i ritningarna (se dagens episteltext).

Människan – 'ett svagt nummer'? Ja, tills vidare. Men 'GUDS svaghet är starkare än människor'. Allt var förutsett. 'Vanvettet' med skapandet av människan är KÄRLEKENS vanvett. Världen är skapad av en Kärlek som 'före världens begynnelse' SÅG SIG SJÄLV SÅSOM KORSFÄST – ett offerlamm (1 Pet 1:19-20)^b. Inga mörka gåtor, inga orimligheter, inga absurda konstverk kan överbjuda den Dårskapen. Men den är KÄRLEKENS. Och det är det fullkomligt allförsonande med den. Den fullbordar världen med evig Mening. Tron vilar i det långa perspektivet, som från begynnelsen sett världen genom korsets nålsöga, för att på andra sidan detta, på uppståndelsesidan kunna utlova Skapelsens klimax: Nya himlar och en ny jord. Ty genom korset är det som kärleken 'tror allting, hoppas allting, uthärdar allting'.

^a ²Mina kära, nu är vi Guds barn, men det har ännu inte blivit uppenbart vad vi kommer att bli. Vi vet dock att när han uppenbarar sig kommer vi att bli lika honom, ty då får vi se honom sådan han är.

^b ¹⁹Nej, det var med blodet från ett lamm utan fel eller fläck, Kristi dyrbara blod. ²⁰Han var utsedd redan före världens skapelse men trädde fram först nu vid tidens slut, för er skull som tror.

¹⁶Låt därför ingen döma er för vad ni äter eller dricker eller hur ni iakttar högtider eller nymånar eller sabbater. ¹⁷Sådant är skuggan av det som skulle komma; själva kroppen är Kristus. ¹⁸Låt er inte berövas segern av dem som hänger sig åt självförnekelse och ängladyrkan och som fördjupar sig i sina syner. De blåser upp sig med sina fåfänga människotankar ¹⁹och håller sig inte till honom som är huvudet och som försörjer hela kroppen och binder ihop den med leder och senor, så att den växer som Gud vill.

²⁰Om ni med Kristus har dött bort från de kosmiska makterna, varför betar ni er då som om ni levde i världen och underkastar er påbud som: ²¹Låt bli! Smaka inte! Rör inte! ²²Det gäller ju saker som skall förbrukas och upplösas och är bara människors bud och läror, ²³låt vara att det kallas vishet eftersom det ser ut som fromhetsövningar, självförnekelse och späkningar, förakt för kroppens behov.

Livet är inte bara gåtfullt undflyende. Det är direkt obegripligt. I en blandning av undran, fruktan och nyfikenhet har människan sökt avlocka livet något av dess gåtfullhet. Hon har velat få tala med det. Men universum tiger, döden tiger, själens djupaste regioner tiger. Då har hon måst tala själv, tala tystnaden full med sina dikter om livet, sina myter, sina gudaberättelser, trossagor. Något hos livet självt har väl svarat mot dessa ofta storartade dikter. Men som bilder, 'Ord, liknelser är de skapelser av människans egen fantasi.

Denna mytbildning fortsätter på ett annat plan i modern tid. Vetenskapens världsbild är också ett slags dikt eller myt, bilder av världen skapade av fantasin. Naturligtvis svarar något hos 'verkligheten själv' mot forskarens beskrivningar av den. Men vad ljuset eller gravitationen eller livet är 'i sig själva' är frågor som forskaren inte ens kan ställa.

Också människans bild av sig själv är på sätt och vis diktad. Den växlar från kultur till kultur. Även varje enskild lever i något som en författare har kallat 'myten om mig själv'. Vad eller Vem är jag egentligen? Hur ser den verkliga bilden ut, den slutliga sanningen om mig, den innersta meningen i att jag finns till? Här

gäller Södergrans ord: 'ett människobarn drunknar i ändlösa dimmor och vet intet svar'. Men i nästa rad bekänner hon: 'Ett människobarn är ingenting annat än visshet.'

Hur blev den paradoxen möjlig? De två raderna står i hennes sköna bekännelsedikt till Kristus: 'min älskade med gnistrande krona'. Hennes bekännelse har samma ton av kosmiskt rotad visshet som apostelns: 'Vem skulle kunna skilja oss från Kristi kärlek. Ty jag är viss om ... (Rom 8:35-39)^a.

Är inte denna utmaning mot livets gåta alltför fantastisk? Att jag kan säga: Jag är viss. Jag vet vad livet betyder. Jag vet vad verkligheten är i sig själv. Jag behöver inte dikta den, behöver inga myter, gissningar, bilder: 'Verkligheten själv finnes hos Kristus.'

Antingen är detta höjden av inbillning, myternas myt eller också är det rätt och slätt sanningen, livets hemlighet uppenbarad.

Tro är det. Naturligtvis. Men tro med så stor visshet, underbyggd av Livets bevisliga självbekräftelser, att vid sidan av den det mesta verkar diktat. För mig har tron tre grundpelare av självbekräftande visshet. En av dem handlar vår text om. Bilden är denna: i GT, i 'lagen och profeterna' kan man läsa ut en 'skugga' – någon som själv är osynlig kastar sin skugga in i världen. Var då? I de bilder, ord, ordningar och profetior som bildar 'lagen och profeterna', GT.

När skuggans tid är 'fullbordad' träder 'kroppen själv' fram, som kastat skuggan. Och 'kroppen är Kristus', säger grundtexten. Någon står bakom hörnet, och i det starka solljuset kastar han sin skugga inom synhåll för oss. Om vi studerar den kan vi få en viss föreställning om hur denne 'någon' ser ut. Men plötsligt stiger han fram: Vi ser honom ansikte mot ansikte. Det blir delvis överraskande, chockerande: 'Den som har sett mig, han har sett Fadern.'

Det är den uppenbara överensstämmelsen mellan GT och NT, att de hänger ihop som skuggan med kroppen (eller som ritningen med det färdiga huset) som gör vissheten så stark. Allt i livet kan vara diktat, påhittat, och man 'drunknar i ändlösa dimmor och vet intet svar'. Men denna överensstämmelse kan omöjligen

a ³⁵Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd? ³⁶Det står ju skrivet: För din skull lider vi dödens kval dagen lång, vi har räknats som slaktfår. ³⁷Nej, över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. ³⁸Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, ³⁹varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.

vara påhittad, trickfilmad. Tvärtom är den verklighetsbestyrkande på ett i världshistorien fullständigt unikt sätt.

Någon kan resonera så här: GT:s Messiasbild (alltifrån Abraham och Moses till profeterna) är en fortlöpande myt, en önskedröm. Om jag då svarar: Men är det inte märkligt att den punkt för punkt bekräftar sig i NT:s Kristusbild, kan motargumentet bli: Jesus har nog levat, men Kristus-Messias-bilden, både i evangelierna och i breven, är just vad du säger 'trickfilmad', så att den 'ser ut' att sammanfalla, punkt för punkt, med GT:s förväntansmyt om Messias.

I så fall skulle myt ligga ovanpå myt, den ena kalkerad på den andra, 'skugga och kropp' gå upp i ett slags storartad komponerad dubbelmyt. – Var och en kan testa, ord mot ord, hur pass rimlig en sådan i detaljer hopsatt dubbelmyt är. För mig är den helt orimlig, en värdelös konstruktion. Skulle korsfästelsepsalmen 22 (bevisligen skriven århundraden innan romarna infört det straffet i Palestina) av judar och romare tillsammans 'arrangerats till historisk verklighet' i Jesu bevisliga avrättning på Golgata?

Men om vi tvingas förkasta vår egen myt om en sådan 'dubbelmyt', är GT:s 'skugga' och den i NT framträdande 'kroppen själv', Kristus, världshistoriens absolut märkligaste händelse: att Verkligheten – s j ä l v b e k r ä f t a n d e – genom bryter alla mytens dimmor. Och 'ett människobarn är ingenting annat än visshet'.

⁴Gläd er alltid i Herren. Än en gång vill jag säga: gläd er. ⁵Låt alla människor se hur fördragsamma ni är. Herren är nära. ⁶Gör er inga bekymmer, utan när ni åkallar och ber, tacka då Gud och låt honom få veta alla era önskingar. ⁷Då skall Guds frid, som är mera värd än allt vi tänker, ge era hjärtan och era tankar skydd i Kristus Jesus.

⁸Och så, mina bröder: det som är sant, det som är upphöjt, rätt och rent, det som är värt att älska och akta, allt som kallas dygd och allt som förtjänar beröm, ta fasta på allt detta.

'Varen alltid glada', skriver aposteln. Den praktiska summan av evangeliet! För evangelium betyder ju 'glatt budskap'.

Någon frågade mig: Skulle du kunna säga att du som kristen alltid är glad?

Jag svarade: Det tror jag, om därmed menas en glädje på djupet. Inte ytglädjen, för den växlar. Men djupglädjen, den varar.

Men (kom invändningen) du måste väl ändå uppleva besvikelser och misslyckanden och sorger och annat sådant, som illa stämmer med glädjen, andras lidanden till exempel. Och världens nöd.

Självfallet. Och det som kanske är ännu värre: att jag dagligen gör det som är ont, att jag syndar, lider nederlag. Ändå är det fel formulerat, att detta inte stämmer med glädjen. För den glädje jag talar om är ingen anpassning. Tvärtom. Djupglädjen kan inte rubbas av alla de bedrävelser vi räknat upp, i all synnerhet som denna djupglädje är den enda fruktbara attityden att möta synden och sorgen och nöden med.

Du menar att du ändå kan vara glad?

Det behövs inget 'ändå'. Jag är glad. – För att ta en enkel liknelse: tänk på kroppen och blodomloppet. Kroppen kan vara underkastad de mest brutala växlingar, den kan rådbåkas av köld och hetta, smärta, febrar, kramper. Men blodomloppet är mitt i allt detta konstant. Så länge hjärtat driver blodet i dess bana har kroppen sin livskälla intakt.

Bilden är kanske ofullständig, men pekar åt rätt håll. Det är inte med växlingarna som min glädje går upp och ner. Om jag i dag lyckas i min uppgift eller inte. Sådant växlar. Om jag i dag får glada nyheter eller sorgliga. Om jag i dag möter goda erfarenheter eller onda. Sådant växlar. Eller om jag, när kvällen kommer, kan se tillbaka på moraliska segrar eller nederlag, uppskattning eller kritik. Sådant berör ytan.

Vad som rör sig på djupet och i verkligheten är Jesu närvaro i allt detta – att han hela tiden finns där som min enda konstanta verklighet, i vilken allt detta sker, i vilken allt detta föränderliga upplevs av mig, det ena såväl som det andra, mörkt som ljust. Hans gränslösa trofasthet i min trolöshet. Att jag inte har någon annan identitet att falla tillbaka på – att stiga upp i om morgonen, att gå till sängs i om kvällen, att arbeta i under dagen, att tänka och tala i, att glädjas och sörja i, ängslas och vara modig i, att vila i under natten.

Detta är Glädjen, detta kan inte beskrivas med andra ord. Ordet glädje blir identiskt med ordet liv: 'Glädjen eder alltid i Herren, åter vill jag säga: Glädjen eder.' Det var en man, i fängelsebojor som skrev det, i väntan på en nästan säker dödsdom. Strax innan detta 'Glädjen eder' hade han skrivit: 'Att leva det är för mig Kristus.' Slår vi ihop de två satserna får vi återigen samma slutsomma: att leva i Kristus är konstant Glädje.

Det var också Jesu slutsomma i avskedstalet sista natten. 'Detta har jag talat till eder, för att min glädje skall bo i eder, och för att eder glädje skall bli fullkomlig.' Fullkomlig glädje – trots vad han nyss förutsagt: 'i världen lider ni betryck'. Ändå: fullkomlig glädje. Och nu upplevde Paulus det infriade löftet om denna glädje, mitt i det betryck som en fängelsesituation måste vara: 'Såsom bedrövade, dock alltid glada.'

På samma sätt med oss. Vi ligger dagligen i bojor, i väntan på en dödsdom, bildligt talat. Men vi låtsas inte om det, därför att vi lever i Kristus. Exempel: Jag är trolös. Jag förgår mig. Och glädjen är rubbad. Jag är bedrövad. Men bara på ytan. I djupläget har ingenting förändrats. För där är Han, som, 'om också vi är trolösa, står fast vid sitt ord'. Om jag omedelbart vänder mig till honom och bekänner – och han är ju inneboende i mig, så steget är inte långt – så renar han mig omedelbart. Man kunde ju tala om blyxtförlåtelse. Det onda jag tänkt eller gjort är med ens utplånat i hans kärlek, är glömt, som om det aldrig varit där. Inte ens skuggan av

det behöver förfölja mig. Ty 'Han är (till hela sin uppståndna person) försoningen för våra synder.'

Det är som att ha råkat in i en smal skugga. På bägge sidor om skuggan lyser solen oförändrat stark. Jag tar bara ett steg och är åter ute i det fulla ljuset, som om ingenting hänt. 'Om vi vandrar i ljuset, såsom han är i ljuset, så har vi gemenskap med varandra, och Jesu hans Sons blod renar oss från all synd.'

Eller jag möter andra svårigheter, motgångar, prestigeförluster, misslyckanden, alla dessa knivskarpa skuggor vi dagligen råkar in i. Glädjen stryps, jag blir bedrövad. Ja, på ytan. Men inte i djupläget, för där är Han. 'Såsom bedrövad, dock alltid glad.'

Detta är djupglädjen som ingen kan ta ifrån mig. Lika lite som någon kan ta ifrån mig solen på himlen. Jag äger inte glädjen, men Glädjen äger mig.

¹⁸Jag menar att våra lidanden i denna tid ingenting betyder mot den härlighet som skall uppenbaras och bli vår. ¹⁹Ty skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras. ²⁰Allt skapat har lagts under tomhetens välde, inte av egen vilja utan på grund av honom som vållade det, men med hopp om ²¹att också skapelsen skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas.

²²Vi vet att hela skapelsen ännu ropar som i födslovåndor. ²³Och till och med vi, som har fått Anden som en första gåva, också vi ropar i vår väntan på att Gud skall göra oss till söner och befria vår kropp.

Jag krattar löv. Rakar förgängelse i stora högar. Och det duggregnar; löven klistrar vid räfsan.

Jag krattar löv. Samma löv som i våras fyllde trädgården med utrop av grönt. Då solen drog sitt skapande ljus genom alla grässtrån och gräsmattan packade upp: krokus, maskrosor, tulpaner. Grodorna klockade i dammen, och kabbelekans stjärnbild stod tät i dyn. Bofinken bombarderade oss med sin formel: Jag sjunger, alltså är jag till.

Nu rakar jag den väldiga lövbrusande sommaren i en stor tyst melankolisk hög. Min ende kontrollant är rödhaken. Ur två små svarta glöd till ögon övervakar han arbetet. Men i alla träd har pumpverket stannat. Livet sluter sig.

Lövens berättelse är ingen banal historia. Det är årets gröna roman med många och starka kapitel. Språnget i maj, lövsprånget, den fantastiska spelöppningen, knopparnas fyrverkeri i den stora boken vid dammen, medan fågelsången stod på vid gavel och bäckdalen badade i vitsippssnö. Hela jorden navigerade upp i skapelsevinden, med lövverken till segel.

Ur så gott som ingenting är det kommet. Av några smådelar luft och vatten formar sig lövet under solstrålningens flöde av ljuskvanta. Kloroplasten kallas det gröna laboratorium, där förvandlingen sker. Solen biter sig fast i saven och koldioxid och seglar i väg med dem i växandets molekylära riktning; då skummar

trädet över av grönt liv. Då bolmar lövskogarna. Och sommaren har fått en kropp att vara till i, att andas och brusa i. Fem månader av året lever vi under lövets milda och susande luftstreck.

Sen kommer hösten. Bladfallen virvlar. Röda som blod och eld. I förgängligheter av lysande guld. Tills höstregnen spikar dem vid marken och löven klistrar vid våra stövlar när vi skyfflar dem i stora sorgsna högar och kör bort dem till förmultning och icke-vara. Icke-vara? Varje molekyll går åter in i kretsloppet! Inga förgängligheter bryter livets cirkel. Och i alla träd har redan myriader av bladknoppar knutit sig kring framtiden. Våren sover i trädgården. Träden står minerade hela vintern med världens explosivaste ämne.

Jag krattar löv, löv och åter löv. Men stark som kärleken står livet i alla träd. Livet står inskrivet i lövets handflata. Den liknar Guds, som en skuggbild. Den försöker att inte dö. Den vinkar farväl – på återseende i nya löv.

Det är nermörkt när jag ställer räfsan ifrån mig. Frost till natten, lovar rapporten. Plötsligt är himlen rensopad från moln och Vintergatans gnistström påkopplad i mörkret. Stjärnbilden Svanen sträcker ut sig i sin fulla längd över västerhimlen.

Och frost blev det under natten, stark dagg och frost. Och när morgonen i solens lysande lekamen står upp från den döda hösten, tändes det vissnande gräset på nytt. Boken har fått rimfrostlöv. Världen går i vitt. Man andas lättare och friskare.

Nere på fjorden, en blålimmad spegel för holmarna, finner jag sångsvanarna denna morgon. Närmare ett hundratal tecknar de sina sovande blommor på vattnet.

Långt i fjärran på de sibiriska myrarna, har de utfört sitt dagsverke under sommaren. Tidigt i våras låg de ännu här vid samma strand. Isranden klingade av svansång. En marsdag lyfte de. Målmedvetet gick de in i sina banor, slog en väldig ögla kring polcirkeln, forcerade driftvallen, parning, häckning och ruvning högt uppe i norr. För att nu åter gå ner på samma vatten, slutande sin årliga cirkel i samma västkustvik.

Som en fors har livet brusat och strömmat genom deras motståndskraftiga kroppar, stillastående i sin eviga svanidentitet. Nu har de dalat på vattnet, utpumpade keruber, med huvud och näbbar nerborrade i vingarna.

Och jag tänker: I sångsvanens bana, Sibirien tur och retur, i stjärnbilden Svanens cirkumpolära bana, i lövets årliga cykel, i skalbaggnas, skogsmusens och

igelkottens omlopp, har livet, ständigt roterande bing sig själv, åter kommit till slutet. Det vill säga början. Med andra ord det har slutit sig, det vill säga beslutit sig för att gå ännu ett varv. Att övervintra. Överleva. Dess tecken är O.

Det härmar det eviga livet. Det befinner sig ett eller ett par trappsteg under det. Men det 'sträcker sig på tå (säger Paulus) av längtan efter Guds barns uppenbarelse'. Skapelsen har löfte om en frigörelse ur förgängelsen. Den lever på en förhoppning att dess otaliga cirklar och kretslopp plötsligt en dag skall börja stiga och brusa upp i en svindlande spiral, som med ett enda ryck försätter skapelsen i det gudomliga livets svängningar, de nya himlarnas och den nya jordens lovsång av bokar och solar, rödhakar och sångsvanar, skalbaggar och skogsmöss.

Jag krattar löv på en förhoppning.

⁴Han [Jesus] måste ta vägen genom Samarien ⁵och kom där till en stad som hette Sykar, inte långt från den mark som Jakob gav sin son Josef. ⁶Där fanns Jakobs källa. Jesus, som var trött efter vandringen, satte sig ner vid källan. Det var mitt på dagen.

⁷En samarisk kvinna kom för att hämta vatten. Jesus sade till henne: "Ge mig något att dricka." ⁸Lärjungarna hade nämligen gått bort till staden för att köpa mat. ⁹Samariskan sade: "Hur kan du, som är jude, be mig om vatten? Jag är ju en samarisk kvinna." (Judarna vill inte ha något med samarierna att göra.) ¹⁰Jesus svarade henne: "Om du visste vad Gud har att ge och vem det är som säger till dig: Ge mig något att dricka, då skulle du ha bett honom, och han skulle ha gett dig levande vatten." ¹¹Kvinnan sade: "Herre, du har inget att hämta upp det med och brunnen är djup. Varifrån tar du då det levande vattnet? ¹²Skulle du vara större än vår fader Jakob som gav oss brunnen och själv drack ur den, liksom hans söner och hans boskap?" ¹³Jesus svarade: "Den som dricker av det här vattnet blir törstig igen. ¹⁴Men den som dricker av det vatten jag ger honom blir aldrig mer törstig. Det vatten jag ger blir en källa i honom, med ett flöde som ger evigt liv." ¹⁵Kvinnan sade till honom: "Herre, ge mig det vattnet, så att jag aldrig blir törstig och behöver gå hit efter vatten."

¹⁶Jesus sade: "Gå och hämta din man." ¹⁷Kvinnan svarade: "Jag har ingen man." Jesus sade: "Du har rätt när du säger att du inte har någon man. ¹⁸Fem män har du haft, och den du nu har är inte din man. Där talade du sanning." ¹⁹Kvinnan sade: "Herre, jag ser att du är en profet. ²⁰Våra fäder har tillbett Gud på det här berget, men ni säger att platsen där man skall tillbe honom finns i Jerusalem." ²¹Jesus svarade: "Tro mig, kvinna, den tid kommer då det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni skall tillbe Fadern. ²²Ni tillber det som ni inte känner till. Vi tillber det vi känner till, eftersom frälsningen kommer från judarna. ²³Men den tid kommer, ja, den är redan här, då alla sanna gudstillbedjare skall tillbe Fadern i ande och sanning. Ty så vill Fadern att man skall tillbe honom. ²⁴Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning." ²⁵Kvinnan sade: "Jag vet att Messias kommer" (alltså den Smorde) "och när han kommer skall han låta oss veta allt." ²⁶Jesus sade till henne: "Det är jag, den som talar till dig."

Jesus passerar, på väg genom Samarien, staden Sykar. I dess utkant finns en gammal brunn. Där slår han sig ner. Då kommer en kvinna för att hämta vatten. Jesus ber henne: 'Ge mig litet att dricka.' Kvinnan blir förvånad: 'Hur kan du som är jude, be mig, en samaritisk kvinna, om något att dricka?' (Frågan får ses mot bakgrunden av ett månghundraårigt hat mellan judar och samariter.)

Redan detta att en judisk profet tilltalar henne, ja, ber henne om något, var enligt den socialt-religiösa konventionen fullständigt otänkbart. Men på ett ögonblick har han lyft upp henne ur hennes medfödda underläge och gjort henne till sin jämlike. Hans blotta tilltal gör henne yr av häpnad, hon vet knappt vad hon svarar, skämtsamt-ironiskt: 'Du har ju ingenting att hämta upp det med.'

'Ge mig något att dricka.' Fem små ord som i ett nu befriar henne ur ett mångtusenårigt underläge, som kvinna, som samarit. Hennes öra svävar upp till hans mun i lyssnande förundran: 'Om du bad mig, skulle jag ge dig levande vatten.' För en profet av judisk konfession var hon ju annars helt osynlig, mindre än ingenting. Men denne judiske man stiger ut ur 'juden' och kallar henne fram ur 'den samaritiska kvinnan'. Ett under nästan lika stort som om han kallat fram någon från de döda, så dödligt inestängda som judar och samariter var i sina konventioner.

Med ett tilltal om fem ord är där varken jude eller samarit, varken man eller kvinna. Vem är där? Bilden är inte färdig ännu. Skapelse pågår. Jesus fortsätter att trycka ut skiljeväggarna mellan dem, ord för ord krossas de: samariternas Gerissimfromhet, judarnas Jerusalemsfromhet: varken det ena eller det andra, varken from eller frommare.

Till slut ställer han henne befriad på ett osynligt berg i ett osynligt Jerusalem, som varken går att lokalisera eller begränsa: 'Men den tid kommer, ja den är redan inne, då det varken är på detta berg eller i Jerusalem som sanna tillbedjare skola tillbedja Fadern.'

'Fem män har du haft, men den du nu har är icke din man.' Men aldrig har en man fäst blicken på henne och tilltalat henne såsom denne judiske profet. I lycklig förtvivlan försöker hon nå fram till den bild av henne som han redan tycks se och momentant lyft henne upp till genom sitt gränslösa förtroende att delge henne sina innersta profethemligheter. Hon hisnar.

Kräver han då inte av denna äktenskapsbryterska den minsta moraliska eller religiösa kvalificering för den gåva han ville ge henne? Han kräver ingenting. Tvärtom. Han flödar över. Och han bjuder henne som hon går och står, talar och

förråder sig, att dricka sig otörstig ur samma 'grundvattenkälla' (som textens ord betyder) som han själv flödar över av.

Och plötsligt lossnar ett ord ur hennes undermedvetna, ett profetiskt resonansord, en möjlig motsvarighet till 'levande vatten': 'Jag vet att *Messias* skall komma, han som också kallas Kristus, och när han kommer, skall han förkunna oss allt.' När svaret på denna förmodan blir en bekräftelse, när ord och verklighet går in i varandra som bilden i fixeringsbilden: 'JAG, som talar med dig, ÄR den du nu 'nämnde' – då händer det! Den fullkomliga frigörelsen!

'Kvinnan lät krukans stå och gick in i staden', för att vittna om vad som hänt med henne vid brunnen.

Kvinnan lät krukans stå. Lät sin hittillsvarande verklighet stå. Stannade alla förlopp i sitt liv, ord, vanor, minnen. Som man stannar alla klockor. Lät sitt liv stå i det förflutna: det var bara förflutet, alltid förflutet, i ständiga omtagningar, repri-ser, cirklar: 'fem män har du haft ...'

Hon hör sitt hjärta dunka ända ner i fotsulorna – det är hjärtat som springer med henne. Hon är utom sig av budbärarinnans glädje. Hon skyndar mot staden ... Medan krukans står orörlig kvar i det förflutna, minnet av en kvinna som kom till brunnen för att hämta vatten till hushållet. Det var då. Och skall alltid förbli då ... Men nu! Nu är hennes fötter och tankar och pulsar på väg in i en ny tid, en ny tidsålder – *Messias*, det måste vara Han ...

Vansinne alltsammans? Men hon kan inte annat! Vill inte annat än berätta, vittna, rycka folk i manteln: Kom och se! – I varje gathörn ska pekfingerar skjuta ut. De är riktade, orden är riktade: Se på henne, fem mäns kvinna, vad går det åt henne? – Men orden träffar henne inte. Pekfingerarna pekar fel. Hon är inte där dit de pekar. Hon är någon annanstans. Var är hon? I Hans tilltal. I gömstället av Hans blick. I den rör hon sig fri, orädd, osårbar, trots att Han genomskådat henne. Eller kanske just därför: Hans blick flödar över av kärlek som hon aldrig mött hos en man. Den begär henne inte, den gör henne fri. Hon själv flödar över – 'det måste vara HAN!' ...

Medan krukans står kvar. I det förgångna. Se, något nytt har kommit. Kom och se!

⁴⁶Han kom alltså tillbaka till Kana i Galileen, där han hade gjort vattnet till vin. En man i kunglig tjänst hade en son som låg sjuk i Kafarnaum. ⁴⁷När han fick höra att Jesus hade lämnat Judeen och var i Galileen, sökte han upp honom och bad honom komma ner till Kafarnaum och bota hans son, som låg för döden. ⁴⁸Jesus sade till honom: "Om ni inte får se tecken och under, så tror ni inte." ⁴⁹Ämbetsmannen sade: "Herre, kom innan mitt barn dör." ⁵⁰Jesus svarade: "Gå hem, din son lever." Mannen trodde på vad Jesus sade och gick. ⁵¹När han ännu var på väg hem möttes han av sina tjänare, som talade om för honom att pojken levde. ⁵²Han frågade då vid vilken tid på dagen han hade blivit bättre, och de svarade: "I går vid sjunde timmen lämnade febern honom." ⁵³Då förstod fadern att det hade hänt just när Jesus sade till honom: "Din son lever", och han kom till tro liksom alla i hans hus.

I sin fåordiga rätlinjighet, sin karaktär av ett trons böjningsmönster, är dagens text en av kyrkoårets lärorikaste.

Vad är Gud för tron? Vad är tron för människan? Människan är skapad till 'Guds avbild'. Vad betyder det? Kristna tänkare har genom tiderna konstruerat modeller för tron, ibland ganska utspekulerade. I historien om den romerske mannens vandring från Kapernaum upp till Kana finns de alla förenklade till en mycket praktisk modell, i vilken Gud, människan och hennes tro blir nästan övertydligt klara.

Mannen i texten tillhör, som vi alla, den värld som är, en synlig, handgriplig, av naturlagar begränsad värld. Den har sina möjligheters gränser, som vi inte kan överskrida. Mannen upplever dem i sonens sjukdom tm döds. Men då börjar han sin märkliga vandring upp till Kana. I Kana vistas Jesus, har han hört, och har där utfört vinundret på ett bröllop. Ännu diffust och trevande tänker mannen: Denne Jesus som gör vatten till vin, gör kanske sjukdom till hälsa, död till liv.

Därmed har han överskridit gränsen för det mänskligt möjliga, men finner, inte utan hjärtklappning, att människan kan få fotfäste även utanför den. Som om det var vägat för henne även där. Och så går mannen på vägen som är (mil efter

mil till Kana) och samtidigt på vägen som icke-är, mänskligt sett, vägen som Skaparen byggt i det osynliga åt människan, där de möts i tro och förtroende: där Gud skapar när människan ber och bejakar. Ännu är det dunkelt för mannen. Men 'han trevar i det osynliga och ser som i dimma den dödssjuka sonen skapad på nytt till hälsa ...

Den vägen är snart två tusen år gammal. Abraham var stigfinnaren, som trampade upp den, som började gå den 'utan att han visste vart han skulle komma'. Till landet som ännu icke är, landet som Gud och han gemensamt skulle skapa. Trons Kanan. Vägen till Kana för mannen från Kapernaum ligger i samma riktning, i riktning Honom 'som kallar på de ting som ioke äro till, likasom vore de redan till'.

Och där ser vi början till likheten med Gud. Möjligheterna till samarbete och samexistens mellan Skaparen och hans avbild. Parallellen är tydlig: Skaparen kallar på de ting som icke äro tilllikasom vore de till. Det är hans skaparmodell. Människans trosmodell liknar den: är en 'övertygelse om ting som icke synas' – liksom syntes de redan. Sonen 'ligger för döden', men fadern trevar i den Rymd av Intet, där Gud skapar. Inne i trosdimman ser han det orimliga: sonen reser sig upp och blir skapad på nytt. Människan trevar i Guds skaparrymd. När deras rörelser möts och sammanstrålar, sker det.

Ännu har mannen inte funnit den mötespunkten. Men då han i sin dimmiga försökstro lagt fram sin bön om hälsa för sonen, frinner han den. Var? I ett ord av Jesus. En klippa skjuts in under hans fötter, det löftet: 'Din son får leva.' En klippa i det omöjligas rymd. 'Då trodde mannen det ord som Jesus sade till honom.'

Detta är trons hemligaste punkt: Gud delar sitt skapande ord med människan. De halverar det. Gud lovar människan någonting i sitt ord. Men det är Guds ord, Guds skaparkraft ligger hoprullad i det, fast ännu outlöst. Det är ett Varde i väntan. På vad? Att få 'kalla på de ting som icke äro till'. När då? När människan lagt sitt ja i Guds Varde. När människan sagt sitt amen, 'ske mig såsom du har sagt'. Då utlöses skaparkraften i ordet. Och det sker.

Med ett så gränslöst förtroende (också en form av tro) har Gud överlämnat sitt skapande Ord åt människan. Däri är hon hans avbild. Förloppen är parallella, det skapande och det bejakande, båda är delar i samma skaparakt: 'han kallar på de ting som ioke äro till, likasom vore de redan till' – men först på människans fria samtycke till det, hennes tro, hennes övertygelse om ting som ännu icke sy-

nas, likasom syntes de redan. 'Och då trodde mannen det ord som Jesus sade till honom.'

Medan mannen vandrar tillbaka hem med blicken fylld av det ännu osynliga 'din son får leva', utlöser han och påskyndar Jesu Ord, så detta hinner före honom till Kapernaum och möter honom på hemvägen i tjänarnas rapport:

'Din son kommer att leva'. Det som icke fanns, finns, det som icke syntes, syns: 'Om du trodde skulle du få se Guds härlighet.'

Om någon frågar vem Gud är och vad trons människa är, kan ingen situation säga det tydligare. Gud bereder och lovar i sitt ord, ett tillbakahållet Varde, 'vad ingen människas hjärta kunnat tänka', omöjliga ting, gudomliga ting. Detta ord skjuter han som en klippa in under människans fötter och säger: Ställ dig på den, stå fast på mitt Varde. För det minsta lilla tryck av ett Ja från dig, utlöses det explosiva skaparordet och 'det sker dig såsom du tror'. Jag lovar, du bejakar löftet, och jag skapar därefter.

Käre vän, läs denna text innantill om och om igen. Den är ett trons böjningsmönster. Den är tillämplig i alla situationer. Guds löften, om förlåtelse, om glädje, frid, ljus, evigt liv, hjälp i nöden, hopp inför döden, ja, 'Guds löften så många de är har i Kristus fått sitt ja; så får de också genom honom sitt 'amen', på det att Gud må bli ärad genom oss'. Sätt fötterna på vilket löfte som helst. Ordet tyoks sväva i rena intet, i omöjligheten. Men vare sig du träder försiktigt på klippan eller hoppar i glädjesprång på den, utlöses löftet. Det 'sker dig, såsom du tror'.

²³Därför är det med himmelriket som när en kung ville ha redovisning av sina tjänare. ²⁴När han började granskningen förde man in en som var skyldig honom tio tusen talenter. ²⁵Eftersom han inte kunde betala befallde hans herre att han skulle säljas tillsammans med sin hustru och sina barn och allt han ägde, så att skulden kunde betalas. ²⁶Tjänaren kastade sig ner och bönföll honom: 'Ge mig tid, så skall jag betala alltsammans.' ²⁷Då kände hans herre medlidande med honom och lät honom gå och efterskänkte hans skuld. ²⁸Men när tjänaren gick därifrån mötte han en annan tjänare, som var skyldig honom hundra denarer. Han grep honom om strupen och sade: 'Betala tillbaka vad du är skyldig!' ²⁹Den andre kastade sig ner och bad honom: 'Ge mig tid, så skall jag betala.' ³⁰Men han ville inte utan gick därifrån och lät sätta honom i fängelse tills skulden var betald. ³¹När de andra tjänarna såg vad som hände tog de mycket illa vid sig och talade om alltsammans för sin herre. ³²Då kallade denne till sig tjänaren och sade: 'Din usling, jag efterskänkte hela din skuld när du bad mig om det. ³³Borde du inte ha varit lika barmhärtig mot din kamrat som jag mot dig?' ³⁴Och i sin vrede lät hans herre bödelsdrängarna ta hand om honom tills hela skulden var betald. ³⁵Så skall min himmelske fader göra med var och en av er som inte av uppriktigt hjärta förlåter sin broder."

En nittonåring och jag diskuterade skuldfrågans olika sidor. Här ett försök till sammanfattning.

- Jag begriper inte ett jota av vad 'skuld inför Gud' är, syndabekännelsen i kyrkan och sånt. Skuld är för mig vad vi är skyldiga de utsugna folken, de rasförtryckta osv. Vi stäl ju, vi är stortjuvar. Vi bara samlar på oss av naturens rikedomar. Som om de fattiga var skyldiga de rika. Tänk om världens råvaror fick cirkulera i jämn fördelning. Så det blev jämvikt. Nu blockerar vi den cirkulationen. Vi i de rika länderna sitter som en dödlig propp' i mänsklighetens kropp. Det är för mig skulden. Och mitt lilla bidrag till avbetalning på den är min beaktelse till den revolutionära iden. Redan att bekänna sig till den skyldiga parten är en lättnad för samvetet.

- Vad är 'den dödliga proppen' sa du?

- Vi själva! Du och jag -

- Hur ska den upplösas menar du?

- Det finns väl bara ett svar eller hur? Att vi betalar vad vi är skyldiga. Att vi ger upp vår lyxstandard, vår utsugningspolitik. Slutar stjäla från andra. Slutar med att 'proppa till', som jag säger. Jag har det uttrycket från vad jag läste om syret i luften, att våra kemiska gifter som inte kan gå upp i naturens kretslopp sitter som en växande 'dödlig propp' i det. Blockerar livet, kan man säga.

- Jag är helt med på ditt resonemang. Men vad tror du det är som säger dig att vi är skyldiga?

Förmodligen bryter vi mot livets enkla lagar. Jämvikten, jämlikheten. De är väl självklara.

- Om jag får låna din bild av 'blockeringen' är det exakt vad jag som kristen menar med skulden mot Gud.

- Varför ska du envisas med att blanda in Gud i det här?

- Därför att vi måste få ordning på skuldfrågan, som har två sidor. Det du kallar 'livets enkla lagar' är minst av allt 'självklara'. Men de har blivit fullkomligt synliga och självklara i Kristus. Du talar om 'cirkulationen'. Det innersta kretsloppet i den är Kärleken. Kärleken söker icke sitt, vill inte samla på sig, som du säger, inte bevara sitt liv. Den vill 'jämvikten'. Men min egoistiska jagpolitik – jag och mitt – bryter kärlekens kretslopp, blir en 'blockering' av livet. Jag 'proppar till' det med mitt JAG. Det är skulden. Hela jag är skyldig. Jag är skyldig Livet (Gud) mig själv – som du säger. Men Gud är för mig inte en revolutionär ide, en lag bara. Han är den levande Fordringsägaren, som efterskänker mig min stora livsskuld på 10 000 pund.

- 10 000 pund?

- Ja, det står så i en liknelse av Jesus. Det är en jättesumma, i dagens penningvärde bortåt 50 milj svenska kronor. Den 'proppen' – skulden – tar Gud bort.

- Hur då? Trollar han bort den? Och förresten är det en lösning att ta bort skulden?

- Han trollar inte. Han förlåter mig så jag blir fri.

- Fri från skyldighet mot andra också?

- Han är förlåtelsen för mina synder. Han tar bort proppen, som är mitt själviska JAG. Och sätter in en ny människa på försök. Han sätter in Kristus i mitt liv dag för dag. Han sätter in Kärleken. Så cirkulationen återställs. Det friska livet.

Och så får jag så stora tillgångar att jag har råd att efterskänka andra vad jag finner de är skyldiga mig – 100 silverpenningar, sägs det i samma liknelse.

Det är en struntsomma på 75 kr. Men jag får råd att efterskänka den sju gånger sju gånger om så behövs – för nu är jag rik i Kristus.

- Men allt det där tyoks vara en privatsak mellan dig och Gud. Hur står det i förhållande till den skuld vi har mot de andra, de utsugna folken, de förtryckta, de hungrande -

- Du behöver inte gå så långt. Runt omkring dig finns kärlekshungrande, psykiskt förtryckta, känslomässigt utsugna. Till att börja med får jag se vad jag är skyldig dem. Men livets lagar är andliga naturlagar. Om jag blockerar förhållandet till min medmänniska, inte kan förlåta, bara kräva ut, inte ge, då kan jag heller inte ta emot Guds förlåtelse och bli fri till att släppa igenom Kärleken. Då är jag låst, i min egoism, i min skuld. Därför är det som du säger ett enda enkelt kretslopp. Kärleken går ut från Gud, förlåtande genom oss ut till andra och tillbaka till Gud. Blockeringen är vår skuld, och den är lika stor som vi själva. Då vi får förlåtelse betyder det att Kärleken kan cirkulera fritt genom oss igen – ut till andra. Guds förlåtelse av oss och vår förlåtelse av andra ingår i samma slutna förlopp – öppet mot alla. För sen är jag inte skyldig någon något – utom kärlek, säger bibeln. Och det är allt!

Det är den radikalaste revolutionen i en människas liv.

Paulus som föredöme

¹⁷Ta mig till föredöme allesammans, och se på dem som lever efter det exempel vi har gett er. ¹⁸Många – jag har ofta sagt det och säger det nu med tårar – är fiender till Kristi kors, ¹⁹de lever så att de slutar i fördärvet, deras gud är buken och sin ära får de genom könet, dessa som bara tänker på det jordiska. ²⁰Vårt hemland är himlen, och därifrån väntar vi också den som skall rädda oss, herren Jesus Kristus. ²¹Han skall förvandla den kropp vi har i vår ringhet så att den blir lik den kropp han har i sin härlighet, ty han har kraft att lägga allt under sig. ⁴¹Stå därför fasta i Herren, mina kära bröder som jag älskar och längtar efter, ni som är min glädje och min segerkrans.

Av alla svängningar och vågrörelser, som varje ögonblick genombrusar vår värld, är det blott en biljondel, sägs det, som våra sinnen fångar in. Nyligen såg vi ett exempel i TV; den infraröda strålningen, som omger våra kroppar som en aura, kan inte vårt öga uppfatta, men den kan fotograferas. Vi rör oss alltid inom två fält av den fysiska världen, det synliga och det osynliga. Det osynliga är avgjort det största.

Jag minns besöket hos en familj där mannen i hemmet är född blind. Han lever i fullständigt mörker. Men genom språket och de övriga sinnen har han sina föreställningar om den för honom' osynliga världen'.

Vi satt i trädgården en sommarmorgon och samtalade. Daggen i gräset, dofterna, vindens rörelser i träden var han säkert känsligare för än jag. Men rymden, den svindelblå och solen, ljuset som skummade i grönskan, hade han endast osäkra föreställningar om.

- Vad solen värmer gott, säger han.

Och jag tänkte: Hur föreställer han sig att solen ser ut. En ljuslåga kan han kupa sina händer omkring. Men solen ...

- Där är hon, min goda ängel, utbrister han plötsligt.

Han hade före mig hört på stegen att det var hans i bokstavligaste mening livsledsagerska som kom på grusgången.

Då slog det mig nästan som en uppenbarelse, en röst viskade inom mig: Begrunda vad du ser här. Alldeles så lever du själv i den osynliga andliga världen. Den blindfödde kan inte se himlen men tror dina ord att den är svindlande hög och blå, och att solen är en ofantlig ljuslåga. Han rör sig bokstavligen bland 'ting som icke synas'. Så lever också du och rör dig bland ting som icke synas. Guds ord beskriver dem för dig i bilder och liknelser.

Och då jag satt där och såg den blinde av sin 'goda ängel' ledas in i huset, fick jag den starka vissheten att situationen var en bild av min egen som troende, fast ett steg längre in i 'osynligheten'.

'Här nere i mörkret': så beskriver aposteln vår situation i världen. Nog för att tingen lyste denna morgon, världen stod lysande klar i mina fem sinnen, mina tankar och ord var iklara. Men denna sinnestydliga värld var ändå blott en biljondel av den VERKLIGHET jag levde och rörde mig i: Kristi strålande kosmos, det livsrum i ande och sanning om vilket han säger att han 'går bort för att bereda det' åt oss (Joh 14:3)^a.

Genom att vara lem i Kristi kropp, en' levande sten i hans nya tempelrum, är jag 'satt med Kristus i den himmelska världen', försäkrar aposteln. Ja, instämmer Hebreerbrevet: 'Ni har kommit till den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem och till änglar i mångtusental'. Det är inte en symbol. Snarare är det geografiskt-historiska Jerusalem en bild eller liknelse för 'staden vars grundvalar icke kunna bäva'.

Jag fortsatte att läsa 'dunkelt såsom i en spegel'. Den blinde gick över grusgången som värmts av solen. Ledd av sin goda ängel satte han ner sin fot i trygghet, i en sol som han inte såg, i ett ljus som han endast kände verkningarna av. Är det inte något liknande vi gör 'i tron'? Tillsammans med vår ängel går vi i ett ljus som är tiotusen gånger klarare och verkligare än sinnesvärldens ljus. Vi ser det inte, men förnimmer verkningarna av det: 'om vi vandra i ljuset, såsom han är i ljuset' ...

Jag blev med hela min varelse barnsligt övertygad om att jag rör mig mitt ibland 'ting som icke synas'. 'Vad solen värmer gott.' Vad det gudomliga ljuset vär-

^a ³Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är.

mer gott i min ande. Jag tycker till och med att kroppen ibland har en benådad andel i det ljuset (så tror jag Rom 8:11b ska förstås)^a. Jag är medborgare i två världar.

‘Det liv jag lever i köttet’ (skriver aposteln) – alltså i mina fem sinnen, i språket, bland synliga ting – ‘lever jag i tron’ – alltså i övertygelse om ting som icke synas – ‘i tron på honom som har älskat mig och utgivit sig själv för mig’. Kristi nya världsrum, försoningens universum, det himmelska Jerusalem, är byggt av en andegenomstrålad materia, vars uppbyggnad är av ännu fullkomligare finhet än den vi känner med våra sinnen.

Men genom att Ordet vart kött, genom Guds inkarnation, kan den värld Kristus lever i genom Andens resonansverkningar inte blott påverka den skapelseordning jag tillhör. Den ena världen är inrymd i den andra. Vi lever vägg i vägg. ‘Den som håller sig till Herren, han är en ande med honom.’

Och då är dagens rubrik, vår dubbla situation, ‘de två medborgarskapen’: ‘i världen men icke av’, inte blott en beskrivning ‘på papperet’, den är en påtaglig realitet. Hebreerbrevets ord ska fattas bokstavligen: ‘Ni har kommit till den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, till änglar i mångtusental.’

^a ... då skall han som har uppväckt Kristus från de döda göra också era dödliga kroppar levande genom att hans ande bor i er.

³Vet ni då inte att alla vi som har döpts in i Kristus Jesus också har blivit döpta in i hans död? ⁴Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi skall leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet. ⁵Ty har vi blivit ett med honom genom att dö som han skall vi också bli förenade med honom genom att uppstå som han. ⁶Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med honom för att den syndiga kroppen skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden. ⁷Ty den som är död är frikänd från synden. ⁸När vi nu har dött med Kristus är vår tro att vi också skall leva med honom. ⁹Vi vet ju att Kristus har uppväckts från de döda och inte mer skall dö. Döden är inte längre herre över honom. ¹⁰När han dog, dog han bort från synden, en gång för alla. När han nu lever, lever han för Gud. ¹¹Så skall också ni se på er själva: i Kristus Jesus är ni döda för synden men lever för Gud.

Mina pojksomrar på västkusten står lyckliga i minnet, utom den då jag skulle lära mig dyka. En något äldre kamrat var ett dykarfenomen, som sköt ut från klippan för att utan ett simtag komma upp tio, tolv meter ut från land. Jag avundades honom detta, men var själv dödsförskräckt att göra efter det. Jag var fixerad vid tanken att om jag dök skulle jag inte komma upp till ytan igen. Antingen skulle jag skära för lodrätt eller skulle tyngden dra mig neråt, luften ta slut osv.

Men att kunna dyka var ofrånkomligt i de åren, det fanns ingen återvändo. Att dyka eller icke dyka, det var frågan. För mig lät den lika allvarlig som Hamlets att vara eller icke vara. Icke-varat, risken att inte överleva, var min ständiga fruktan. I veckor dök jag på låtsas, lyckades med en blixtsnabb motrörelse: hålla huvudet ovan vattenytan.

Något av en mardröm alltså. Jag minns hur hett jag fantiserade kring tanken att få sitta på min större kamrats rygg när han dök, liksom hopvuxen med honom, för att vara säker på att komma upp igen efter färden genom det dödsliknande momentet då man måste hålla andan. Jag betraktade det som något av ett under att kroppen vände och steg upp mot livet igen. Det undret trodde jag inte på för

egen del. Och så gick halva sommaren med dykningar på låtsas. Jag var som i Boyedikten 'rädd och delad'.

Till slut kom det oundvikliga ögonblicket, det bara var där, som ett öde. För-lamad av slitningen mellan 'skall jag eller skall jag inte?' fixerade jag min kamrats rörelser. Och i hans namn så att säga blundade jag och kastade mig ut från klippan ner i det förfärliga 'mörkret'. Efter att bevisligen ha 'varit under' återfann jag mig själv med en hisnande häpnad som jag aldrig glömmer uppe vid ytan igen – som om nästan ingenting hänt! Dödssprånget var genomfört. Djupet hade inte behållit mig. Andningen kändes dubbelt så lätt. Livet fortsatte 'på andra sidan'. Jag hade överlevt döden och var salig. Det fanns bara ett dumt moln på himlen: att mer än halva sommaren hade förstörts av onödig fruktan.

Naturligtvis var det en verklig dödsfruktan. Nu kan jag se tillbaka på de som-marveckorna som en lärorik förövning för den slutgiltiga djupdykningen ner i det okända, från denna världs fasta klippa. Jag tror de flesta av oss känner igen situa-tionen, vår fruktan för döden, att inte 'komma upp' igen. Helt nyligen hade jag ett samtal med en människa för vilken mer än halva livet 'förstörts' av sådan fruktan.

Min större kamrat är nu Han, om vilken det heter att han 'icke kunde behållas av döden'. Hans namn är 'Den förstfödde från de döda'. Vilket underbart namn! Döden: en födelse! Och han den förstfödde till detta nya liv – vi bara följer efter, i hans namn. Han har brutit dödens udd, som är synden, det som söndrar oss från livet, från den eviga Andningen i Gud, och som därför inger oss dödsfruktan: att vara skild från varat. Men om jag är i Honom, har jag med honom 'övergått från döden till livet'. Han har helat alla sår, också det blödande gap som vi med fruktan kallar 'att dö'. Vi är så organiskt hopvävda med Hans liv att hans väldiga pulslag i oss fortsätter att slå även när blodets puls ebbar ut.

Ändå är det sant, att hur mycket vi än stavar på dessa texter finns den gamla människans isande tanke där, paniken, förlamningen: 'du kommer inte att överle-va dykningen'. Men just i en av dagens texter finns en sanning som vid det sista språnget uppfyller min heta önskedröm från barndomen: Tänk att vara 'liksom hopvuxen' med honom som kan dyka, då skulle jag vara viss om att komma upp till livet igen. Precis så är det: 'Om vi har vuxit samman med honom genom en lika död, skall vi också vara sammanvuxna med honom genom en lika uppståndelse.'

Det är något som sker redan nu, att vi dagligen dör med Kristus och uppstår med honom för att 'vandra i livets nya väsende'. Och det är ju en förövning till vårt sista andetag, då vi definitivt skall 'dö med honom för att uppstå med honom'.

När det oundvikliga är där, och vi blundar och kastar oss ut från verklighetens 'fasta mark', ensamma med döden som det heter, är situationen egentligen den motsatta: då är vi äntligen totalt 'sammanvuxna med honom'. Med Honom utför vi språnget! Vi försvinner under synlighetens yta. Var kommer vi upp? I Honom Som heter 'Verkligheten själv'.

Och den ofta otydliga jagkänslan, min oklara identitet uppblandad med så mycket annat, blir nu så självlysande klar att jag för första gången upplever att jag är – såsom Han är. Min identitet i Kristus, nu på sparlåga, slår ut i en renare flamma. Han når fram till mig med en Bejakelse av mig, som inte längre distraheras av tid och rum, ting och värld, och som därför kommer att bli överväldigande. Det 'icke-vara' jag fruktar blir tvärtom ett oerhört vara, såsom Gud är.

Franciskus såg en gång två strålningsfenomen. Det ena var så översvinnligt skönt, dock utan att blända, att han förstod att det var en stråle ur Guds hjärta. Det andra var mindre men inte mindre skönt. En röst svarade: 'Det är din själ sådan Gud ser den i Kristus.' Och plötsligt gick den lilla lågan på ett utsägligt sätt upp i den större, men utan att mista sitt egenliv. Den endast förklarades.

Liknelsen om de tio brudtärnorna

¹Då blir det med himmelriket som när tio unga flickor gick ut med sina facklor för att möta brudgummen. ²Fem av dem var oförståndiga och fem var kloka. ³De oförståndiga hade tagit med sig facklorna men inte någon olja till dem. ⁴De kloka hade med sig både oljekrukor och facklor. ⁵När brudgummen dröjde blev alla dåsiga och föll i sömn. ⁶Vid midnatt hördes ett rop: 'Brudgummen är här, kom ut och möt honom!' ⁷Då vaknade alla flickorna och gjorde i ordning sina facklor. ⁸De oförståndiga sade till de kloka: 'Ge oss av er olja, våra facklor slocknar.' ⁹De kloka svarade: 'Den kan aldrig räcka både till oss och till er. Gå i stället och köp hos dem som säljer olja.' ¹⁰Men medan de var borta och köpte kom brudgummen. De som stod färdiga följde med honom in till bröllopsfesten, och porten stängdes. ¹¹Efter en stund kom de andra flickorna och ropade: 'Herre, herre, öppna för oss!' ¹²Men han svarade: 'Sannerligen, jag känner er inte.' ¹³Håll er därför vakna. Ni vet inte när dagen och timmen är inne.

Jag har rest och talat i höst. Någonstans hälsades jag som 'en känd kristen kulturpersonlighet', och måste då be om ursäkt för att jag skrattade högt i bänken, och förklara mig: jag satt just uppfylld av tanken hur jag bäst skulle tala om att jag fungerade som en fyraåring!

Att bygga upp en personlighet, en kulturpersonlighet – det hörs ju redan hur arbetsamt det är, i tre produktionssteg. Men det är ofta i den riktningen vi tänker oss vårt kristna liv, att producera en religiöst godtagbar 'karaktär', att bli summan av vad vi gör, den ständigt påbyggda summan av våra 'insatser'. Som ett hus blir den vackert formade summan av alla stenar som byggs in i det. Men sen står det där också – stendött. En vacker 'personlighet'.

Men det är en vanföreställning, ja, en omöjlighet. Nikodemus, den religiöst självskapade personligheten, fick nästan brutalt veta av Jesus att han måste ut ur bilden, ner i ett moderliv för att födas, inte producera sig själv, men födas till ett nytt liv. En annan gång sätter Jesus upp en fyraåring och säger: Ni måste bli som detta barn.

Lampan och oljan alltså.

Lampan: hur vi ser ut i egna och andras ögon, som produkt av arv och miljö, rikt utrustade eller ej, rikt utbildade eller ej, en kandelaber eller en enkellerlampa, en biskop eller en kyrkvaktmästare – lampan, gjord av vad vi gör, av vad vi presterar. Men av det blir inget ljus i lampan, inget andligt liv, ingen gudsrikesfunktion. Det kommer av Anden, som tändes den nynnande lågan och oavbrutet förnyas den, så att den värmer och strålar inom oss, och utom oss, utan att vi gör någonting annat än bejaka att det sker.

Hur gör vi det? Gör? Låt oss lyfta ut ordet 'gör', det är odugligt, det hör ihop med 'vi själva', vad vi själva gör. Jesus lyfte ut de orden: 'Människosonen gör intet av sig själv.' Nollställ dig. Som ett barn är nollställt när det jollar mot sin mamma och bara är. Guds namn är Jag är. Jesus övertar det: Jag är världens ljus. Vi övertar det efter honom: 'Ni är världens ljus.' Vi är genom att vara i honom som är. Då lyser vi i världen.

Jag skrev för en del år sen i dessa spalter om att vara 'evig fyraåring'. Nyss läste jag i en fransk bönbok att 'Gud bara vill ha fyraåringar i sitt rike'. De små nynnande lågorna, aldrig större. Men inte kan det fungera så enkelt? säger du. Jo, det är det religiösa självproducerandet som inte kan fås att fungera.

Du är lampan alltså, bärare av en social situation. Du är yrkesmänniskan, familjefadern, husmodern, medlemmen i fem kommittéer, kyrkobesökaren, morgon- och kvällsbedjaren, bokälskaren, hobbyodlaren osv., osv. Där 'gör' du en massa saker, självfallet. Du är aktiv, du gör 'insatser', inom ramen av lampa, ut-sirad eller enkel. Du bedöms som lampan-personen-personligheten den och den. Och inom samma ram spelar de dagliga erfarenheterna av glädje, sorg, problem, upp- och nedgångarna.

Men detta är fortfarande bara lampan. Du tror kanske att denna självprodukt är ditt liv som kristen. Men 'ett fattas dig' som lampa – den lilla nynnande lågan. Andens låga. Eller med en parallellbild: 'en källa i dig vars vatten springer upp med evigt liv'. Det ständigt förnyade källflödet; den ständigt förnyade lågan, fattas dig. Barnet, fyraåringen, som har sin boning mitt i den socialt religiöst kyrkligt etc väletablerade personen den och den. Hur ska det barnet komma dit? Ja, hur blir ett barn till? Det undrar Nikodemus också. Vuxna producerar sig själva. Men barn föds. Och 'ni måste födas på nytt'.

‘Den som tror på mig av hans innersta skola strömmar av levande vatten flyta fram’- eller ett jämnt flöde av olja som håller lågan brinnande. Bilderna är synonyma, båda står för Anden. Översatt: den som med totalt förtroende ser in i Kristi ansikte som barnet när det jollrar mot sin mamma eller skrattande kastar sig i hennes armar, i honom eller henne reflekterar Kristi ansikte sitt gudomliga liv. Anden, säger han, ‘tar av mitt och förkunnar det för er’.

Är du 20 år eller 40 år eller 80? Det kvittar, låt dig falla ner till fyraåringens stadium, låtsas, bete dig ‘såsom detta barn’. Lägg bort det högtidliga vuxenreligiösa språket, pröva ett barnsligare nonsensspråk, ett ‘bara-varaspråk’ inför Kristus, som barnet inför modern, så du kommer ifrån alla uppskrivningar, moraliska, religiösa, där det kommer an på vad du gör. Känn att du bara får vara. Så snart du ger upp alla positioner inom dig och faller tillbaka på något barnsligt, faller Barnaskapets Ande över dig, fångar in din nollställning och tänder den nynnande lågan, leder det lilla källflödet in i dig.

Det är helt hisnande att finna hur man då fångas upp av Anden, blir buren av dess vind (Joh 3:7-8)^a, hör den tona inom sig, nynna och leka med en som ett barn, på ett outsägligt barnspråk (Rom 8:16-17)^b.

Man har fortfarande bekymmer, fortfarande slitigt med sin vardag. Men man får distans på den, perspektiv. Från vilken utsiktspunkt? Från fyraåringens, från den nya identiteten i Kristus, den nynnande lågan som omärkligt suger till sig Anden-oljan, lyser och strålar inom en (Kol 3:3)^c. Mitt genom dagens alla uppgifter och insatser hör du lågan nynna, hör du källadern porla, barnet jollra. Eller du hör ingenting alls, du bara vet att stationen ‘Himmelrikets röst’ står inkopplad, du uppfattar det fina våglängdsbruset – att det fungerar – ‘av sig självt’ (Mark 4:28)^d.

a ⁷Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt. ⁸Vinden blåser vart den vill, och du hör den blåsa, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den far. Så är det med var och en som har fötts av anden.”

b ¹⁶Anden själv vittnar tillsammans med vår ande om att vi är Guds barn. ¹⁷Men är vi barn, då är vi också arvingar, Guds arvingar och Kristi medarvingar, om vi delar hans lidande för att också få dela hans härlighet.

c ³Ni har ju dött, och ni lever ett osynligt liv tillsammans med Kristus hos Gud.

d ²⁸Av sig själv bär jorden gröda, först strå, så ax, så meget vete i axet.

Människosonens dom

³¹När Människosonen kommer i sin härlighet tillsammans med alla sina änglar, då skall han sätta sig på härlighetens tron. ³²Och alla folk skall samlas inför honom, och han skall skilja människorna som herden skiljer fåren från getterna. ³³Han skall ställa fåren till höger om sig och getterna till vänster. ³⁴Sedan skall kungen säga till dem som står till höger: 'Kom, ni som har fått min faders välsignelse, och överta det rike som har väntat er sedan världens skapelse.' ³⁵Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, ³⁶jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.' ³⁷Då kommer de rättfärdiga att fråga: 'Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig mat, eller törstig och gav dig att dricka?' ³⁸När såg vi dig hemlös och tog hand om dig eller naken och gav dig kläder?' ³⁹Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och besökte dig?' ⁴⁰Kungen skall svara dem: 'Sannerligen, vad ni har gjort för någon av dessa minsta som är mina bröder, det har ni gjort för mig.'

⁴¹Sedan skall han säga till dem som står till vänster: 'Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga eld som väntar djävulen och hans änglar.' ⁴²Jag var hungrig och ni gav mig inget att äta, ⁴³jag var törstig och ni gav mig inget att dricka, jag var hemlös och ni tog inte hand om mig, jag var naken och ni gav mig inga kläder, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.' ⁴⁴Då kommer också de att fråga: 'Herre, när skulle vi ha sett dig hungrig eller törstig eller hemlös eller naken eller sjuk eller i fängelse och lämnat dig utan hjälp?' ⁴⁵Då skall han svara dem: 'Sannerligen, vad ni inte har gjort för någon av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.' ⁴⁶Dessa skall gå bort till evigt straff men de rättfärdiga till evigt liv."

Om med 'evigheten' menas 'ändlös tid', finns det begreppet inte i bibeln. Men tyvärr lider vi alltjämt under eftersläpningen av antika begrepp som en gång blandade sig in i evangeliets budskap. Dit hör 'evighet' och 'evig' som rena tidsföreställningar.

Vi kan finna motsvarigheter inom fysikens världsbild. Enligt Newton utspelar sig det kosmiska dramat, de solida atomernas alla rörelser, inom det orörliga

'absoluta rummet' i en lika absolut likformig tid. Einsteins nya bevisbara världsbild har tvärtemot uppenbarat att rum och tid, materia och energi utgör ett enda dynamiskt skeende.

Vad nu än 'evighet' som 'ändlös tid' skulle innebära, är det inte under de storheterna Guds skapande och frälsande 'dynamis' uppenbarat sig. Bibeln föredrar att tala om innehållsladdade 'eoner' eller tidsåldrar (det ord som med felaktig association översatts med 'evighet'). Den talar om olika sådana, med olika uppgifter i det dynamiska skeende som Guds skapar- och frälsningsplan omfattar. Sålunda har Kristus kommit 'i tidernas fullbordan'. Den eon som brutit in med honom är Guds rikes tidsålder, nådens eon, då Riket grundas, bygges ut och fullbordas, omspännande flera länkar i en väldig händelsekedja, vilka alla är etapper på vägen mot målet för Kristi tidsålder: 'slutet, när han överlämnar (det fullbordade) Riket åt Gud och Fadern' (1 Kor 15:24-28)^a.

Här uppträder nu också adjektivet 'eonisk' (missvisande översatt till 'evig') för att beteckna händelser och kvaliteter under denna Kristi tidsålder. Jesus säger ofta att den som tror på honom 'har eoniskt liv' (vår övers.: 'evigt liv') det vill säga har del i det nya liv, Gudsriketslivet i den helige Ande, som han under sin 'eon' skapar hos den som tror och som aposteln försäkraratt Han skall fullborda intill sin 'dag' (Fil 1:6)^b vilken avslutas med överlämnandet av Riket åt Fadern. Vad som därefter, ur detta 'eoniska' ('eviga') liv skall fortsätta när Gud blivit 'allt i alla', och de nya himlarna och den nya jorden är befolkade med 'gudar' (Joh 10:34-35)^c ligger bortom den bibliska horisonten.

Allt som händer hitom bibelns yttersta horisont ligger inom Korsets kraftfält och alltings sammanfattning i Kristus (Ef 1:9-10)^d, inom den självutgivande Kärleken i kamp med det onda, synden. Därför 'tror den allting, hoppas allting, ut-

a ²⁴Sedan kommer slutet, när han överlämnar riket åt Gud, fadern. Då har han förintat varje värde och varje makt och kraft, ²⁵ty han måste härska tills han har lagt alla fiender under sina fötter.

²⁶Den siste fienden som förintat är döden, ²⁷ty allt har han lagt under sina fötter. När det heter att allt är lagt under honom är naturligtvis den undantagen som har lagt allt under honom. ²⁸Men när allt har lagts under honom skall Sonen själv underordna sig den som har lagt allt under honom, så att Gud blir allt, överallt.

b ⁶och jag är övertygad om att han som har börjat ett gott verk hos er också skall fullborda det till Kristi Jesu dag.

c ³⁴Jesus sade: "Står det inte i er lag: Jag har sagt att ni är gudar? ³⁵Lagen kallar alltså dem som fick Guds ord för gudar, och skriften kan inte upphävas.

d ⁹Och han har yppat sin viljas hemlighet för oss, det beslut om Kristus som han hade fattat från början ¹⁰och som skulle genomföras när tiden var inne: att sammanfatta allting i Kristus, allt i himlen och på jorden.

härddar allting'. Också de olika domar som Bibeln talar om sker utifrån detta aktivitetscentrum: GUD och LAMMET, vars samfälliga dragningskraft är viljan att 'alla människor skola bli frälsta'. De två ömsesidigt verkande polerna inom detta kraftfält (Joh 5:17)^a kan betecknas med två Jesusord: 'För Gud leva alla' och 'När Människosonen har blivit upphöjd skall han draga alla till sig.' Målet är att 'alla knän skola böja sig' i Hans namn (Fil 2:9-11)^b.

Att här finns ett Kärlekens spelrum för 'Lammets vrede', utstrålningar av 'förtärande eld', domar och straff, kan vi inte blunda för, alltsammans verkningar av den Kärlek som skapat världen i Lammets tecken (1 Pet 1:19-20)^c och som själv lider med och i alla, under det den tror, hoppas och uthärddar allting. Gud är kärleken, identisk med kärleken, och har ett enda mål att göra sin älskade värld delaktig av Sig Själ. Därav domarna, därur 'den brinnande sjön', beskriven med bilder av reningselement, 'eld och svavel' (svavel var ett känt reningsmedel i antiken). Därav 'straffet', vilket ord i grundtexten har betydelse av 'tuktan, rensning och beskärning', sådan exempelvis en trädgårdsmästare utför på sina träd.

'Evgigt straff', läs: 'eoniskt straff', kan i ljuset av KÄRLEKEN inte läsas i annan riktning än en reningsprocess under Kristuseonen, den tidsålder då Sonen skall 'draga alla till sig', innan riket blir fullbordat för att överlämnas åt Fadern. Också den s k 'yttersta domen' (som knappast kan avses med dagens text) bör läsas i den riktningen.

Vi måste överhuvudtaget handskas försiktigt med texter sådana som dagens. De är långt ifrån genomskinliga ifråga om När? Var? och Hur? Det går lätt att införa ordet 'dom' (särskilt med felöversättningen 'evigt straff') förlora GUD-KÄRLEKEN ur sikte, förlora vissheten att Gud också i gestalten av 'Lammets vrede' dömer i den gudomliga avsikten att tukta och beskära, rensa och rena, kort sagt 'frälsa'.

Kärleken som tror, hoppas och uthärddar allting bjuder alltid på överraskningar. Trots de till synes klarsynta profetiorna om Kristi första ankomst i världen hade ingen kunnat göra sig den rätta föreställningen om vad den verkligen innebar. De gudomliga horisonterna bröt in i de mänskliga förväntningarna och sprängde

^a ¹⁷Men han sade till dem: "Min fader verkar ännu i denna stund, och därför verkar också jag."

^b ⁹Därför har Gud upphöjt honom över allt annat och gett honom det namn som står över alla andra namn, ¹⁰för att alla knän skall böjas för Jesu namn, i himlen, på jorden och under jorden, ¹¹och alla tungor bekänna att Jesus Kristus är herre, Gud fadern till ära.

^c ¹⁹Nej, det var med blodet från ett lamm utan fel eller fläck, Kristi dyrbara blod. ²⁰Han var utsedd redan före världens skapelse men trädde fram först nu vid tidens slut, för er skull som tror.

dem. Överraskningar i samma riktning kan vi vänta oss vid Kristi 'andra tillkommeelse'.

Däremot finns det ett ord av oerhörd närgångenhet, ett fullkomligt genomskinligt ord i dagens text, ordet om Kärlekens totala identifiering med alla människor: 'Jag var hungrig' osv. Vi ser blott de biologiska, sociala och historiska faktorer som styr varje människas liv. Men tvärs genom dessa går alltså den osynliga strålningen av Hans närvaro, som lider med och i alla, och som med tillvarons nya gravitationsfält, Försoningens, 'drager alla till sig'. Varför skulle verkningarna av detta gravitationsfält som är Gud – och GUD ÄR KÄRLEKEN – upphöra när han till 'eoniskt straff' sänder bort de 'förbannade'? Kan Gud i någon handling upphöra att vara vad HAN ÄR?